

Jaarstukken Dantumadiel 2019

Ambysje op in finansjeel sûn fûndemint

Voorwoord

De gemeente Dantumadiel staat financieel gezien voor een grote uitdaging. In 2019 werden alle zeilen bijgezet om de financiële positie van de gemeente te herstellen. Een herstelplan werd opgetuigd. Offers werden gebracht. Raad, college en gemeentelijke organisatie spannen zich gezamenlijk in om van Dantumadiel op termijn weer een financieel gezonde gemeente te maken.

De eerste resultaten van die inspanningen stemmen mij positief. De komende tijd moet het herstelplan zijn vruchten verder afwerpen. Als college blijven we ondertussen de schouders eronder zetten en vervolgen we de ingezette koers. Het is zeker geen gemakkelijke weg die we volgen en de bestemming is nog niet bereikt. Maar toch zie ik wel kleine lichtpuntjes onderweg. Ik heb grote waardering voor de deskundige ondersteuning die we krijgen vanuit de ambtelijke organisatie. Ondanks alle coronaperikelen is het ons bijvoorbeeld gelukt om deze jaarrekening volgens oorspronkelijke planning gereed te maken.

De ambities van het gemeentebestuur staan nog steeds als een huis. Dantumadiel wil een sterke en zelfstandige gemeente blijven. Een gemeente waarin het goed wonen, werken en recreëren is en die ruimte geeft aan initiatieven en ideeën van de inwoners. Het persoonlijke contact en een goede verbinding met de samenleving staat voorop.

In samenwerking met de gemeenteraad blijft het college inzetten op een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening. Een organisatie die klaar is voor de toekomst, herkenbaar aan persoonlijke dienstverlening, een aangename en veilige woon- en leefomgeving, een benaderbaar bestuur en een gezond, weldoordacht financieel beleid voor de lange termijn.

Namens het college van B&W,
Wethouder Rommy Kempenaar

Inleiding

Hierbij presenteren wij u de jaarstukken 2019 van de gemeente Dantumadiel.

De rekening sluit met een nadelig saldo van € 3.781.389.

In het hoofdstuk rekeningresultaat (blz.105) vindt u de belangrijkste oorzaken die geleid hebben tot dit negatieve resultaat. Dit bedrag is op de balans gepresenteerd onder het eigen vermogen (blz.160). In het bijgevoegde voorstel zal aan uw raad worden voorgelegd hoe dit resultaat kan worden bestemd.

Conform de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bestaan de jaarstukken uit een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag (deel I) bevat onder anderen de verantwoording van wat in de overeenkomstige paragrafen is opgenomen. Daarnaast bevat het jaarverslag de programmaverantwoording. Hierbij wordt gewerkt met programma's die niet zijn gekoppeld aan hoofdfuncties, maar aan de door de gemeenteraad vastgelegde programmastructuur met de bijbehorende gekozen thema's.

Per programma is het doel en de rolname geformuleerd en per onderliggend thema omschreven:

- *De voorgenomen bestuurlijke activiteiten in 2019* (deze zijn conform de begroting 2019). Het BBV verplicht deze voorgenomen activiteiten in de jaarrekening op te nemen. Een positieve bijkomstigheid is dat het de leesbaarheid en de vergelijking met wat er is bereikt en wat hiervoor gedaan is, bevordert);
- *Rapportage op de voortgang van de doelen* (door middel van stoplichten wordt de voortgang aangegeven).

	Vinkje: realisatie doelstelling is gehaald/gereed
	Groen: realisatie doelstelling ligt op schema
	Oranje: realisatie doelstelling loopt vertraging op
	Rood: realisatie doelstelling is niet gehaald

- *Wat er in 2019 is bereikt en wat daarvoor is gedaan* (hier is weergegeven welke activiteiten hebben plaatsgevonden in het afgesloten begrotingsjaar);
- *Wat de uitvoering heeft gekost* (per programma, onderverdeeld in thema's, zijn opgenomen de werkelijke baten en lasten en de begrote baten en lasten na de begrotingswijzigingen).In overeenstemming met de begroting zijn de baten en lasten niet per product afzonderlijk opgenomen, maar per thema.
  - Wanneer de afzonderlijke verschillen van baten en lasten per thema groter zijn dan € 25.000, of een noemenswaardige oorzaak heeft, worden deze verschillen nader toegelicht.
  - Wanneer een 'min' teken voor een bedrag is afgedrukt betekent dit een nadeel.
  - De cijfers worden in de tabellen afgerond op duizendtallen, waardoor er afrondingsverschillen kunnen ontstaan in de tabellen.
  - In de toelichting wordt een incidenteel verschil aangeduid met een 'I' en wordt een structureel verschil aangeduid met een 'S'.
  - In alle programma's zijn verschillen zichtbaar op de uitvoeringskosten. Op totaal niveau betreft dit een voordeel welke in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht wordt.

Aan het eind van ieder programma is een totaal overzicht opgenomen met daarbij de eventuele afwijkingen met betrekking tot opnames uit c.q. stortingen in reserves.

De jaarrekening (deel II) bestaat uit de balans met toelichting, een kort cijfermatig overzicht van baten en lasten en een aantal bijlagen.

Wij willen een ieder dankzeggen die op zijn of haar wijze heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze jaarstukken.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding.....	5
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	10
Programma 2: Mienskip.....	29
Programma 3: Soarch en Wolwêzen.....	39
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	59
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	69
Programma 6: Iepenbiere Romte	83
Algemeine dekkingsmiddels	95
Overhead	100
Heffing VPB	102
Onvoorzien	103
Rekeningresultaat.....	104
Analyse begrotingsrechtmatigheid	105
Paragrafen	109
Paragraaf lokale heffingen.....	110
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	112
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	117
Paragraaf financiering.....	123
Paragraaf bedrijfsvoering.....	127
Paragraaf Verbonden partijen	129
Paragraaf grondbeleid	145
Paragraaf subsidies	147
Grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling	151
Balans per 31 december.....	158
Toelichting op de balans per 31 december 2019	162
Schatkistbankieren	181
Niet in de balans opgenomen verplichtingen.....	182
Gebeurtenissen na balansdatum.....	183
Overzicht van baten en lasten 2019	184
WNT-verantwoording 2019 Gemeente Dantumadiel	185
Bijlage 1 Overzicht incidentele baten en lasten.....	187
Bijlage 2 Gewaarborgde geldleningen.....	188
Bijlage 3 Verantwoording ten aanzien van SiSa	190
Bijlage 4 Overzicht baten en lasten per programma per taakveld 2019	192
Bijlage 5 Overzicht investeringen	194
Bijlage 6 Overzicht staat van activa.....	196
Vaststellingsbesluit	204

Jaarverslag Dantumadiel 2019

Ambysje op in finansjeel sûn fûndemint

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Programmaportefeuillehouder : Klaas Agricola en Rommy Kempenaar
Programmaregisseur : Sander Elverdink en Doetje de Jong
Programmamanager : Henk Verbunt

Inleiding:

Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente. Het is dan ook niet vreemd dat in het kader van de ambtelijke fusie al allerlei documenten zijn en worden ontwikkeld, waarin dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen een prominente plaats inneemt.

Zo wordt bij de inrichting van onze dienstverlening onder andere gekeken naar uitgangspunten uit de Kadernotitie dienstverlening/gebiedsgericht werken 2015, de Besturings- en Organiseringsfilosofie 2017 (BOF), de Centrumregeling en het Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018. Daarnaast is natuurlijk het nieuwe dienstverleningsconcept een belangrijke bron.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' wordt gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Er wordt de komende raadsperiode ingezet op de hieronder genoemde speerpunten.

Ten aanzien van interne dienstverlening of bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen als daarmee ambities op het gebied van dienstverlening kunnen worden waargemaakt. Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.

Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.

Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk.

Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is zoveel mogelijk aangesloten op het bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.

De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door de programma's heen) expliciet op activiteitsniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen).

De ontwikkelingen op het gebied van burger- en overheidsparticipatie en nieuwe democratie zijn ook niet aan onze gemeente voorbijgegaan. Sterker nog, het gemeentebestuur van Dantumadiel zet al jaren in op een grote(re) rol voor de burger als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Die lijn wordt in het bestuursakkoord 'Ús Dantumadiel' en daarom ook in dit programma doorgetrokken.

Dantumadiel wil een sterke en zelfstandige gemeente zijn, waarbij het bestuur dichtbij de burger blijft en daarmee ook nauwe contacten onderhoudt.

Die sterke positie is mede gebaseerd op een gezonde financiële huishouding.

Op grond van het BBV wordt het financieel beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (en niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:

De gemeente Dantumadiel is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Onderwerp: Verbeteren van de dienstverlening

Kerdoelen

101.1 Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe

Speerpunt:

- Optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

101.2 Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid

Speerpunten:

- Persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- Hoge klanttevredenheid;
- Optimaliseren loketfunctie.

101.3 Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen

Speerpunten:

- Klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- Deregulering.

Onderwerp: Veilige woon- en leefomgeving

Kerdoel

102 De inwoners voelen zich veiliger, zowel thuis als in de openbare ruimte

Speerpunten:

- Ondernijning;
- High Impact Crimes (overvallen, straatroven, geweldsdelicten en woninginbraken)
- Jeugd en veiligheid (jeugdgroepen en middelengebruik);
- Sociale veiligheid (waaronder personen met verward gedrag en overlast door burens);
- Evenementenveiligheid;
- Wijkagenten.

Onderwerp: Krachtig en eigentijds bestuur

Kerdoel

103 De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie

Speerpunten:

- Sterke zelfstandige gemeente;
- De inwoners centraal;
- Een bestuur dat ruimte geeft aan de samenleving;
- Een gemeente die vanuit eigenheid communiceert en zich profileert.

Onderwerp: Financieel degelijke en zuinig beleid

Kerdoel

104 Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
101.1	Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe			
	In 2019 is de informatie over alle producten en diensten digitaal raadpleegbaar.	In 2019 wordt een nieuwe website ingericht voor de gemeente Dantumadiel met o.a. informatievoorziening over alle producten en diensten.		De website is actief en wordt dagelijks beheerd. Beheerders krijgen tweewekelijks een rapportage over zoekgeschiedenis op de website. Op basis van zoekgedrag wordt gekeken of aanpassingen in producten of diensten of nieuwsitems nodig zijn. Ook worden vak afdelingen periodiek gevraagd om de informatie op de website te controleren en aan te passen.
	Vanaf 2020 is statusinformatie over de voortgang van aanvragen raadpleegbaar via 'mijn overheid'.	Vanaf 2020 gebruiken we 'mijn overheid' om poststukken digitaal te verzenden, om statusinformatie over aanvragen te delen met aanvragers en onderzoeken we de mogelijkheid om steeds meer gemeentelijke diensten via 'mijn overheid' aan te bieden.		In 2020 wordt deze ontwikkeling ingevoerd maar dit is afhankelijk van de implementatie van het nieuwe zaakstelsel.
	In 2020 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd.	In 2018 is een taskforce samengesteld die een Plan van Aanpak maakt voor de digitalisering, waarbij informatie-management en de ambities voor de dienstverlening worden betrokken.		Vanwege de ontwikkelingen rondom het zaakstelsel kan dit alleen maar gerealiseerd worden door het bij de implementatie van het nieuwe zaak- en klantcontactstelsel onder te brengen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
101.2	Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid			
	Vanaf 2019 worden de digitale vaardigheden van onze klanten in samenwerking met onze netwerkpartners verbeterd.	Door inzet van onze medewerkers worden klanten actief geholpen (samen aanvraag doen en het bieden van hulp bij het zoeken van informatie)) om gebruik te kunnen maken van onze dienstverlening.		Veelal zien we in de praktijk dat binnen het sociale netwerk de betreffende hulp wordt geboden bij het aanvragen van producten en diensten. Veelal neemt een familielid al contact op met de gemeenten voor producten of diensten. Daarnaast wordt indien nodig een afspraak ingepland op het gemeentehuis. Ook zijn er maatschappelijke instellingen zoals Het Bolwerk of Vluchtelingenwerk die onze inwoners ondersteunen bij het invullen van formulieren.
	In 2019 heeft de gemeente een nieuwe website o.b.v. toptakenfuncties, duidelijk taalgebruik en eenvoudig in te vullen formulieren.	Jaarlijks monitoren wij het gebruik van onze website en overige diensten en producten om de toegankelijkheid en kwaliteit te verbeteren.		Het gebruik van de website wordt voortdurend gemonitord op kwaliteit, juistheid, taalgebruik en fouten. Tweeweekelijks wordt een rapportage gestuurd naar onze kwaliteitsmedewerker met daarop de 'fouten' op de website. Deze worden direct opgelost en aangepast.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0.	Jaarlijks monitoren wij de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening.		Er wordt momenteel gemonitord op een aantal servicenormen per kanaal. Echter het monitoren van tevredenheid of bejegening is nog niet mogelijk. Er zal in 2020 onderzocht worden op welke wijze tevredenheid en bejegening kan worden gemeten. In 2018 scoorde klanttevredenheid in Dantumadiel nog een 6,7.
	De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0.	Wij investeren in een organisatieontwikkelingsprogramma waarbij wij enerzijds leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant(klantbetrokken benadering) en anderzijds de zelfredzaamheid van de klant bevorderen.		De organisatieontwikkeling op de genoemde punten zal worden opgepakt, waarbij ook andere ontwikkelingen (bijv. de nieuwe Omgevingswet) worden betrokken.
	De loketfunctie wordt zodanig ingericht dat de wachttijden voldoen aan het in 2019 vast te stellen kwaliteitshandvest dienstverlening (inclusief servicenormen).	Klantstromen worden voortdurend gemonitord, onderzocht en voorspeld om daar in de dienstverlening/inrichting loketfunctie rekening mee te kunnen houden.		In 2020 wordt het kwaliteitshandvest voor de organisatie ontwikkeld en vastgesteld waarop de monitoring en sturing kan plaatsvinden.
		Uitvoering pilot bezorging reisdocumenten.		De pilot wordt niet meer uitgevoerd, i.v.m. bezuinigingen en problemen rond privacy.
101.3	Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen			
	Alle geharmoniseerde werkprocessen ondersteunen een klantgerichte, efficiënte en effectieve dienstverlening.	In 2019 wordt de harmonisatie van werkprocessen afgerond.		De harmonisatie van werkprocessen is afgerond.
		Wij gaan onze werkprocessen analyseren en in 2020 aan de hand van klantreizen onze werkprocessen inrichten. De afhandeling van de werkprocessen vindt digitaal plaats.		Deze activiteit staat voor 2020 op de rol. Eerst vindt implementatie van het nieuwe zaak- en klantcontactstelsel plaats.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Vanaf 2020 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen.	In 2019 worden op basis van het dienstverleningsconcept servicenormen opgesteld; deze servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.		In 2020 wordt het kwaliteitshandvest voor de organisatie ontwikkeld en vastgesteld waarop de monitoring en sturing kan plaatsvinden.
	In 2020 is de APV in het kader van deregulering en vermindering lastendruk gescreend en opnieuw vastgesteld.	In 2020 wordt een taskforce deregulering ingesteld, die alle regelingen gaat screenen op onnodige regels.		Deze activiteit staat voor 2020 op de rol.
102	De inwoners voelen zich veiliger, zowel thuis als in de openbare ruimte			
	Voorkomen en aanpakken van ondermijnende criminaliteit zoals mensenhandel, arbeidsuitbuiting, witwassen en drugshandel.	Ondermijningsbeeldanalyse wordt in 2019 uitgevoerd en opgeleverd.		In 2019 is het geografisch ondermijningsbeeld voor o.a. de gemeente Noardeast-Fryslân opgeleverd. De opbrengsten zijn input voor het uitvoeringsplan 2020 e.v.
		Bibob-toetsing bij alle aanvragen (vergunningen, subsidies). Dit betekent meer inzet op screening aan de voorkant.		Er is steeds meer aandacht voor het instrument binnen de werkprocessen van vergunningen. Er hebben al diverse Bibob-toetsen plaatsgevonden. Eind april 2019 was er een interne Bibob-training.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Bevorderen bestuurlijke en ambtelijke integriteit d.m.v. training, bewustwording, gedragscode, screening etc.		Een pilot training op het gebied van bewustwording medewerkers is uitgevoerd en kan voortaan gebruikt worden. Beleid en regelingen hebben vertraging opgelopen door veranderingen in landelijke wet- en regelgeving (WNRA, nieuwe ambtenarenwet) zodat nieuwe uitwerking van de diverse elementen nodig is. Planning vaststelling is verschoven naar mei /juni 2020. Ten slotte heeft de gemeenteraad een training integriteit gevolgd, en hebben wethouders meegedaan aan een integriteitstoets.
		Consequente toepassing 'Handhavings-arrangement art. 13B Opiumwet'.		In 2019 is het geografisch ondermijningsbeeld voor o.a. de gemeente Noardeast-Fryslân opgeleverd. De opbrengsten zijn input voor het uitvoeringsplan 2020 e.v.
	Verlagen van het aantal High Impact Crimes en de onveiligheidsgevoelens (op basis van de index onveiligheidsgevoelens WSJG).	Buurtpreventieprojecten (o.a. WhatsApp buurtpreventie) worden actief gestimuleerd.		Gemeente en politie stimuleren buurtpreventie spontaan (via gewone en social media) en naar aanleiding van inbraken.
Voorlichting en preventieacties in samenwerking met politie.			In 2019 zijn diverse preventieve activiteiten op het gebied van aanpak woninginbraken uitgevoerd.	
Bevorderen van de meldingen- en aangiftebereidheid (continueren preventieproject 'Meld Nu').			Ook dit betreft een doorlopende activiteit waarbij het accent afwisselend op verschillende delicten ligt (bijvoorbeeld hennep of inbraken).	

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Sturing op de lokale politiezorg via het periodieke politieoverleg en de (lokale en districtelijke) driehoek.		Tweewekelijks vindt het Operationeel Veiligheids Overleg (OVO) plaats met de politie. Daarnaast is er structureel overleg met de teamchef, naast de reguliere teambrede driehoek.
	Voorkomen dat inwoners overlast ervaren van jeugdgroepen en groepsgedrag in de openbare ruimte.	De groepsaanpak wordt doorontwikkeld; conform deze aanpak worden groepen in beeld gebracht en wordt op maat een plan van aanpak ontwikkeld en uitgevoerd.		Aan deze aanpak wordt in voorkomende gevallen uitvoering gegeven.
		Uitvoering Convenant 'Mei fêste hân'		Hiervoor wordt verwezen naar programma 3 Soarch en Wolwêzen (Uitvoering van het convenant vindt plaats vanuit Meidwaan en Soarch).
		Inzet outreachende jongerenwerker VNN		De jongerenwerker (via Verslavingszorg Noord-Nederland) wordt ingezet. Zie programma 3 Wolwêzen en Soarch, doel 3.01.
		Meer toezicht vanuit team FTH/boa's		Op dit moment zijn geen middelen beschikbaar om extra formatie hiervoor aan te stellen.
		Toepassen Wet aanpak woonoverlast.		In 2019 zijn beleidsregels ontwikkeld m.b.t. de toepassing van de mogelijkheden uit de Wet aanpak woonoverlast. Tot op heden is deze wet nog niet toegepast in Dantumadiel.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Bij elke melding van overlast vindt een analyse plaats voor de meest gerichte hulpverlening en aanpak.		'Eenvoudige' overlastmeldingen worden door toezicht en handhaving (T&H) opgepakt. Bij ernstige en/of langdurige overlast, waaraan multi-problematiek ten grondslag ligt, wordt een analyse gemaakt voor een effectieve aanpak door gemeente (Veiligheid, T&H en gebiedsteam) en stakeholders (o.a. politie, woningcorporatie).
	Alle vergunningplichtige evenementen voldoen aan de veiligheidsvoorschriften van de gemeente en de hulpdiensten, o.a. ter voorkoming van dodelijke ongevallen, dan wel zwaar letsel bij evenementen.	Afhankelijk van de risico-inventarisatie organiseren wij voor een evenement een startbijeenkomst.		Bij grote(re) evenementen met hogere risico's wordt een startbijeenkomst of vooroverleg georganiseerd.
Een evenement met hogere risico's wordt altijd geëvalueerd.			Op basis van de ervaringen en het verslag van T&H wordt een dergelijk evenement met organisatoren geëvalueerd.	
Er is structureel toezicht en handhaving op evenementen.			Er is structureel toezicht en handhaving op grote(re) evenementen met hogere risico's. Bij kleine(re) evenementen vindt alleen toezicht plaats op basis van meldingen of klachten.	

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		<p>Meer toezicht in het kader van DHW en strafrechtelijk optreden bij overtreding.</p>		<p>Vanwege de goede resultaten uit het nalevingsonderzoek Fryslân 2017 van STAP (nalevingspercentage van 83%), is gekozen om geen leeftijdscontroles uit te voeren in 2018 en 2019. Momenteel vind incidenteel toezicht op de DHW plaats. Het nieuwe VTH-beleid en alcoholpreventiebeleid worden in 2020 vastgesteld, vanaf dat moment zal er programmatisch en structureel toezicht DHW plaatsvinden.</p>
		<p>Vergunningverlening optochten overeenkomstig plan van aanpak optochten praalwagens; handhaving op de voorschriften door team FTH i.s.m. de politie.</p>		<p>Voor optochten met praalwagens bestaan vaste vereisten voor aanvragen en een vast pakket aan voorschriften voor de vergunning. Per optocht vond dit jaar vooroverleg plaats met organisatoren over o.a. afmetingen, alcoholgebruik e.d. Er wordt toezicht uitgeoefend en bevindingen worden zo nodig met organisatoren gedeeld en kunnen consequenties hebben.</p>
	<p>De gemeente maakt zich sterk voor een uitbreiding van de formatie voor geografisch georiënteerde wijkagenten (> 2 fte voor Dantumadiel).</p>	<p>De burgemeester zal in diverse (overleg)gremia (driehoek, RBPO NN) pleiten voor meer geografisch georiënteerde wijkagenten.</p>		<p>Binnen de huidige formatie van wijkagenten in de basis-eenheid is een uitbreiding voor Noardeast-Fryslân niet realistisch. Bij meer wijkagenten o.b.v. landelijk beleid zal ervoor worden gepleit deze (ook voor Noardeast-Fryslân) geografisch in te zetten.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	De gemeente streeft in het kader van zichtbaarheid/toegankelijkheid van de politie naar 4 inloopspreekuren per jaar van de wijkagenten.	De burgemeester zal zich voor Dantumadiel inzetten voor 4 inloopspreekuren per jaar van de wijkagent.		De politie organiseert in het kader van "Politie zichtbaar in de wijk" in drie kernen in de gemeente Dantumadiel meerdere inloopmiddagen met wijkagenten voor inwoners.
		De websites van gemeente en politie worden gescreend op toegankelijkheid voor en duidelijkheid over het doen van aangiften, meldingen en klachten.		Via de website van de gemeente kunnen online diverse meldingen worden gedaan. Aangezien de website van de politie landelijk wordt geregeld, heeft de gemeente daar geen invloed op kunnen uitoefenen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
103	De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie			
	Versteviging van de zelfstandige positie mede door krachtige samenwerking in en buiten de gemeente.	Een sterk en ondernemend college dat actief investeert in contact met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partijen in de gemeente – vernieuwend en toekomstgericht – op basis van een per jaar vast te leggen plan van aanpak (PvA). Zie ook programma 4, paragraaf 1.1.		<p>Het college is actief in het zoeken van contact en verbinding met de samenleving middels 'Skoris oan'. Er zijn ontmoetingen en gesprekken middels 'Brochje mei B&W' en de 'Dorpenronde'. Daarnaast worden er ook bedrijfsbezoeken gedaan. Ook het contact met maatschappelijke instanties, verenigingen en mensen met een spilfunctie wordt voortdurend gezocht en onderhouden. Daardoor worden bestaande netwerken ook benut.</p> <p>De input uit deze activiteiten wordt zonodig omgezet in afspraken met en acties vanuit de stakeholders of gemeente.</p> <p>Een plan van aanpak blijkt in de praktijk niet te werken. Er wordt gewerkt met een afsprakenlijst waarbij sommige kwesties al dan niet als project wordt opgepakt en de bewaking van de voortgang vindt met behulp van de AORTA plaats.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Onderdeel van het PvA is ook een dorpenverkenning/-toer van het college welke uitmondt in gezamenlijke afspraken en acties.		Een plan van aanpak blijkt in de praktijk niet te werken. Er wordt gewerkt met een afsprakenlijst waarbij sommige kwesties al dan niet als project worden opgepakt en de bewaking van de voortgang vindt met behulp van de AORTA plaats.
		Onderzoek naar wat daarnaast nodig is om een verdere versterking van de zelfstandige positie vorm te geven, bijvoorbeeld door specifieke functies voor advies, ondersteuning, of facilitering van bestuur en samenleving.		Er is binnen de ambtelijke organisatie inmiddels invulling gegeven aan extra inzet voor Dantumadiel op specifieke taken en functies.
		De samenwerking met de dorpen wordt verder aangehaald en de samenwerking met Noardeast-Fryslân en in regionaal en provinciaal verband wordt maximaal benut.		Zie hiervoor onder 'Sko ris oan'. De samenwerking binnen de bestaande verbanden (met Noardeast-Fryslân, binnen ANNO e.d.) wordt goed onderhouden en benut.
Raad en college bieden ruimte aan initiatieven uit de samenleving en meer zeggenschap voor de burger.		Doorontwikkeling positie en betrokkenheid van de raad m.b.t. burgerparticipatie/overheidsparticipatie (workshops, kennisdeling, digitale leeromgeving nieuwe democratie, e.d.).		Groepen in de samenleving zijn actief gestimuleerd om hun mening/zorg kenbaar te maken aan de raad. Activiteiten in het kader van de nieuwe Omgevingswet starten in het najaar 2019.
		Pilots waarbij zeggenschap en budget- verantwoordelijkheid wordt overgedragen.		De methode Plan X Feanwâlden heeft plaatsgevonden als pilot. Feanwâlden gaat deze pilot presenteren aan het college en de raad.
De samenleving herkent de gemeente als een sterke en zelfstandige gemeente, waarin de inwoners centraal staan.		Op eigen manier vanuit eigenheid communiceren over onze gemeente:		

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Inloopsprekuren voor college.		Er zijn geen inloopsprekuren maar inwoners kunnen ten allen tijde een afspraak maken.
		Collegevergaderingen en hoorzittingen in de dorpen houden.		Collegevergaderingen vinden een keer per maand plaats in een van de dorpen en worden vooraf gegaan door een brochje.
		Als college actief contacten met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties leggen (zie hiervoor ook 1 ^e activiteit bij smart-doel 1).		Er worden regelmatig bezoeken afgelegd door het college.
		Het oor te luister leggen bij verenigingen, maatschappelijke instanties en mensen met een spilfunctie in de samenleving (zie hiervoor ook 1 ^e activiteit bij smart-doel 1).		Onder andere DOM's, Dorpsbelangen en stichtingen zijn bezocht
		Sterke netwerken in de samenleving zoals verenigingen, kerken en voedselbanken benutten om zoveel mogelijk mensen te bereiken (zie hiervoor ook 1 ^e activiteit bij smart-doel 1).		Er vindt eenmaal per jaar overleg plaats met onder meer predikanten en huisartsen.
		Inzetten op digitale informatievoorziening, communicatie en dienstverlening.		Zie de toelichtingen onder 101 inzake digitalisering, informatievoorziening en dienstverlening.
		Alle inwoners betrekken, ook mensen die minder kunnen meekomen (minder geletterd, minder digitaal onderlegd; dus naast extra ondersteuning (maatjes) ook actief betrekken).		Zie de toelichting onder 101.2 inzake ondersteuning van klanten en hetgeen hiervoor is geschreven onder 'Sko ris oan'.
		Optimaliseren van de gemeentelijke loketfunctie (zie ook smart-doel 5 onder 1.2).		Zie de toelichting onder 101.2 inzake inrichting van de loketfunctie en klantstromen.
104	De gemeente voert op financieel gebied een degelijk en zuinig beleid*			

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Kadernotitie dienstverlening / gebiedsgericht werken 2015
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
In concept:
Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>
Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2015-2018 Noord-Nederland (Politie)
Integraal Veiligheidsbeleid Noordoost Fryslân 2013-2017 (verlengd t/m 2018)
Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Fryslân
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Handhavingsarrangement en 0-beleid art. 13B Opiumwet
<i>Krachtig en eigentijds bestuur</i>
Bestuursakkoord Ús Dantumadiel
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân (2018)
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
In concept:
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
<i>Gezond financieel beleid voor de lange termijn</i>
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partijen programma 1	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Centrumregeling samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân	Het college en de burgemeester van Dantumadiel laten door de centrumgemeente Noardeast-Fryslân in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen zijn opgedragen of overgedragen en als zodanig zijn beschreven in het dienstverleningshandvest zoals bedoeld in artikel 7 van de centrumregeling.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 24.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2019	0,10	n.v.t	31-12-2019
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2019	0,10	n.v.t.	31-12-2019
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2019	804,00	n.v.t.	31-12-2019
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2019	n.v.t.	n.v.t.	31-12-2019
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2018	81,00	119,00	03-03-2020

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2018	0,50	2,20	03-03-2020
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2018	3,40	4,80	03-03-2020
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2018	0,80	2,50	03-03-2020
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2018	3,40	5,40	03-03-2020

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Formatie	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari, uitgedrukt in fte per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Bezetting	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is (inclusief boventallige werknemers), dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Het aantal fte wordt uitgedrukt per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Apparaatskosten	'Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.	Eigen begroting
Externe inhuur		Eigen begroting
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020.	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden hiervan zijn seksuele misdrijven, lichamelijk letsel door schuld, levensdelicten zoals moord en doodslag. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
101 Bestuur	0	0	0	0
102 Dienstverlening	271	271	219	-52
103 Veiligheid	51	42	39	-3
Totaal baten	323	313	257	-56

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Lasten				
101 Bestuur	-1.081	-1.362	-1.906	-544
102 Dienstverlening	-483	-460	-484	-24
103 Veiligheid	-1.406	-1.373	-1.488	-115
Totaal lasten	-2.970	-3.195	-3.878	-684
Saldo baten en lasten	-2.647	-2.881	-3.621	-740
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-9	-9	-9	0
Onttrekkingen	27	27	26	-1
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	18	18	17	-1
Resultaat	-2.629	-2.863	-3.604	-741

Toelichting op de verschillen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			-56
102 Dienstverlening			-52
<ul style="list-style-type: none"> Op diverse onderdelen van burgerzaken zijn er minder legesopbrengsten ontvangen dan geraamd, gezamenlijk maakt dat een nadeel wat groter is dan € 25.000. 	I	-52	
103 Veiligheid			-3
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-3	
Lasten			-684
101 Bestuur			-544
<ul style="list-style-type: none"> Door een lagere rekenrente moet er extra bijgestort worden in de voorziening wethouderspensioenen ad € 514.000. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. De raming van het BTW nadeel voor de samenwerking is centraal geraamd. Het nadeel wordt in werkelijkheid over alle producten verdeeld. Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-514	
102 Dienstverlening			-24
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-24	
103 Veiligheid			-115
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-151	
Mutaties reserves			-1
Toevoegingen			
Onttrekkingen	I		-1
Totaal Resultaat			-741

Specificatie reserveringen

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	Jaar-rekening	Saldo
Toevoegingen			
Reserve KMOP	9	9	0
• Huisvesting Brandweer	9	9	0
Totaal Toevoegingen	9	9	0
Onttrekkingen			
Reserve KMOP	2	1	-1
• Huisvesting Brandweer	2	2	0
Reserve Fricatiekosten	25	25	0
• Dekking van frictiekosten ambtelijke samenwerking	25	25	0
Totaal onttrekkingen	27	26	-1
Totaal Reserveringen	18	17	-1

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Programmaportefeuillehouder : Klaas Agricola, Rommy Kempenaar en Gerben Wiersma
Programmaregisseur : Marcella Jansen
Programmamanager : Lenet Venekamp

Inleiding:

Vitale en levendige dorpsgemeenschappen vormen samen een vitale en levendige gemeente. Activiteiten en evenementen op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend aan te jagen en te ondersteunen en samenwerking te stimuleren.

Met het oog op de bevolkingsontwikkelingen wil de gemeente de basisvoorzieningen op peil te houden en waar mogelijk met de inwoners, ondernemers en dorpsbelangen initiatieven oppakken om een plus mogelijk te maken op het voorzieningenniveau. Het realiseren van een toekomstbestendige voorzieningenstructuur (waaronder goede onderwijshuisvesting) zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen, sportverenigingen, kerken, bedrijven) en de dorpen (inwoners). Hierbij wordt vormgegeven aan een inclusieve samenleving waarin iedereen meetelt.

Jongeren met een goed opleidingsniveau en met de juiste vaardigheden en competenties hebben meer kansen op de arbeidsmarkt. Daarom wordt binnen dit programma ingezet op talentontwikkeling en goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt.

Van een overheid die beslist en stuurt en daar waar nodig mensen en organisaties daarbij betreft, veranderen we naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën. De rol van de gemeente is binnen dit programma dan ook vaak die van:

- een 'netwerkende overheid', die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt.
- een betrokken overheid die voorkomt dat mensen niet mee kunnen komen of tussen wal en schip raken.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente is een aantal doelen binnen dit programma opgenomen als procesdoelen: we gaan met initiatiefnemers en partners een proces in en het resultaat is niet altijd vooraf te bepalen. De doelen zijn dan minder 'smart' geformuleerd.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Sociale verbondenheid

Kerdoelen

201.1 Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers

Speerpunten:

- Aanbod van culturele activiteiten;
- Aanbod van cultuureducatie voor kinderen / jeugd;
- Sportactiviteiten;
- Verenigingsleven;
- Vrijwillige inzet in dorpen.

Waar gaat programma 2 'Mianskip' over?

201.2 Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners

Speerpunten:

- Ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- Duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- Participatie van burgers;
- Samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- Overheidsparticipatie / nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: Voorzieningenniveau

Kerdoel

202 Beter passend voorzieningenniveau

Speerpunten:

- Onderwijs;
- Culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- Sportvoorzieningen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerdoelen

203.1 Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst

Speerpunten:

- Doelgroep jongeren;
- Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

203.2 Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken

Speerpunten:

- Doelgroep 12-16 jarigen;
- Scholen voor primair- en voortgezet onderwijs.

Onderwerp: Verbondenheid met de streek

Kerdoelen

204 Versterken van de streekcultuur

Speerpunten:

- Samenwerkingsverbanden;
- Richten op kinderen basisschoolleeftijd–educatie;
- Initiatieven aanjagen en faciliteren;
- Inwoners zijn trots op de streek/gemeente waar ze wonen

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
201.1	Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers			
	Het aantal mensen dat in aanraking komt en betrokken is bij culturele activiteiten is in 2022 toegenomen met 10% t.o.v. 2018.	Nieuwe (laagdrempelige) initiatieven op cultureel gebied worden gestimuleerd.		Er is een aantal subsidieverzoeken geweigerd i.v.m. uitgavenstop. Er is voor het aanvragen van een eenmalige subsidie een digitaal formulier ontwikkeld zodat er online subsidie aangevraagd kan worden.
	Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten al dan niet in verenigingsverband gericht op de levendigheid van de dorpen.	De mogelijkheden om een regionale culturele agenda te ontwikkelen worden onderzocht.		De mogelijkheden van een regionale culturele zijn onderzocht en besloten is aan te sluiten bij bestaande initiatieven als (regionale) kranten en websites.
		De sportnota 'Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen' wordt uitgevoerd. Daarin zijn speerpunten opgenomen ter versterking van verenigingen en verbetering van de samenwerking.		Er is een bezoek gebracht bij de verschillende accommodaties. Evalueren van de sportnota komt in 2020, binnen het sportakkoord aan de orde.
				Het team buurtsportcoaches voert het sportbeleid uit. Er is extra fte ruimte bij het Rijk gevraagd om te voorzien in de stijgende capaciteitsvraag vanuit verschillende domeinen.
				Er is een werkgroep 'efficiëntere inzet hulpverleners' opgericht. Deze kijkt ook naar de rol en inzet van de buurtsportcoaches bij de weerbaarheids- training.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
				Het proces van het sportakkoord is gestart. Sportformateur leidt dit proces. Er is in december een eerste bijeenkomst kerngroep geweest. Deze groep zal het proces inrichten en in 2020 zullen brede bijeenkomsten worden gehouden om praktische samenwerkingen op te halen. Juni 2020 zal het akkoord, met uitvoeringsafspraken gereed zijn.
201.2	Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners			
	De burgers hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving	Een keer per jaar wordt een symposium georganiseerd ter ondersteuning van de besturen van streek-, wijk- of dorpsbelangen.		In plaats van een symposium is het project Sko ris Oan uitgevoerd om het gesprek met de inwoners te voeren. Sko ris Oan is een doorlopend proces.
Maandelijks wordt digitaal en/of analoog gepubliceerd wie het bestuurlijk en ambtelijk aanspreekpunt is voor besturen van streek-, wijk- of dorpsbelangen, verenigingen, instellingen en bedrijven.			De bestuurlijke en ambtelijke aanspreekpunten zijn gepubliceerd op de website en zijn voldoende bekend bij de inwoners.	
In overleg met betrokkenen uit de samenleving wordt een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om gebiedsgericht te werken en te komen tot een gebiedsagenda.			Er is een dorpenronde gehouden (Sko ris oan), als een eerste stap om te komen tot een uitvoeringsagenda. Sko ris oan heeft geleid tot de uitvoering van allerlei activiteiten voor burgers. Deze zijn afgerond. De paraplu "sko ris oan" blijft bestaan om verder te komen met gebiedsgericht werken.	

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		<p>Streken, wijken en dorpen worden gestimuleerd en gefaciliteerd op drie verschillende niveaus: belangenbehartiging burgerinitiatieven integrale projecten.</p>		<p>Er is een workshop gehouden over 'gezamenlijke integrale projecten' van dorpen.</p> <p>Er zijn nu nog geen integrale projecten waar dorpen in samenwerken.</p> <p>De dorpencoördinator was en is aanspreekpunt voor de dorpsbelangen inzake belangenbehartiging, burgerinitiatieven.</p>
		<p>Het dorpeninitiatievenfonds "It is oan jo" wordt verder uitgewerkt en verruimd: er wordt vastgelegd wat gemeentelijke taken zijn, bij welke onderwerpen de gemeente betrokken moet blijven en voor welke onderwerpen geen gemeentelijke betrokkenheid nodig is.</p>		<p>Het fonds It is oan jo is in 2018 verruimd; met het budget zijn projecten uitgevoerd. In 2019 hebben we pas op de plaats gemaakt en zijn aanvragen afgewezen vanwege de financiële situatie. Er is gezocht naar mogelijkheden en In 2020 wordt het weer opgepakt.</p>
202	Beter passend voorzieningenniveau			
	<p>Initiatieven vanuit de samenleving worden gestimuleerd en in het kader van een gebiedsgericht proces (zie 2) opgepakt.</p>	<p>Door middel van gesprekken met inwoners wordt het basisvoorzieningenniveau bepaald, per dorp of cluster dorpen.</p>		<p>Er zijn gesprekken gevoerd met inwoners.</p>
	<p>Er worden gebiedsgerichte processen doorlopen met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een voorzieningenstructuur met maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) die betaalbaar, bereikbaar en van voldoende kwaliteit zijn.</p>	<p>Initiatieven van inwoners en dorpsbelangen om 'een plus op het basisvoorzieningen-niveau te realiseren worden gefaciliteerd door middel van 'It is oan jo'.</p>		<p>Het project DOM 2.0 is gestart, waarmee de 'plus' op het basisvoorzieningen-niveau kan worden gerealiseerd. Driezum – Walterswâld, Broeksterwâld en Rinsumageast doen mee.</p> <p>Voorstellen voor eventuele aanpassingen in het speelvoorzieningenbeleid zijn in voorbereiding (planning: in 2020 gereed).</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van en draagvlak voor een doelgroepenwembad.		Er is bestuurlijk overleg gevoerd met de werkgroep; het heeft nog niet geleid tot een voorstel.
	In 2020 zijn afspraken gemaakt met onderwijsorganisaties om goed, bereikbaar onderwijs te borgen met respect voor identiteit.	De agenda voor onderwijsvoorzieningen (2017) met kansrijke locaties voor IKC's wordt jaarlijks geactualiseerd.		Kansrijke locatie voor IKC's zijn opgenomen in het IHP. Zie ook tekst hieronder.
	Het aanbod van onderwijs-, voorschoolse en andere maatschappelijke voorzieningen wordt geclusterd waardoor samenwerking van gebruikers gefaciliteerd en gestimuleerd wordt. In 2020 is op 1 locatie een nieuw initiatief ontwikkeld.	In 2020 is voor 1 locatie de clustering van maatschappelijke voorzieningen uitgewerkt (inventarisatie voorzieningen, mogelijkheden tot clustering, besluit inclusief planning). In 2018 en 2019 worden de mogelijkheden onderzocht voor ontschotting van middelen t.b.v. realisatie van kindcentra.		Campus Damwâld wordt zomer 2020 opgeleverd. Er is een traject gestart om de haalbaarheid te onderzoeken voor clustering van maatschappelijke voorzieningen in Feanwâlden.
	Een Integraal Huisvestingsplan (IHP) met een doorkijk tot 2032 met het oog op toekomstbestendige basisscholen op de juiste locaties.	Gemeenten en schoolbesturen stellen gezamenlijk een meerjarig Integraal Huisvestingsplan (IHP) op, waarover Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) gevoerd wordt en dat in de plaats treedt van de bestaande jaarcyclus.		Gemeenten en schoolbesturen hebben gezamenlijk een meerjarig Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld.
		Er wordt een investeringsprogramma voor een periode van 4 jaar vastgelegd in het IHP met een doorkijk naar meerdere jaren na deze periode.		Er is een IHP met investeringsprogramma opgesteld.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
203.1	Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst.			
	Toekomstgericht onderwijs d.w.z. onderwijs gericht op het ontwikkelen van 21 ^e eeuwse vaardigheden wordt gestimuleerd.	Er wordt geïnvesteerd in 21st century skills en innovatie.		Samen met Kennislab is het project Damstra Energy Challenge in Wâlterswâld en Damwâld gestart. Leerlingen worden zich bewust van energiegebruik en worden uitgedaagd met plannen te komen om de lasten te verlagen.
	Alle scholen doen mee aan projecten geïnitieerd door Kennislab.	Maatregelen gericht op betere aansluiting van het onderwijs op de vereisten in het bedrijfsleven.		Scholen hebben licenties aangeschaft voor de bestaande 3 D printers.
	De gemeente is partner van samenwerkingsverbanden van onderwijs, ondernemers en overheid.			De gemeente is structureel partner geworden van de samenwerkingsverbanden, onder meer Kennislab.
203.2	Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken			
	Het aantal leerlingen van het primair- en voortgezet onderwijs dat gedurende hun schooltijd in aanraking komt met meerdere culturele activiteiten is in 2022 met 10% toegenomen t.o.v. 2018.	Onderzoeken hoe de samenwerking tussen scholen, culturele instellingen, kunstenaars en musea gestimuleerd kan worden.		Aantal basisscholen dat een culturele instelling in gemeente heeft bezocht is in beeld gebracht. UurCultuur is niet voortgezet in schooljaar 2019/2020.
204	Versterken van de streekcultuur			
	Initiatieven en activiteiten zijn beter op elkaar afgestemd / met elkaar verbonden. Mensen vinden elkaar bij het voorbereiden van en bezoeken van culturele activiteiten.	Onderzoeken hoe de samenwerkingsverbanden die ontstaan zijn in het kader van LF-2018 behouden en versterkt kunnen worden.		In Dantumadiel zijn in het kader van LF-2018 weinig tot geen initiatieven geweest. M.b.t. tot legacy is en wordt geen verdere actie ondernomen. Er wordt meer op lokale initiatieven ingezet.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Het aantal scholen dat aandacht besteedt aan de cultuurhistorie van de regio is in 2022 toegenomen met 10% t.o.v. 2018.	Onderzoeken hoe de samenwerking tussen scholen, lokale musea en andere erfgoedinstellingen gestimuleerd kan worden.		In de praktijk blijkt dat scholen, lokale musea en andere erfgoedinstellingen elkaar goed weten te vinden.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Sociale verbondenheid</i>
It is oan jo?
(concept) Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
<i>Voorzieningenniveau</i>
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFKA
Naar een regionaal voorzieningsverspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen (2016)
<i>Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)</i>
Kennislab
<i>Verbondenheid met de streek</i>
Frysk Taalbeleid 2017-2020 (vastgesteld door Dantumadiel, Ferwerderadiel en Kollumerland)
Nog op te stellen Cultuurnota NEF en Dantumadiel; met aandacht voor de streekgebonden verschillen die er ook binnen NEF zijn en voor specifieke Dantumadielse onderwerpen.

Verbonden partijen programma 2	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Stichting ROOBOL	Verzorgen van het openbaar basisonderwijs zoals beschreven in artikel 46 van Wet op het Primair Onderwijs

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Niet-Sporters	%	2016	61,10	48,70	03-03-2020

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Niet-Sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners. Periode 2016: Bron: WSJG: 3 maart 2020	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
201 Voorzieningen	0	0	0	0
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	128	128	118	-11
203 Sport	0	0	6	6
204 Cultuur	0	0	0	0
Totaal baten	128	128	123	-5
Lasten				
201 Voorzieningen	-17	-27	-27	0
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	-2.029	-3.103	-2.462	641
203 Sport	-29	-77	-80	-3
204 Cultuur	-806	-805	-883	-78
Totaal lasten	-2.880	-4.012	-3.452	560
Saldo baten en lasten	-2.752	-3.884	-3.329	555
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	68	869	78	-791
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	68	869	78	-791
Resultaat	-2.684	-3.015	-3.251	-236

Toelichting op de verschillen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			-5
201 Voorzieningen		0	
• Geen verschillen.		0	
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid		-11	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	-11	
203 Sport		6	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	6	
204 Cultuur		0	
• Geen verschillen.		0	
Lasten			560
201 Voorzieningen		0	
• Geen verschillen.		0	
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid		641	
• In de activastaat zijn activa opgenomen welke niet meer bestaan of niet meer in het bezit zijn van de gemeente Dantumadiel. Het gaat voornamelijk om de boekwaarde van De Tarissing in Risumageest. De boekwaarden zijn afgeboekt in de jaarrekening 2019.	I	-142	
• De bouw van Campus Damwâld is onderhanden en zal in 2020 afgerond worden. Voor een bedrag van € 791.000 wordt dit bedrag gedekt uit de algemene reserve en zal overgeheveld worden naar 2020.	I	931	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
• In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product.	I	-138
• Diverse verschillen kleiner dan €25.000.	I	-10
203 Sport		-3
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	-3
204 Cultuur		-78
• De overschrijding wordt veroorzaakt door een subsidie afrekening over de afgelopen 6 jaar met stichting de Fryske Mole.	I	-22
• In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product	I	-56
Mutaties reserves		-791
Toevoegingen		0
Onttrekkingen	I	-791
Totaal Resultaat		-474

Specificatie reserveringen

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Begroting	Jaar-rekening	Saldo
Toevoegingen	0	0	0
Totaal Toevoegingen	0	0	0
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• Dekking campus Damwald	-553	0	-553
• Peuterspeelzalen van programma 3 naar programma 2	-238	0	-238
Reserve Dorpsinitiatievenfonds			
• 'It is oan Jo'	-10	-10	0
Reserve kapitaallasten algemeen			
• Dekking kapitaallasten	-68	-68	0
Totaal onttrekkingen			
Totaal Reserveringen	-869	-78	-791

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Programmaportefeuillehouder : Gerben Wiersma en Kees Wielstra
Programmaregisseur : Hester Simons en Andree Hofer (ad interim)
Programmamanager : Greet Hettema

Inleiding:

De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen gevergd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partij en gevraagd om het sociale domein verder te transformeren. Met de transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. Met deze transformatie van het sociaal domein willen we bereiken dat mensen zelfredzaam en samenredzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn om dit op eigen kracht te doen.

In 2019 wordt deze transformatie verder vormgegeven door de inzet op preventie, de inzet van algemene voorzieningen en de inzet op participatie en meedoen in de samenleving. Het transformeren van het sociale domein is een continu proces waar tezamen met inwoners, zorgaanbieders en overige belanghebbenden vorm aan moet worden gegeven.

De gemeente Dantumadiel streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen. Binnen dit programma worden onze inwoners gestimuleerd om zoveel mogelijk te participeren in de samenleving. Een van onze speerpunten is om kinderen en jongeren veilig en gezond te laten opgroeien met voldoende mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling.

Hoofddoelstelling:

Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Langer leven in gezondheid

Kerdoel

301 Langer leven in goede gezondheid

Speerpunten:

Verbeteren van de leefstijl:

- voorkomen misbruik genotmiddelen;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- voorkomen seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- verbeteren toegang tot zorg.

Onderwerp: Meer maatschappelijke participatie

Kerdoel

302 Meer maatschappelijke participatie

Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;
- schulden voorkomen;
- ondersteunen van mantelzorgers;
- bevorderen vrijwillige inzet;

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag.

Onderwerp: Gunstiger opvoedklimaat

Kerdoel

303 Gunstiger opvoedklimaat

Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school);
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
301	Langer leven in goede gezondheid			
	<u>Volwassenen:</u> Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) dat misbruik maakt van genotmiddelen (alcohol, drugs en tabak) daalt.	Jaarlijks activiteitenprogramma 'Integrale aanpak middelengebruik Noordoost Fryslân' (convenant VO-scholen, politie en het voormalige DDFK) uitvoeren.		De activiteiten uit dit uitvoeringsprogramma zijn uitgevoerd. De samenwerkingspartners voortgezet onderwijs, VNN, jongerenwerk, GGD, politie hebben integrale aanpak verbeterd. De focus komt steeds mee te liggen op de ouders.
		Activiteitenprogramma van het Preventie- en Handhavingplan 2018 – 2021 (o.g.v. Drank- en Horecawet) uitvoeren.		Dit proces heeft vertraging opgelopen. Preventie- en handhavingplan wordt op een later moment opgesteld en kent een bijgestelde looptijd van 2020-2023. Naar verwachting medio 2020 vastgesteld.
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) met depressieve gevoelens neemt af.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Dit proces heeft vertraging opgelopen. Het gezondheidsbeleid zal een looptijd kennen van 2020-2023. Medio 2020 nota gezondheidsbeleid en uitvoeringsprogramma gereed.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
				In Feanwâlden, De Westereen en Damwâld zijn diverse inlooppunten georganiseerd (door het Bolwerk i.s.m. ander partijen) voor diverse doelgroepen, gericht op vragen en hulp m.b.t. zorg, welzijn en psychische problematiek.
	De deelname aan activiteiten door inwoners met een psychische kwetsbaarheid (18 jaar en ouder) neemt toe.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Dit proces heeft vertraging opgelopen. Het gezondheidsbeleid zal een looptijd kennen van 2020-2023. Medio 2020 nota gezondheidsbeleid en uitvoeringsprogramma gereed.
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) met overgewicht neemt af.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Dit proces heeft vertraging opgelopen. Het gezondheidsbeleid zal een looptijd kennen van 2020-2023. Medio 2020 nota gezondheidsbeleid en uitvoeringsprogramma gereed.
		Programma G!DS uitvoeren.		Diverse activiteiten zijn uitgevoerd via o.m. de buurtsportcoaches op het basisonderwijs. In het kader van GLI (Gezonde leefstijl interventies) is de relatie met de eerstelijnszorg versterkt.
	<u>Jeugd en jongeren:</u> Het aantal inwoners (tot 18 jaar) dat gebruik maakt van genotmiddelen (alcohol, drugs en tabak) daalt.	Inzetten van jongerenwerkers voor jeugdproblematiek (inclusief genotmiddelen) op scholen en op straat.		De jongerenwerker (via VNN) is in 2019 ingezet voor het voortgezet onderwijs om met name de toeleiding naar de hulpverlening te organiseren. De samenwerking met het jongerenwerk van de welzijnsorganisatie is versterkt.
		Inzetten van een hulpverlener VNN.		De hulpverlener van VNN is in 2019 ingezet.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Het aantal inwoners (tot 18 jaar) dat voldoet aan de landelijke beweegnormen neemt toe.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Het project "de gezonde school" loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Ook wordt ingezet op beweegonderwijs op de scholen. Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken.
		Programma G!DS uitvoeren.		Via projecten van G!DS (gezond in de stad) is ingezet op het voorkomen en bestrijden van overgewicht onder kinderen en volwassenen.
	De deelname aan activiteiten door inwoners met een psychische kwetsbaarheid (tot 18 jaar) neemt toe.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Activiteitenprogramma moet nog opgesteld worden, als onderdeel van de nota gezondheidsbeleid. Beleidsvisie wordt medio 2020 verwacht.
				Vanuit het convenant Mei fêste hân zijn diverse activiteiten aangeboden die onder andere het pesten tegen moeten gaan (cyberpesten). Onder andere op klassikaal niveau, en via een tweetal theatervoorstellingen in Sense Dokkum voor alle 2 ^e 3 ^e klassen van het voortgezet onderwijs.
	Het aantal inwoners (tot 18 jaar) met overgewicht neemt af.	Uitvoering basistaken en aanvullend pakket Jeugdgezondheidszorg door GGD Fryslân (jaarlijks wordt het aanvullend pakket herzien).		Het project "de gezonde school" loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Ook wordt ingezet op beweegonderwijs op de scholen. Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Dit proces heeft vertraging opgelopen. Het gezondheidsbeleid zal een looptijd kennen van 2020-2023. Medio 2020 nota gezondheidsbeleid en uitvoeringsprogramma gereed.
		Programma G!DS uitvoeren.		Via projecten van GIDS (gezond in de stad) wordt ingezet op het voorkomen en bestrijden van overgewicht onderen kinderen en volwassenen.
	De ouderbetrokkenheid en de deelname van scholen aan preventieprogramma's over genotmiddelen wordt verhoogd.	Uitvoering basistaken en aanvullend pakket Jeugdgezondheidszorg door GGD Fryslân (jaarlijks wordt het aanvullend pakket herzien).		Meerdere activiteiten vanuit het convenant worden per klas georganiseerd. Ouders worden door de scholen en VNN nadrukkelijker bij deze opvoedingsproblematiek betrokken.
	Seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt teruggebracht naar 5% in 2019.	Er worden trainingen georganiseerd voor leerlingen ter voorkoming van seksueel grensoverschrijdend gedrag.		In 2019 zijn diverse trainingen op scholen georganiseerd. Ook is er een theatervoorstelling 'Geh@ckt' voor alle leerlingen van de 3 ^e klassen van het voortgezet onderwijs georganiseerd.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
302	Meer maatschappelijke participatie			
	Eind 2020 is het aantal inwoners dat zichzelf financieel redt toegenomen.	Er wordt voortdurend gecommuniceerd over minimaregelingen (waaronder het kindpakket).		<p>Op diverse manieren wordt over minima-regelingen gecommuniceerd. Er wordt onderzocht welke wijze van communiceren het best passend is voor verschillende doelgroepen. Daarnaast is er een pilot gestart met de VoorzieningenWijzer.</p> <p>De minimaregelingen worden op inhoud, toepasbaarheid en communicatie gecheckt is samenwerking met het platform 'armoedecoaches' Cjr.</p>
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) en jeugd en jongeren (tot 18 jaar) dat in armoede leeft neemt jaarlijks af.	Er wordt voortdurend gecommuniceerd over minimaregelingen (waaronder het kindpakket).		<p>In 2019 is een nieuw convenant Kindpakket afgesloten. Hieraan is extra aandacht besteed bij de ondertekening. In de minimagids zijn verschillende ondersteuningsmogelijkheden opgenomen. In 2020 wordt de startnotitie en het nieuwe beleidskader "Kindgericht en integraal armoeden en minimabeleid opgeleverd, hiervoor zijn voorbereidende werkzaamheden verricht.</p>
	Eind 2019 is het aantal uitkeringsgerechtigden met een langdurige afstand tot de arbeidsmarkt met een zinvolle besteding van de dag toegenomen.	Gedurende een periode van 3.5 jaar worden 1000 uitkeringsgerechtigden in traject genomen met als doel om een actueel (participatie) beeld te krijgen en in te zetten op een doorgeleiding naar een passende participatieplek.		<p>Project heeft geen doorgang gevonden vanwege het ontbreken van middelen.</p> <p>Vanuit de versnellingsagenda, Regio-deal wordt ingezet op uitvoering van het project.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Eind 2020 is het aantal overbelaste mantelzorgers gedaald naar maximaal 16%.	In 2020 is er een verbeterd aanbod respijtzorg gerealiseerd binnen het inkoopkader van de Wmo.		Inkoopproces is afgerond. Aanbieders worden met hogere tarieven verleid daadwerkelijk respijtzorg aan te bieden.
		Het beleidsplan "fan Wearde" wordt geëvalueerd en er wordt in 2019 een nieuw actieplan opgesteld waarbij ook aandacht is voor de jonge mantelzorger.		Uitvoeringsagenda 2019 is uitgevoerd.
	Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2020 60% (minimaal 1 keer per jaar vrijwilligerswerk gedaan).	De gemeente voert regie op het jaarplan en projecten van de welzijnsinstellingen om de zelfredzaamheid en participatie van inwoners te stimuleren (inzet van bijvoorbeeld huisbezoeken).		<p>In het reguliere proces en werkwijze van het Bolwerk en netwerkpartners, alsook de gebiedsteams wordt doorlopend ingezet op het vergroten van de deelname (percentage) aan vrijwilligerswerk door inwoners en cliënten. Gemeente voert regie hierop.</p> <p>Dit is niet gehaald. Achteraf bezien is de doelstelling te ambitieus geweest. Het percentage ligt in onze gemeente op 45%. In Noord Nederland is dit één van de hoogste percentages.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	<p>Het aantal inwoners dat in een sociaal isolement verkeert, neemt af met 5% in een periode van 4 jaar (nulmeting 2017).</p>	<p>De gemeente voert regie op het jaarplan en projecten van de welzijnsstichtingen om de zelfredzaamheid en participatie van inwoners te stimuleren (inzet van bijvoorbeeld huisbezoeken).</p>		<p>Gemeente, het Bolwerk en netwerkpartners hebben in Q4 in diverse plaatsen activiteiten georganiseerd i.h.k.v. de landelijke actieweek tegen eenzaamheid. O.a. is er een bewustwordingscampagne gelanceerd, zijn er workshops, cursussen, netwerkbijeenkomsten en lezingen georganiseerd en is er frequent breed gecommuniceerd richting inwoners. Er zijn doorlopend (regie) overleggen gevoerd met het Bolwerk m.b.t. de uitvoering van de jaarplannen en het opstarten van nieuwe projecten.</p>
		<p>Jaarlijks worden er ontmoetingen georganiseerd tussen het gebiedsteam en zorgaanbieders om de verdere samenwerking te versterken.</p>		<p>Het zorgfestival is georganiseerd en heeft in juni plaatsgevonden. De accountmanager Sociaal Domein is, i.s.m. met de toezichthouder Wmo, aanjager om de samenwerking tussen gemeente en aanbieders continue en structureel te verbeteren. Dit is een regulier en doorlopend proces.</p> <p>Ook (provinciale) themabijeenkomsten bieden gelegenheid tot ontmoeting.</p>

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Er wordt ingezet op de deelname aan activiteiten door inwoners met een beperking door het aanbod van activiteiten inzichtelijk en toegankelijk te maken.		Regulier proces en werkwijze. Naast Noordoosthelpt.nl, brengt de accountmanager Sociaal Domein het lokale aanbod doorlopend bij het gebiedsteam onder de aandacht. De website wordt gemiddeld tussen de 200 en 300 inwoners per maand bezocht.
	In 2019 worden de regionale afspraken ten aanzien van personen met verward gedrag lokaal geïmplementeerd en dit zorgt jaarlijks voor een afname van het aantal meldingen.	De gemeente maakt in 2019 lokale afspraken met ketenpartners over personen met verward gedrag (woningbouw, welzijnswerk, zorgaanbieders).		De Friese aanpak omtrent Personen met verward gedrag is gerealiseerd. Er is o.a.: <ul style="list-style-type: none"> - een gespecialiseerde vervoerder gecontracteerd; - een crisislocatie ingericht; - een meldpunt (tel nr) ingericht voor inwoners en instanties; - inwoners en instellingen zijn geïnformeerd over de aanpak en het meldpunt; - De interne organisatie is voorbereid en uitgerust m.b.t. het kunnen uitvoeren van de Wet verplichte GGZ per 2020.
	Eind 2020 is het aantal inwoners dat gebruik maakt van de digitaalhuizen toegenomen ter bestrijding van laaggeletterdheid.	Er worden verspreid over de gemeente digitaalhuizen geopend om een optimale toegang voor laaggeletterden te organiseren.		Gebleken is dat het digitaalhuis in de bibliotheek van De Westereen geen geschikte plek is. Er is nu een pilot gestart om het digitaalhuis te plaatsen in het logistiekcentrum van ROC de Friese Poort in De Westereen. In combinatie met het verwerken van onder andere de boeken van de bibliotheek daar zou het logistiek centrum kunnen uitgroeien en bij uitstek een plek zijn voor het digitaalhuis.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Er worden themamiddagen en doorlopend cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).		In overleg met het Friesland College wordt gezocht naar mogelijkheden voor uitbreiding uren taal coördinator.
				De bibliotheek biedt o.a. cursussen aan voor leerkrachten en peuteropvangmedewerkers voor omgaan met laaggeletterden via een trainingsacteur.
		Ingezet wordt op de communicatie richting inwoners (briefwisseling en website) en de gemeente hanteert daarbij een maximaal niveau geschikt voor laaggeletterden.		Partoer heeft in samenwerking met de groep laaggeletterden in Dokkum en Kollum al vier brieven gescreend. Ook de minimagids wordt bekeken.
		Jaarlijks wordt de cliënttevredenheid gemeten ten aanzien van de Wmo.		Het Ceo is uitgevoerd en de resultaten zijn in november 2019 aan de raad gemeld.
		Er wordt voortdurend gecommuniceerd richting inwoners over onafhankelijke cliëntondersteuning.		Over OCO en de partij(en) die OCO voor ons uitvoeren wordt regelmatig gecommuniceerd in flyers en op Noord-oosthelpt.nl. Reminders over de dienstverlening worden naar teamleiders gestuurd. Nieuw programma van eisen is medio 2019 opgesteld.
		De gemeente richt haar inkoopkader dusdanig in dat het mogelijk wordt om algemene voorzieningen te creëren om een beroep op een individuele maatwerkvoorziening te voorkomen en het ontschotten van middelen te bevorderen.		In Damwâld en De Westereen zijn Algemene Voorzieningen actief. Dit jaar zijn de kaders (beleid) rondom algemene voorzieningen verder vormgegeven. Zodat er in de toekomst meerdere algemene voorzieningen gerealiseerd kunnen worden.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
303	Gunstiger opvoedklimaat			
	Eind 2021 zijn alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd in beeld.	Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).		In het VVE beleid dat is vastgesteld eind december 2019 staat dat op alle peuteropvang locaties zorg coördinatoren worden ingezet per 1-1-2020. Het kunnen zorg coördinatoren zijn van de eigen organisatie of van de GGD.
	In 2020 maken jeugdigen of hun ouders vaker gebruik van het preventief aanbod ter versterking van het ouderschap en ontwikkeling van het kind. In vergelijking met 2018 is er sprake van een toename.	Jaarlijks worden de in de preventienota jeugd opgenomen activiteiten uitgevoerd.		De in de preventienota Jeugd opgenomen activiteiten zijn uitgevoerd.
				De GGD is in 2019 gestart met een tweemaandelijks column in de huis-aan-huisbladen voor ouders over opvoeden en opgroeien.
	In 2020 is de stijging van het aantal gedwongen uithuisplaatsingen en onder toezichtstellingen van kinderen gestabiliseerd	Jaarlijks worden de in de preventienota jeugd opgenomen activiteiten uitgevoerd.		Het preventieprogramma Jeugd is uitgevoerd.
		De samenwerking tussen het gebiedsteam en ketenpartners wordt geïntensiveerd door het organiseren van jaarlijkse ontmoetingen.		De jaarlijkse ontmoeting is georganiseerd. Aan het gebiedsgericht werken dient desondanks meer inhoud te worden gegeven. In 2020 zal daar meer op worden ingezet.
	Eind 2020 is in de inzet van VVE voor doelgroepkinderen verhoogd van 10 naar 16 uur per week.	Eind 2020 wordt geëvalueerd met peuteropvangorganisaties en overige betrokkenen of de doelstelling uitbreiding VVE uren van 10 naar 16 uur gerealiseerd is.		Eind december is het VVE beleid begroting en uitvoering vastgesteld. Per 1-1-2020 bieden peuterorganisaties 16 uur VVE in de week aan (906 uur tussen 2,5 en 4 jaar) en is er een HBO coach op de groep volgens wettelijke eisen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		In 2020 is er een structuur waar JGZ, Onderwijs en Gebiedsteam elkaar treffen voor afstemming over zorgleerlingen, zorg en/of onderwijs gerelateerd (passend onderwijs).		Bekeken wordt in samenwerking met de buurgemeenten waar wij gezamenlijk kunnen optrekken. Wat kan per regio en wat het beste per gemeente. Ieder op zijn eigen tempo.
		Jaarlijks evalueren we ons actieplan Huiselijk geweld en Kinder mishandeling en voeren we de activiteiten uit samen met onze partners (onderwijs, sportclubs, kerken, vrijwilligersorganisaties).		Evaluatie van gebruik handlingsprotocol en de Meldcode zal begin 2020 plaatsvinden. Het provinciaal actieplan Geweld hoort nergens thuis gaat eveneens begin 2020 van start middels werkgroepen. Tevens wordt begin 2020 een bestuurlijk advies uitgebracht over de facilitering en positionering van de aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld. Cjr.
		In 2019 wordt een werkwijze 18-/18+ ontwikkeld.		Training heeft plaatsgevonden in 2019. Ook zijn er 4 nieuwe aandachtsfunctionarissen opgeleid. Ook andere teams zijn getraind in herkennen signalen huiselijk geweld: Ynkomen, Bijzonder controleurs, WMO, NEF. In 2019 is een onderzoek gedaan naar de wijze waarop onze gemeente invulling geeft aan de RMC- en leerplichttaken. Op basis hiervan worden in 2020 deze taken van elkaar gescheiden. De RMC-taken worden volledig belegd bij het RMC Noord. Dit gaat bijdragen aan een sluitende aanpak voor jongeren in kwetsbare posities.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Jaarlijks wordt de cliënttevredenheid gemeten ten aanzien van de Jeugdwet.		Het Ceo is uitgevoerd en de resultaten zijn in november 2019 aan de raad gemeld.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2014-2017
In concept:
Gezondheidsbeleid/handhavingsbeleid
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)
In Concept
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Armoedebeleid (2018/2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
Visiedocument harmonisatie welzijnswerk
"Het nieuwe jongerenwerken DDFK"
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partijen programma3	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Sociaal Domein Fryslân (SDF)	SDF draagt bij in het behalen van de beleidsdoelstellingen van programma 3.
Werk- en leerbedrijf NEF	Uitvoering geven aan de Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân	HVD Fryslân is een gemeenschappelijke regeling van alle Friese gemeenten en verzorgt de wettelijke taken op het gebied van veiligheid en gezondheid voor de inwoners van de Provincie Fryslân. Activiteiten betreffen o.a. collectieve preventie ziekten, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening crisisbeheersing bij ongevallen en rampen en het beheer van een gemeenschappelijke meldkamer.
Bedrijfsvoeringsorganisatie mobiliteitsbureau Noordost-Fryslân	De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer in de regio Noardeast-Fryslân. Dit om de leefbaarheid te vergroten.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2018	407,20	774,00	03-03-2020
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2018	5,00	7,00	03-03-2020
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2018	66,00	67,80	03-03-2020
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2018	2,00	2,00	03-03-2020
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	1e hj. 2019	385,50	381,70	03-03-2020
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	1e hj. 2018	93,90	305,20	03-03-2020
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	1e hj. 2019	8,40	10,00	03-03-2020
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1e hj. 2019	1,50	1,10	03-03-2020
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	1e hj. 2019	0,40	0,30	03-03-2020
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	1e hj. 2019	660,00	610,00	03-03-2020
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	3,40	1,90	03-03-2020
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	14,00	23,00	03-03-2020
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2018	1,10	1,90	03-03-2020
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2018	0,00	1,00	03-03-2020

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Banen	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	LISA
Kinderen in uitkeringsgezin	'Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering rond moet komen. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren(16-22 jaar). Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners. Periode 1e hj.2019: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar. Periode 1e hj.2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Jongeren met jeugdhulp	'Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Periode 1e hj.2019: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Periode 1e hj.2019: Bron: WSJG: 3 maart 2020.	CBS
Jongeren met jeugd-reclassering	'Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugd-reclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Periode 1e hj.2019: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen de WMO. Voor de WMO-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde is gebaseerd op 180 deelnemende gemeenten. Periode 1e hj. 2019: Bron: WSJG: 3 maart 2020	GMSD
Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 leerlingen. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	DUO

Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar), dat vroegtijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Een startkwalificatie is een havo of vwo-diploma of een mbo-diploma vanaf niveau 2. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	Ingrado
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	180	180	265	85
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	0	0	12	12
303 Inkomensondersteuning	7.149	7.037	7.021	-16
304 Participatie	0	0	1	1
305 Jeugdwet	0	0	0	0
306 Gezondheid	0	0	0	0
307 Welzijnswerk	0	0	69	69
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	154	309	132	-177
Totaal baten	7.483	7.526	7.500	-26
Lasten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	-5.119	-7.054	-6.857	198
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	-198	-194	-125	68
303 Inkomensondersteuning	-8.950	-9.298	-8.662	636
304 Participatie	-6.372	-6.625	-6.712	-87
305 Jeugdwet	-4.857	-5.921	-6.446	-526
306 Gezondheid	-839	-849	-837	13
307 Welzijnswerk	-837	-900	-974	-74
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	-908	-1.063	-826	236
Totaal lasten	-28.080	-31.903	-31.440	463
Saldo baten en lasten	-20.597	-24.377	-23.940	437
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-1	-1	-1	0
Onttrekkingen	5	5	0	-5
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3	3	-1	-5

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Resultaat	-20.593	-24.374	-23.941	433

Toelichting op de verschillen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			-26
301 WMO (maatschappelijke participatie)		85	
• De gelden voor ambulante begeleiding van de doelgroep maatschappelijke opvang en vrouwenopvang zijn met ingang van 2015 overgeheveld van de centrumgemeenten naar de lokale gemeenten. Dit levert aan de batenkant een voordeel op van € 70.000. Tegenover deze baten staan in de praktijk ongeveer gelijke kosten voor begeleiding.	I	70	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	15	
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)		12	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	12	
303 Inkomensondersteuning		-16	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	-16	
304 Participatie		1	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	1	
307 Welzijnswerk		69	
• In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product.	I	50	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	19	
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)		-177	
• In 2019 zijn extra middelen binnengekomen voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) beleid. Deze middelen zijn niet allemaal besteed in 2019, het was te kort dag om daarvoor goede afspraken met onze partners te kunnen maken en implementeren. Het resterende budget van € 187.000 gaat mee naar 2020.	I	-187	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	10	
Lasten			463
301 WMO (maatschappelijke participatie)		198	
• De uitgaven voor de Wmo vallen € 65.000 hoger, mede doordat sprake is van een autonome groei in cliëntenaantallen.	I	-65	
• Door de inzet van een expertiseteam is kritischer gekeken naar de instroom in Beschermd Wonen. Dit heeft geleid tot een daling aan verstrekkingen ten opzichte van begroot (op basis van het tekort in 2018) van € 70.000.	I	70	
• Er zijn in 2019 minder vreemdelingen gehuisvest dan begroot. De kosten voor de inzet van maatschappelijke begeleiding zijn hierdoor € 45.000 lager uitgevallen dan begroot.	I	45	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
<ul style="list-style-type: none"> Intern is kritischer gekeken naar de aanvragen woonvoorzieningen door het team WMO. Offertes worden door een specialist gecheckt op realiteit en de norm marktconform. Dit heeft geleid tot € 30.000 minder uitgaven dan begroot. 	I	30
<ul style="list-style-type: none"> Door een hoger kostenbewustzijn, ingegeven door het tekort van het voorgaande jaar, is scherp gelet op de uitgaven van thuis- en mantelzorg in samenwerking met de welzijnspartijen. Dit heeft geleid tot € 30.000 lagere kosten. 	I	30
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	5
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	83
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Ge-biedsteam)		68
<ul style="list-style-type: none"> In het kader van de uitgavenstop zijn geen aanvullende activiteiten met betrekking tot innovatie en transformatie 3D meer ontwikkeld, de prioriteit lag bij kostenbeheersing. Hierdoor is er € 32.000 minder besteed dan begroot. 	I	32
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	27
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	9
303 Inkomensondersteuning		636
<ul style="list-style-type: none"> In 2019 is een sterke afname van het bestand geweest, met hierdoor een positief effect van € 362.000 op de BUIG uitgaven. <ul style="list-style-type: none"> - Meer uitstroom in de IOAW dan instroom, dit is een effect van het aantrekken van de arbeidsmarkt. - Door een sterke afname van het aantal bijstandsgerechtigden dalen de uitgaven van minimabeleid. 	I	362
<ul style="list-style-type: none"> Eenzijds is de doelgroep kleiner, maar ook is de regeling collectieve ziektekostenverzekering financieel minder aantrekkelijk geworden. Hierdoor daalt het gebruik, wat een positief financieel effect heeft van € 127.000. 	I	127
<ul style="list-style-type: none"> De regeling tegemoetkoming chronisch zieken is in 2019 afgeschaft. Hierdoor zijn de uitgaven € 34.000 lager dan begroot. 	I	34
<ul style="list-style-type: none"> Er zijn minder zaken doorgezet naar de Kredietbank Nederland maar intern behandeld. Hierdoor ontstaat er een positief resultaat van € 76.000. 	I	76
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	26
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	11
304 Participatie		-87
<ul style="list-style-type: none"> In de algemene uitkering wordt rekening gehouden met bepaalde maatstaven voor deze taak. NEF hanteert hierbij de werkelijke aantallen. Hierdoor ontstaat een verschil in de berekening van de bijdrage aan NEF van € 137.000. Dit wordt komend jaar nader afgestemd. 	I	-137

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	50
305 Jeugdwet		-526
<ul style="list-style-type: none"> Bij de tweede tussenrapportage 2019 heeft een bijstelling van de begroting plaatsgevonden van € 270.000, betreft verwachte terugloop in kosten en aantal lopende voorzieningen persoonsgebonden budgetten en zorg in natura. Op basis van de beschikbare productieverantwoordingen van zorgaanbieders over 2019 is dit beeld te optimistische geweest. 	I	-516
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	-10
306 Gezondheid		13
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	10
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	3
307 Welzijnswerk		-74
<ul style="list-style-type: none"> Vanwege de uitgavenstop is de invulling van de extra inzet jongerenwerk stopgezet. Hierdoor is € 41.000 minder uitgegeven dan begroot. 	I	41
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	-50
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-65
308 Onderwijs		236
<ul style="list-style-type: none"> In 2019 zijn extra middelen binnengekomen voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) beleid. Deze middelen zijn niet allemaal besteed in 2019, het was te kort dag om daarvoor goede afspraken met onze partners te kunnen maken en implementeren. De uitvoering van de nog niet besteden gelden van € 187.000 zal plaats vinden in de komende jaren. 	I	187
<ul style="list-style-type: none"> Er is in 2019 minder uitgegeven aan peuterspeelzalen dan begroot. Deze daling is in lijn met vorige jaren door wijziging van de regelgeving in 2018. De 1^e turap 2020 zal hierop aangepast worden. 	I	66
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	-6
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-11
Mutaties reserves		
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		-5
Totaal Resultaat		671

Specificatie reserveringen

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	Jaar-rekening	Saldo
Toevoegingen			
Totaal Toevoegingen	0	0	0
Onttrekkingen			
• Algemene reserve	5	0	-5
Totaal onttrekkingen	5	0	-5
Totaal Reserveringen	5	0	-5

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Programmaportefeuillehouder : Rommy Kempenaar
Programmaregisseur : Wim Oosterhuis
Programmamanager : Maarten van den Bosch

Inleiding:

De gemeente Dantumadiel wil de bedrijvigheid bevorderen en staat voor het waarborgen van een goed en aantrekkelijk vestigingsklimaat. Mede door een actieve benadering van de ondernemers en met name in die sectoren die de Dantumadielse economie dragen (landbouw, bouw, metaal, zorg en recreatie). Daarnaast wordt ingezet op het behouden en versterken van de detailhandel in de kernen, waardoor de leefbaarheid gewaarborgd blijft.

Op het gebied van bedrijfsvestiging wil de gemeente zich inzetten voor het verbeteren van de kwaliteit en het beheer van bestaande bedrijventerreinen. De vestiging van lokaal gebonden, kleinschalige bedrijven heeft hierbij de voorkeur. Vestigings- dan wel uitbreidingsmogelijkheden zijn er op dit moment onder meer voor het bedrijventerrein bij de Westereen, Damwâld en voor het bedrijventerrein De Zwette te Feanwâlden. De komende tijd wil gemeente Dantumadiel zich oriënteren op de behoefte en goede invulling van bedrijventerreinen in de hele gemeente. Dit dient ook in het convenant bedrijventerreinen zijn weerslag te krijgen.

Het bevorderen van bedrijvigheid en dus de werkgelegenheid is van groot belang voor een leefbare en gezonde lokale samenleving. Werken aan innovatieve en duurzame werkgelegenheid, door samenwerking met Onderwijs en Ondernemers, is van groot belang. De regionale samenwerking in de vorm van de regionale versnellingsagenda kan daar zeker ook een bijdrage aan leveren.

De samenwerking met de ondernemers en de ondernemersverenigingen in de vorm van het Dantumadielse economisch platform en ondernemersfonds wil de gemeente versterken.

Recreatie en toerisme is een kans voor Dantumadiel. Dantumadiel is een prachtige groene gemeente. De gemeente ziet binnen haar grenzen toeristische en recreatieve ontwikkelingszones langs het vaarwater de Zwemmer, in en om het Bûtefjild, langs de recreatieve infrastructuur en bij bestaande locaties met een toeristische waarde. De natuur- en agrarische gebieden bieden vooral ruimte aan kleinschalige recreatie.

Kansen liggen vooral in het gezamenlijk promoten van de gehele regio Noordoost Fryslân. De Noardlike Fryske Wâlden, het Bûtefjild en het cultureel historische landschap zijn voorbeelden van pareltjes die in een regionale aanpak meer bekendheid moet krijgen.

Daarnaast dienen nieuwe digitale mogelijkheden zich nadrukkelijk aan. De digitale recreatieve infrastructuur zal zodanig moeten worden opgezet dat bijvoorbeeld de recreanten een uitstapje op maat kunnen samenstellen.

Hoofddoelstelling:

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Bereikbaarheid

Kerdoelen

401.1 Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Speerpunten:

- Aanbod van bedrijventerreinen;
- Provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- Dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- Contacten met ondernemersverenigingen;
- Ontsluiting d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;
- Op peil houden van werkgelegenheid;

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

- Bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

401.2 Meer instroom en toeleiding naar werk

Speerpunten:

- Mismatch op de arbeidsmarkt;
- Re-integratie;
- Onderwijs;
- Ondernemersbelangen.

Toelichting:

- Door aantrekkende economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Dat vraagt om actie en zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m2 bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen, de instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe maar zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: Detailhandel

Kerdoel

402 Verbeteren detailhandel structuur

Speerpunten:

- Ondernemers;
- Ondernemersverenigingen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen(en combi's);
- ANNO onderzoek;
- Winkelvloeroppervlak;
- Bereikbaarheid;
- Compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerdoel

403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Speerpunten:

- Behoud bedrijvigheid;
- Versterken sterke sectoren;
- Inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Onderwerp 404 Gastvrije gemeente

Kerdoel

404 Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Speerpunten:

- Ondernemersklimaat;
- Marketing en promotie;
- Verblijfsaccommodaties;
- Recreatieve infrastructuur;
- Toeristische voorzieningen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
401.1	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven			
	Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2019-2022 toenemen met 25%.	Actieve promotie van de bedrijfskavels		De verkoop van de kavels is in 2019 bijzonder goed gegaan. Alle kavels zijn verkocht of in optie uitgegeven in de Westereen. Ook de kavels in Feanwaldden zijn in trek.
	Het realiseren van toename bedrijfsterrinen van 3% in het convenant. In alle dorpen waar lokale vraag naar bedrijventerrinen ontstaat dit faciliteren en ontwikkelen.	Overleg in ANNO verband met de provincie over de voorraad bedrijventerrinen en het convenant.		Overleg met de provincie heeft tot afspraken geleid die opgenomen zijn in het bedrijvenconvenant. Daarbinnen is nog steeds ruimte om op basis van concrete vragen op beperkte schaal uitbreidingen van bestaande bedrijventerrinen mogelijk te maken.
	Alle bedrijventerrinen in de periode 2019-2022 aansluiten op glasvezel.	Afspraken maken met Kabel Noord over de mogelijke aansluiting op de glasvezel.		Nagenoeg alle bedrijfsterrinen zijn aan gesloten.
	Het aantal bedrijfsbezoeken door de bedrijfscontactfunctionaris (BCF) per jaar vast te leggen in een plan van aanpak.	Realiseren van bedrijfsbezoeken door de BCF.		Het maken van een Plan van aanpak is nagenoeg afgerond.
	Het aantal gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) vast leggen in Plan van Aanpak (PvA).	Regelen van combi-bezoeken door de contactfunctionaris.		Er hebben in 2019 verschillende combi bedrijfsbezoeken plaatsgevonden. Daar is in de pers ook ruim aandacht aan geschonken. Daarnaast geven de ondernemers aan het zeer te waarderen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Organiseren van het Economisch Platform Dantumadiel.	Het ondersteunen van alle Ondernemersverenigingen (OV) in een ondernemersplatform Dantumadiel.		De bijeenkomsten hebben allen plaatsgevonden. En de besproken onderdelen werden vanuit verschillende kanten ingebracht. De gegeven informatie werd zeer gewaardeerd. anderzijds werd de inbreng vanuit de ondernemers als waardevol ervaren.
		Het begeleiden, afhandelen en beoordelen van de aanvragen in het kader van het ondernemersfonds Dantumadiel.		Nagenoeg het gehele budget voor het jaar 2019 is uitgegeven aan project die werden ingediend. Te weten : het project bokashi, Mestonderzoek Vald, Sfeerverlichting Koemarkt en secretariële ondersteuning O.v.
	Onderzoek vanuit economisch perspectief naar nieuwe ontsluitingswegen in De Westereen Oost (en Dokkum en Kollum in samenspraak met provincie) in periode van 2019-2022.	Mede in ANNO verband uitvoeren van een mobiliteitsstudie.		De mobiliteitsstudie is iets breder opgepakt en is nog steeds in uitvoering.
401.2	Meer instroom en toeleiding naar werk			
	De werkgelegenheid voor de laag-geschoolde arbeidskrachten en ouderen groeit met 1% per jaar in de periode van 2019-2022.	Hoe we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt weer goed functionerende werknemers kunnen worden, inzet van mensen zelf maar ook van de bedrijven.		Wordt in kader van de versnellingsagenda uitgewerkt. Er wordt gewerkt aan concrete voorstellen. Uit te voeren in 2020.
	Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de versnellingsagenda Noordoost Friesland.	Meer zicht krijgen op mensen die werk zoeken, is nodig om over meer arbeidskrachten te beschikken		Idem.
	Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren.	Inzet van de drie O's om sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.		Idem.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
402	Verbeteren detailhandel en structuur			
	Het in stand houden van het winkelaanbod voor de dagelijkse boodschappen in de (drie grotere) kernen van Dantumadiel.	In voorkomende gevallen een actievere houding als het gaat om de leegstand in één van de drie centra richting eigenaren van winkelunits.		Ruime aandacht voor dit probleem. Aan een mogelijke oplossing/ bijdrage wordt meegewerkt.
	Op basis van het in ANNO verband opgesteld onderzoeksrapport nagaan/ afspreken hoe in de grotere kernen het complete winkelaanbod te behouden is in het belang van de totale regio.	Uitwerken detailhandelsvisie.		Eén en ander zeker ook afhankelijk van het verder door ontwikkelen van ANNO. Hopelijk komt daar in begin 2020 meer zicht op.
403	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid			
	Door een grote mate van samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssectoren stimuleren.	Het vormen van samenwerkings-clusters van bedrijven en onderwijsinstellingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood in 2019 en 2020.		De bouwcampus is gestart. De gesprekken in de metaalsector zijn nog druk gaande.
		Uitbouwen van meer samenwerkingsclusters in nader te bepalen bedrijfssectoren in 2021 en 2022.		Uitwerking volgt maar is afhankelijk van de opzet van de organisatie van de versnellingsagenda.
	Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agri-food/landbouw en zorg.	Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen.		Moet nog worden uitgewerkt. E.e.a. ook afhankelijk van de gemeentelijk beleidsvoornemens.
		In de landbouw/ agri-food-sector streven naar meer duurzame producten en productiewijze.		In het kader van de reeds ontwikkelde projecten van het fjildlab is hier ruimschoots aandacht voor.
	Meer innovatie in de sectoren bouw, metaal en agri-food.			In regionaal verband wordt hier aan gewerkt, met name door inzet van de Kenniswerkplaats , KEI en Kennislab.
	Arbeidsmarkt in de regio verbeteren (door versnellingsagenda).			Op regionale schaal worden hier voorstellen voor uitgewerkt.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
404	Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven			
	Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied, Waddengebied en Bûtenfjild te realiseren in de periode 2019-2022.	Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden - Bûtenfjild.		Op schema.
		Verbreding fietspaden en meer fietspaden in het gehele gebied.		Regionaal opgepakt.
	Onderzoeken naar de recreatieve verblijfsaccommodaties/mogelijkheden In Dantumadiel.	Ontwikkeling Recreatief park in de buurt van de Westereen.		Naast genoemde inzet voor een recreatief park is er ook aandacht geweest voor ontwikkelingen rond het Eeltsjemar en Rismapôle De ontwikkelmogelijkheden moeten vanuit de markt worden aangedragen.
	Meer werkgelegenheid bij recreatief-toeristische bedrijven in de periode 2019-2022.	Opstellen visie Recreatie en Toerisme en investeringsagenda regio Noordoost Fryslân.		De visie is gereed en wordt begin 2020 in alle raden van de regio Noordoost-Fryslân vastgesteld.
		Promoten en verbinden van landschap, water, cultuurhistorie en recreatief-toeristische voorzieningen.		Het vernieuwde fietsknooppunten-netwerk is gereed. De verfijning van het wandelknooppunten-netwerk zal begin 2020 worden afgerond. In het kader van de businesscase 3 van de versnellingsagenda zal nadrukkelijk aandacht zijn voor marketing en promoten van de regio.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Op weg naar een versnellingsagenda; Versnellingsagenda Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025
Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
Toekomstplan 2020 De Marrekrite
Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)
Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
Investeringskader Waddengebied 2016-2026
Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
Masterplan Waterfront Dokkum (2011)
Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020; Projectenboek

Verbonden partijen programma 4	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Funciemenging	%	2018	36,90	52,80	03-03-2020
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2018	123,80	145,90	03-03-2020

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Funciemenging	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	LISA
Vestigingen (van bedrijven)	'Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	LISA

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
401 Economie en werkgelegenheid	38	736	436	-300
403 Recreatie en toerisme	0	438	34	-405
Totaal baten	38	1.175	470	-705
Lasten				
401 Economie en werkgelegenheid	-549	-1.450	-1.264	186
403 Recreatie en toerisme	-110	-664	-136	529
Totaal lasten	-658	-2.115	-1.400	715
Saldo baten en lasten	-620	-940	-930	10
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	60	433	310	-123
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	60	433	310	-123
Resultaat	-560	-507	-620	-113

Toelichting op de verschillen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		-705
401 Economie en werkgelegenheid		-300
<ul style="list-style-type: none"> Het project Better Wetter loopt tot en met 2021. Van de inkomsten is in 2019 € 631.000 niet gerealiseerd en aan de uitgavenkant is € 631.000 nog niet besteed. Per saldo zit dit onderwerp neutraal in de jaarrekening. 	I	-631
<ul style="list-style-type: none"> De bouwgrondexploitatie is in principe budgettair neutraal en wordt daarom niet in de begroting opgenomen. De baten voor het bedrijventerrein Oostersingel, De Westereen zijn op rekeningsbasis € 25.000 lager dan de lasten (zie ook lastenkant verderop). Dit heeft te maken met een correctie op de winstneming in voorgaande jaren. Toen is teveel winst genomen, wat nu is gecorrigeerd. 	I	335
Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de balans en de paragraaf Grondbeleid.		
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-4

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
403 Recreatie en toerisme		-405
<ul style="list-style-type: none"> Het project Wetterwâlden-Bûtenfjild loopt tot eind 2020. Van de inkomsten is in 2019 € 415.000 niet gerealiseerd en aan de uitgavenkant is € 538.000 nog niet besteed. Hierdoor hoefde de onttrekking aan de algemene reserve (€ 123.000) niet plaats te vinden. Per saldo zit dit onderwerp neutraal in de jaarrekening (€ 538.000 voordeel op de lasten en € 415.000 + € 123.000 nadeel op de inkomsten). 	I	-415
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	10
Lasten		715
401 Economie en werkgelegenheid		186
<ul style="list-style-type: none"> Zie toelichting Project Better Wetter aan de batenkant. 	I	631
<ul style="list-style-type: none"> Zie toelichting aan de batenkant, onderdeel grondexploitatie bedrijventerrein. 	I	-359
<ul style="list-style-type: none"> Er is € 25.000 voordeel op het ondernemersfonds, maar hier staat een lagere onttrekking aan de reserve op het programma Algemene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien van € 20.000 tegenover. 	I	25
<ul style="list-style-type: none"> De werkzaamheden voor het maaien van de berm en het hekkelen van de watergangen zijn in 2018 aanbesteed. Deze gunstige aanbesteding heeft samen met de lagere verwerkingskosten van het hekkelmateriaal geleid tot lagere lasten op het onderdeel hekkelen van € 45.000. Deze incidentele meevaller is niet meegenomen in de verantwoordingsrapportage waardoor het nu in de jaarrekening zichtbaar wordt. 	I	45
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	-175
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	19
403 Recreatie en toerisme		529
<ul style="list-style-type: none"> Zie toelichting project Wetterwâlden-Bûtenfjild aan de batenkant. 	I	538
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-9
Mutaties reserves		-123
Toevoegingen		0
Onttrekkingen	I	-123
Totaal Resultaat		-113

Specificatie reserveringen

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Begroting	Jaar-rekening	Saldo
Toevoegingen	0	0	0
Totaal Toevoegingen	0	0	0
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• Versnellingsagenda	145	145	0
• Project Better Wetter, onttrekking bijdrage gemeente.	120	120	0
Reserve recreatieve voorzieningen			
• Project Wetterwâlden-Bûtenfjild, onttrekking werkelijke kosten.	168	45	-123
Totaal onttrekkingen	433	310	-123
Totaal Reserveringen	-433	-310	-123

Programma 5: Wenjen en Omjouwning

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwning' over?

Programmaportefeuillehouder : Gerben Wiersma
Programmaregisseur : Wijnzen de Vries
Programmamanager : Bauke Schat

Inleiding:

Dantumadiel wil investeren in de toekomst. Dat vraagt aandacht voor duurzaamheid, leefbaarheid, de leefomgeving en de inwoners in al hun behoeften. Dantumadiel wil investeren in ruimtelijke en sociale kwaliteit. Wonen is een eerste levensbehoefte. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door krimp en veranderde woonbehoeften is de vraag veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen inwoners vasthouden en mogelijk zelfs nieuwe inwoners aantrekken. Dat vergt durf, creativiteit en het gebruik maken van alle conventionele en innovatieve middelen.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We hebben ons daar in ANNO-verband eerder al aan gecommitteerd. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven door bij de energiebehoefte in gemeentelijke gebouwen te verminderen. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe. De circulaire economie heeft de toekomst. We willen dat ook bij de afvalverwerking gaan toepassen.

Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologie, economie, sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen mee bepaalt. Tegelijk willen we de inwoners ruimte geven om aan die eigenheid vorm te geven door minder regelend op te treden.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van een aantrekkelijke, identiteitsbewuste en toekomstbestendige woon- en leefomgeving.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Wonen

Kerdoel

501 Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren

Speerpunten:

- Match op de woningmarkt;
- Vraaggerichtheid;
- Bediening van doelgroepen;
- Inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: Duurzaamheid

Kerdoel

502 In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten

Speerpunten:

- Voorbeeldgedrag;
- Gedragsbeïnvloeding;

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwning' over?

- Verduurzaming energieproductie;
- Duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: Ruimtelijke kwaliteit/ro/bouwen

Kerndoel

503.1 De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd

Speerpunten:

- Focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- Nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- Wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- Behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Kerndoel

503.2 De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit

Speerpunten:

- Vergunningen beleidsarm;
- Deregulering.

Onderwerp: Afval

Kerndoel

504 Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie

Speerpunt:

- Het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
501	Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren			
	De aansluiting van het woningaanbod op de kwalitatieve vraag is verbeterd met 20 % op de woningmarktmonitor.	Woningaanbod laten aansluiten op de kwalitatieve vraag.		Het opstellen van een definitief bestemmingsplan voor de Mounetille vergt nog overleg met ondernemers rond de locatie. De planning zal daardoor wat uitlopen. Mocht de realisatie van woningen op de Mounetille nog niet in 2021 gerealiseerd kunnen worden, dan melden we dat in volgende rapportages.. Voor Prikkebosk ligt inmiddels een conceptplan gereed. In Westereen en Broeksterwâld zijn inmiddels kavels in de verkoop.
		Jaarlijks traject sluiten prestatieafspraken tussen gemeente(n), corporaties en Bewonersraad (samenhang met biedingen corporaties voor 1 juli) => betaalbaarheid en beschikbaarheid sociale huur.		De evaluatie van de prestatieafspraken 2019 heeft nog niet plaatsgevonden en zal in samenhang met de nieuwe prestatieafspraken voor 2020 in de eerste helft 2020 in de regiegroep worden besproken. De nieuwe prestatieafspraken worden nog smarter en duidelijker omschreven op basis van de in 2019 in de regiegroep besproken aanpak.
		Aanpak verrommeling en verpaupering dorpen (huur- en koopwoningen) in samenwerking met Thús Wonen en gebiedsteams.		Dat wordt gedaan i.h.k.v. actie "thús om hús": Een persoonlijke benadering is daarvan de kern.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Uitvoeren herstructureringsprojecten.		Voor zowel de Feitsmawei als de Canterstrjitte geldt dat het sociaal pakket van kracht is, maar dat in beide gevallen nog nader overleg en afstemming met de corporatie moet plaatsvinden over de herinrichting van de openbare ruimte. Voor de Canterstrjitte geldt nog dat het project nog niet van start is.
		Uniformeren afspraken herstructurering gemeenten en corporaties.		Het document uniformering herstructurering is in december 2019 definitief door het college vastgesteld en ter kennisname aan de raad toegezonden, waarmee aan de planning is voldaan.
		Uitrol Dom 2-projecten: verbetering particuliere woningvoorraad.		
		Activiteiten regionale agenda wonen (ANNO)		De resultaten van de lopende bestuurlijke onderhandelingen en de uitwerking hiervan worden in het 2e kwartaal van 2020 definitief verwacht, met enig voorbehoud gelet op de trage voortgang in het overleg met de provincie.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Actualiseren Woonbeleid (i.s.m. harmonisatietraject).		De startnotitie is conform planning aan de raad voorgelegd. De raad heeft in november 2019 ingestemd met de aanpak overeenkomstig startnotitie. Het proces van de nieuwe Woonvisie is inmiddels opgestart en een concept wordt rond juli 2020 verwacht. Overigens is er nog geen overeenstemming met de provincie over woningbouwafspraken. Het gesprek met de provincie verloopt traag.
		Monitoren woningvoorraad, o.a. realisatie plannen en leegstand.		Zie bovenstaand bij actualisatie woonbeleid.
		Opstellen en actueel houden(regionaal) woonprogramma.		De woningvoorraadmonitor, geënt op een model van KAW, is in concept klaar. Zie verder hierboven bij woningbouwafspraken.
		Periodiek overleg met stakeholders woningmarkt (Platform).		Dit wordt going concern en als onderdeel van beleid m.b.t. afstemming en samenwerking met stakeholders meegenomen in de Woonvisie.
		Inspelen op demografische ontwikkelingen met aandacht voor alle doelgroepen op de woningmarkt. O.a. door actief in te spelen op innovatie en met grondzaken ontwikkelen van een kavelstrategie en leveren van maatwerk.		In samenhang met de woningbouwafspraken en als onderdeel van de nieuwe gemeentelijke Woonvisie worden in ANNO-verband de mogelijkheden voor een investeringsfonds concreet onderzocht.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Inzetten van financiële Instrumenten waar mogelijk (maatwerk per gemeente).		Op dit moment zijn er 2 personen/ huishoudens die zich oriënteren op het aanvragen van een lening. Intussen loopt de actie om de duurzaamheidslening en de starterslening te combineren.
		Promotie van en stimuleren van toekomstbestendig wonen door faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten.		
		Samen met de stakeholders op de woningmarkt actief inzetten op verduurzaming van de woningvoorraad.		Nieuwbouw aan de Nijewei is opgeleverd. De woningen zijn gebouwd
		Ontwikkelen van nieuwe vormen van vraaggerichte planontwikkeling en innovatieve kavelstrategie: flexibel en duurzaam maatwerk per dorp (zowel grote als kleine dorpen) met brede spreiding: in prijsklasse, voor starters, senioren, sociaal en privaat.		We zijn bezig met inventariseren van vraag d.m.v. dorpenrondes. Dit wordt deels betrokken in het proces v.d. omgevingsvisie en deels in het proces van de woonvisie.
		Ontwikkelen van extra mogelijkheden voor starters, senioren en mensen met een kleine beurs (erfpacht, stimuleren leningen voor levensloopbestendigheid en duurzaamheid, blijversleningen) met flexibiliteit en maatwerk per dorp.		Evaluatie en uitwerking is onderdeel van nieuwe Woonvisie.
		Promotie levensloopbestendig wonen (om leegloop dorpen te voorkomen).		Samenwerking met stakeholders en toekomstige aanpak hiervan is onderdeel van nieuwe Woonvisie.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
502	In 2030 is Noardeast Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten			
	De Gemeente Dantumadiel voorziet voor haar eigen gebouwen in 2022/23 voor 20% op duurzame wijze in haar eigen energiebehoefte.	Meer toepassen van de uitgangspunten van circulaire economie.		Fryslânbreed wordt onderzocht of gezamenlijk laadpalen wordt aanbesteed
	Energieconsumenten zijn zich met behulp van een communicatie-programma en gerichte projecten bewuster van hun energiegebruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energiegebruik en besparing.	Afspraken met boeren over landschapsbeheer, verkeersveiligheid, vergroten biodiversiteit, klimaatadaptatie, Circulaire Economie, energiebesparing en fossielvrije energie.		Jaarlijks is er overleg LTO, waarin deze zaken worden besproken. Ook binnen de regiodeal, businesscase Fjildlab, wordt dit besproken.
	Door voorbeeldgedrag van bestuur en apparaat over het volledige spectrum van duurzaamheid wordt de lokale samenleving tot duurzamer gedrag aangezet.	faciliteren energiecoalities.		Er worden energie-oöperaties (Driesum en Veenwouden) gefaciliteerd. In Westereen wordt eveneens over energieneutraliteit nagedacht en organisatie daarvan op dorpsniveau. Ook DOM's worden gevraagd te faciliteren.
	De biodiversiteit wordt verbeterd, op de schaal van 10 met 1 punt, gemeten aan de hand van herhaald ecologisch onderzoek.	samen met provincie en wetterskip opstellen klimaatparaplu.		De klimaatparaplu is er.
	Het certificaat fair trade blijft behouden en bedrijven en organisaties in de gemeente worden gestimuleerd hier aan mee te doen.	gemeentelijk inkoopbeleid aanpassen: Circulair inkopen en uitbesteden diensten en projecten vaststellen op en percentage.		De werkgroep denkt na over een stichtingsvorm om ook andere financiële bronnen aan te kunnen boren.
		boomplantdag samen met de Klyster organiseren.		De boomplantdag is gehouden.
		project "NOF als energieleverancier" van KennislabNOF.		Het project heeft vertraging.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
503.1	De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd.			
	Herstructurerings- en transformatiegebieden zijn in 2019 geïventariseerd, geprioriteerd en daarvan wordt jaarlijks 10 % aangepakt.	Nieuwe structuurvisie bebouwde gebieden Dantumadiel.		In verband met de financiële situatie wordt vooralsnog even pas op de plaats gemaakt.
	Woningen en gebouwen die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn herbestemd.	Opstellen projectenlijst ruimtelijke projecten bebouwde gebieden.		Er bestaan weliswaar lijsten van rijpe en groene projecten, maar nog niet een volwaardig gedocumenteerde inventarisatie met bestuurlijk geaccordeerd prioriteringsschema. Dat vergt capaciteit die er vooralsnog niet is.
	De ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving is verbeterd met 5 % op de leefbarometer.	Opstellen bestuurlijke prioriteitenlijst ruimtelijke projecten.		De uitvoering is nog niet ter hand genomen. Het vergt capaciteit die er vooralsnog niet is.
	Er wordt beleid ontwikkeld voor het behoud van beschermingswaardige gebouwen en structuren. Samen met de dorpen worden hiervoor de prioriteiten bepaald.	Opstellen uitvoeringsprogramma ruimtelijke projecten bebouwde gebieden		Dit wordt meegenomen bij het opstellen van de omgevingsvisie.
		Inventarisatie leegstaande woningen en gebouwen en inventarisatie leegstandsduur en ruimtelijke kwaliteitswaarde.		De uitvoering is nog niet ter hand genomen. Het vergt capaciteit die er vooralsnog niet is.
		Opstellen van prioriteitenlijst op basis van sloopurgentie.		De uitvoering is nog niet ter hand genomen. Het vergt capaciteit die er vooralsnog niet is.
		Opstellen sloopstimuleringsregeling.		De uitvoering is nog niet ter hand genomen. Door de financiële situatie staat de haalbaarheid van een financiële oplossingsrichting onder druk. Daarnaast vergt het capaciteit die er vooralsnog niet is.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Alle in 2019 in voorbereiding te nemen projecten in de fysieke leefomgeving worden voorzien van paragraaf ruimtelijke kwaliteit.		Er worden verdere vorderingen mee gemaakt. Het vergt capaciteit die er vooralsnog niet is.
		Opstellen van ruimtelijke kwaliteitskaarten per kern.		In de nog op te stellen dorpsbiografieën (zie hierna), als onderdeel van het omgevingsvisieproces, kunnen kwaliteitskaarten worden opgenomen.
		Maken PvA voor opstellen dorpsbiografieën		In de planning van de omgevingsvisie, waaraan wordt gewerkt, wordt dit onderwerp geïntegreerd.
		DOM's (uitwerken)		Sinds begin dit jaar kent de gemeente twee DOM's in Driessum-Wäterswäld en Broeksterwäld. Beide zijn druk bezig met planvorming en prioritering. Rinsumageast wordt vanuit de organisatie ondersteund om in de toekomst ook een DOM te kunnen worden.
		Bij ruimtelijk beleid, ruimtelijke planontwikkeling en beoordeling van ingediende plannen wordt in alle gevallen kennis over cultureel erfgoed ingeschakeld.		Dit wordt in de praktijk inmiddels altijd gedaan. Verdere borging is een kwestie van bedrijfsvoering, bijv. door het opnemen in een teamplan. Dit kan in het vervolg worden beschouwd als going concern.
		Bij karakteristieke panden en monumenten wordt tijdens bouwwerkzaamheden altijd tussentijds gecontroleerd.		Tussentijdse controles worden uitgevoerd. Verdere borging is een kwestie van bedrijfsvoering, bijv. door het opnemen in een teamplan en werkprotocol. Dit kan in het vervolg worden beschouwd als going concern.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Plannen worden altijd getoetst aan de mate waarin ze bijdragen aan een duurzaam landschap.		Het onderwerp heeft in de planbeoordeling in toenemende mate de aandacht, maar het is nog niet structureel ingevoerd.
		Beschermingswaardige gebouwen in beeld brengen en samen met dorpen prioriteiten bepalen.		Onderzocht zal worden in hoeverre dit kan worden meegenomen in de dorpsbiografieën.
503.2	De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.			
	Welstandsbeleid wordt herzien.	Welstandsbeleid herzien in samenspraak met gemeenten en provincie Fryslân.		
	Onderzoek naar herziening van het vergunningstelsel en de methodiek achter de leges met als doel kosten (en daarmee leges) omlaag te brengen en de opbouw ervan inzichtelijk en begrijpelijk te maken.	Onderzoek naar herziening van het vergunningstelsel en legesmethodiek.		Is in de harmonisatie meegenomen.
504	Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie.			
	Verhogen van het scheidingspercentage van het huishoudelijk afval, conform het nog vast te stellen grondstoffenplan.	maximale grondstoffen uit afval en meewerken aan energie uit (groen)afval (biomassa).		

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
<i>Duurzaamheid</i>
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisies binnen DDFK
Structuurvisie bundelingsgebied Regiostad Dokkum
Beeldkwaliteitsplannen
Welstandsnota

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering
Vorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partijen programma 5	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Veiligheidsregio Fryslân	De VRF levert een bijdrage aan de beleidsdoelstellingen en de uitvoering van de reguliere activiteiten op het gebied van veiligheid vanuit programma 5.
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet en adviesing over de toepassing van de Monumentenwet
Fryske Utfieringsjinst Milieu en Omjouwing	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten. Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincie.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Demografische druk	%	2019	81,40	69,80	03-03-2020
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	9,20	Geen data	03-03-2020
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2018	7,60	8,60	03-03-2020

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Demografische druk	'De som van het aantal personen van 0-15 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot het aantal personen van 15 tot 65 jaar. Periode 2019: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	'Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	RWS
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen. Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	Basisregistratie adressen en gebouwen

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	227	227	1.115	888
502 Wonen	339	354	319	-35
503 Milieu	4	4	16	12
Totaal baten	571	586	1.451	865
Lasten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	-435	-337	-1.016	-679
502 Wonen	-534	-558	-481	78
503 Milieu	-645	-629	-555	74
Totaal lasten	-1.614	-1.524	-2.052	-528
Saldo baten en lasten	-1.044	-939	-601	337
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-17	0	0	0
Onttrekkingen	320	66	46	-19
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	303	66	46	-19
Resultaat	-740	-873	-555	318

Toelichting op de verschillen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			865
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		888	
<ul style="list-style-type: none"> De bouwgrondexploitatie is in principe budgettair neutraal en wordt daarom niet in de begroting opgenomen. De baten voor de woningbouw zijn op rekeningsbasis € 190.000 hoger dan de lasten. Dit heeft te maken met: <ul style="list-style-type: none"> afsluiting van de Aukje Jansstrjitte (+ € 10.000) winstneming De Bosk (+ € 11.000) winstneming De Westereen East (+ € 47.000) winstneming Broekleane (+ € 47.000) vrijval voorziening Centrumplan (+€ 75.000). <p>Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de balans en de paragraaf Grondbeleid.</p>	I	905	
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-17	
502 Wonen		-35	
<ul style="list-style-type: none"> De opbrengsten uit de omgevingsvergunningen zijn in 2019 lager dan geraamd, omdat er minder aanvragen zijn geweest. 	I	-35	
503 Milieu		12	
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	12	
Lasten			-528
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		-679	
<ul style="list-style-type: none"> Grondexploitatie, zie toelichting bij de baten. 	I	-715	
<ul style="list-style-type: none"> Er is van het budget voor de implementatie van de Omgevingswet over 2019 € 20.000 nog niet besteed. De dekking is algemene reserve en het restant zal overgeheveld worden naar 2020. 	I	20	
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	16	
502 Wonen		78	
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	76	
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	2	
503 Milieu		74	
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	96	
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-22	
Mutaties reserves			-19
Toevoegingen		0	
Onttrekkingen		-19	
Totaal Resultaat			318

Specificatie reserveringen

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Begroting	Jaar-rekening	Saldo
Toevoegingen	0	0	0
Totaal Toevoegingen	0	0	0
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• Omgevingswet, zie toelichting product 501 (lasten)	61	44	-17
• Diverse kleine verschillen beneden € 25.000.	5	3	-2
Totaal onttrekkingen			
Totaal Reserveringen			-19

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Programmaportefeuillehouder : Kees Wielstra en Gerben Wiersma
Programmaregisseur : Jacoba Talma
Programmamanager : Govert van Oudenaarden

Inleiding:

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering worden binnenkort vastgelegd in het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

Uitvoering van de maatregelen uit het GRP zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat en er overlast voor de bewoners is en dat de volksgezondheid wordt gewaarborgd.

Verder moet de kwaliteit van de openbare ruimte doelmatig worden beheerd. Vooral nu het beheersniveau van de kapitaalgoederen is vastgelegd, moet het planmatig beheer worden afgestemd met het financiële kader. Daarnaast speelt de ontwikkeling hierbij dat bewoners en bedrijven meer verantwoordelijk worden voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte. Binnen dit programma liggen er mogelijkheden om het beheer van de openbare ruimte op onderdelen over te dragen aan onze inwoners (burgerparticipatie). In dat geval neemt de gemeente een andere rol aan: van presteren en regisseren naar stimuleren of zelfs faciliteren. Dit moet de komende jaren verder worden uitgewerkt, ook met betrekking tot de financiële consequenties op lange termijn.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting van de openbare ruimte een rol speelt. In dit programma worden stappen gezet om op diverse duurzaamheidsthema's afspraken met betrokkenen en belanghebbenden te maken. Daarnaast is de gemeente als opdrachtgever ook nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen mee te nemen in de aanbesteding en uitvoering.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp Verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Het beter functioneren van rioolsystemen

Kerdoel

601 Het beter functioneren van rioolsystemen

Speerpunten:

- De rioolsystemen beschikken over voldoende afvoer- en bergingscapaciteit;

Waar gaat programma 6 'lepenbiere Romte' over?

Onderwerp: Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Kerdoel

602 Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Speerpunten:

- In de gemeente Dantumadiel zijn voor het beheer van kapitaalgoederen separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Onderwerp: Duurzame inrichting openbare ruimte

Kerdoel

Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte

Speerpunten:

- In Dantumadiel is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzaam landschap.

Onderwerp: Verkeer/mobiliteit

Kerdoel

604 Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers

Speerpunten:

- Doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid;
- Verminderen van reistijd;
- Comfort verbeteren;
- Ketenmobiliteit;
- Elektrisch rijden.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
601	Het beter functioneren van rioolsystemen			
	De rioolstelsels kunnen de maatgevende neerslaggebeurtenis Bui08 verwerken.(n.a.v. Stresstest).	De berging in rioolstelsels wordt geoptimaliseerd.		Bij uitvoering van onderhoud aan riole-ring is waar nodig de berging geoptimaliseerd. Daarnaast worden bij acute situaties direct maatregelen getroffen.
		De openbare ruimte wordt zo ontworpen, dat overtollig water bovengronds kan worden afgevoerd.		In het nieuw op te stellen verbreed Gemeentelijk Riole-ringsplan (vGRP) wordt hier beleid voor opgesteld. vGRP is inmiddels van start.
		Daar waar doelmatig, wordt schoon hemelwater afgekoppeld van het vuilwaterrioolstelsel.		In het nieuw op te stellen vGRP wordt hier beleid voor opgesteld. vGRP is inmiddels van start.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Basisrioleringsplannen worden hydraulisch doorgerekend met bui8 en getoetst aan bui10.		Extreme neerslaggebeurtenissen gelden als kader in basis-rioleringsplannen.
		Toepassen van real time controle in rioolgemalen.		In het nieuw op te stellen vGRP wordt hier beleid voor opgesteld. vGRP is inmiddels van start.
		Het vervangen van het huidige telemetriesysteem.		Door de ambtelijke fusie met 3 gemeenten blijkt uit de uitgevoerde inventarisatie dat er een veelheid aan systemen zijn die aan vervanging toe zijn. Er is begonnen met het opstellen van een vervangingsplanning en een programma van eisen voor een systeemkeuze.
602	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.			
	De kapitaalgoederen beheren volgens afgesproken kwaliteitsniveau.	Periodiek laten wij een extern bureau onze buitenruimte schouwen. Dit is een objectieve beoordeling aan de hand van landelijke normen en betreft voornamelijk de verzorging staat van het dagelijks onderhoud.		Zie paragraaf kapitaalgoederen.
	Het op orde brengen van het kapitaalgoederenbeheer. Zoals reeds genoemd is het kapitaalgoederenbeheer vastgesteld op basis van een QuickScan. Zowel de jaarlijkse kosten als het meerjarenperspectief is hier op gebaseerd. De nadere uitwerking van het planmatig beheer van de kapitaalgoederen moet worden getoetst aan dit financiële kader en waar nodig moet bijstelling plaats vinden.	Actualiseren van beheer en vervangingsplannen.		Het actualiseren van beheer en vervangingsplannen van de kapitaalgoederen heeft niet plaatsgevonden in 2019. In 2020 wordt gestart met het actualiseren (harmoniseren) van de beheerplannen van de kapitaalgoederen: Verharding/wegen. Groen/sportvelden. Kunstwerken. Watergangen. Gebouwen. Openbare Verlichting.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Actualiseren van beheerssystemen.		Beheerssysteem kapitaalgoederen: Verharding/wegen: wordt in het eerste kwartaal van 2020 afgerond. Groen/sportvelden/s peelplaatsen: wordt in het derde kwartaal van 2020 afgerond. Kunstwerken: beheerssysteem is actueel. Watergangen: is nog geen beheerssysteem Gebouwen: er is een beheerssysteem maar nog niet geheel actueel. Openbare Verlichting: beheerssysteem is actueel.
		Inspecteren van areaal en kwaliteit van alle kapitaalgoederen.		Inspecties kapitaalgoederen: Verharding/wegen: is in 2018 uitgevoerd, volgende in 2020 (uitvoering tweejaarlijks) Groen/sportvelden/s peelplaatsen: wordt in het derde kwartaal van 2020 afgerond . Kunstwerken: zijn geïnspecteerd. Watergangen: zijn niet geïnspecteerd Gebouwen: gebouwen zijn gedeeltelijk geïnspecteerd. Openbare Verlichting: wordt niet geïnspecteerd.
	Het opstellen van één gemeentelijke basis- en beheerkaart.	Het aanbrengen van een koppeling tussen de BGT kaart en de beheerkaart GBI.		De koppeling is eind 2019 gerealiseerd.
	Een leefomgeving met minder zwerfafval en onkruid in openbaar gebied.	Stimulering en facilitering van initiatieven met betrekking tot zwerfafval binnen de dorpen door middel van beschikbaar stellen van materiaal en beloning van de geleverde inspanningen.		De jaarlijkse Opschoondag en himmeldagen zijn georganiseerd. Daarnaast zijn structureel Zappers (Zwerfafvalpakkers) actief.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Onderzoek naar efficiëntere vorm van onkruidbestrijding (pilot).		Pilot 2019 is afgerond en resultaten zijn verbeterd t.o.v. 2018. Op onderdelen is nog wel verbetering nodig.
603	Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte			
	Er worden samen met betrokkenen en belanghebbenden afspraken gemaakt op thema's als landschapsbeheer, verkeersveiligheid, vergroten biodiversiteit, klimaatadaptatie, Circulaire Economie, energiebesparing en fossielvrije energie.			Naar aanleiding van de programmamarkt en "Sko ris oan" is inbreng van betrokkenen en belanghebbenden geïnventariseerd. Dit wordt waar mogelijk verwerkt in nieuw beleid (hierover worden waar nodig afspraken gemaakt met betrokkenen en belanghebbenden). Er is een eerste aanzet voor het handboek duurzame inrichting openbare ruimte gemaakt.
604	Verkeer/mobiliteit			
	De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2025 minder verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden zijn.	Uitvoeren programma permanente verkeerseducatie, met jaarlijks een activiteitenplan.		Jaarlijks vindt verkeerseducatie bij scholen plaats.
		Bij elke zich voordoende herinrichting voorop stellen van verkeersveiligheidsdoelen.		Er zijn diverse herinrichtingsprojecten uitgevoerd. De Broekloane is uitgevoerd en de Koailoane is deels uitgevoerd. Ontwerp herinrichting Ferlinge Stasjonsstrjitte wordt in eerste kwartaal 2020 geoptimaliseerd, project gaat 2020 in uitvoering. Verkeersveiligheid is steeds een belangrijke randvoorwaarde voor het ontwerp.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fietsparkeren.	Uitvoering Gemeentelijk Verkeersstructuurplan (ook bij de andere smartdoelen).		Waar mogelijk wordt het fietsverkeer gestimuleerd. Bij de Goddeloaze Singel is de spoorwegovergang ongelijkvloers gemaakt. Bij het Transferium in Feanwâlden wordt fietsparkeren gerealiseerd. In 2019 is een Mobiliteitsvisie ontwikkeld, waarin het fietsverkeer een prominente rol heeft. De besluitvorming zal begin 2020 plaatsvinden.
	Zodanig faciliteren van oplaadvoorzieningen voor elektrische voertuigen, zodat gelijke tred wordt gehouden met de maatschappelijke ontwikkelingen.	Faciliteren bestaande marktinitiatieven oplaadvoorzieningen.		Er zijn diverse oplaadvoorzieningen gerealiseerd. Zie programma Wenjen en omjouwning, doel 502.
	Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers.	Doorontwikkeling mobiliteitscentrale en facilitering daarvan.		Basisvervoer is op orde met de Jobinder; er vindt nu doorontwikkeling plaats naar efficiëntere en slimmere vervoersoplossingen. Er is een actieplan Jobinder opgesteld. In 2019 is een Mobiliteitsvisie ontwikkeld, waarin de ketenmobiliteit een prominente rol heeft. De besluitvorming zal begin 2020 plaatsvinden.
	Ontsluiting De Westereen: komen tot een oplossing met zo breed mogelijk draagvlak in overleg met het dorp.	Dit onderdeel meenemen in de opstelling van een mobiliteitsvisie in ANNO-verband.		In 2019 is een Mobiliteitsvisie ontwikkeld. De besluitvorming zal begin 2020 plaatsvinden. Uit deze Mobiliteitsvisie volgen een aantal opgaven, waaronder de ontsluiting van De Westereen, Kollumerzwaag en Twijzelerheide. Deze opgaven worden in 2020 opgepakt.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Samen met verenigingen voor dorpsbelangen en inwoners:			
	<ul style="list-style-type: none"> Aanpak knelpunten onderliggend wegennet Centrale As. 	Realiseren van een goede oplossing voor landbouwverkeer in en rondom Rinsumageast.		In 2019 is een Mobiliteitsvisie ontwikkeld. De besluitvorming zal begin 2020 plaatsvinden. Uit deze Mobiliteitsvisie volgen een aantal opgaven. De afwaardering van de Lauwersseewei maakt hier onderdeel van uit. Deze opgaven worden in 2020 opgepakt.
		Haadwei Damwâld: uitvoering van de evaluatie een half jaar na afronding project.		De evaluatie met betrekking tot de Haadwei is uitgevoerd. Uit deze uitgebreide evaluatie is een maatregelenplan opgesteld. Dit maatregelenplan wordt in 2020 verder uitgewerkt, binnen de financiële mogelijkheden.
	<ul style="list-style-type: none"> Aanpak andere knelpunten Aanpak onveilige wegenstructuren. 	Aanpak verkeersknelpunten in reactie op klachten/melding, afhankelijk van prioritering en beschikbare budget in knelpuntenpot.		De herinrichting van de Broekloane is uitgevoerd. Het project De Koailoane is deels uitgevoerd.
	<ul style="list-style-type: none"> Aansluitend op upgrading onderhoudsniveau daadwerkelijk oppakken verbeteringen. 	Aansluitend op upgrading onderhoudsniveau verbeteringen voorstellen.		Beheersmaatregelen worden vastgesteld om het verschil tussen ambitie en uitvoering kleiner te maken. Inhaalslag wegenonderhoud wordt uitgevoerd.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Het beter functioneren van rioolsystemen</i>
Gemeentelijke rioleringsplannen
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
<i>Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte</i>
Quick scan kapitaalgoederen en beleid onderhoudsniveau kapitaalgoederen (PPN 2017)
Groenbeleids- en beheersplannen
Beleidsplannen openbare verlichting
Wegenbeleids- en beheersplannen
Baggerplannen

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Duurzame inrichting openbare ruimte</i>
Intentieverklaring Dark Sky Waddengebied (m.u.v. Kollumerland c.a.)
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Manifest verkeersveiligheid (2015)
Verkeersstructuurplan Dantumadiel (2012)

Verbonden partijen programma 6	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Recreatieschap de Marrekrite	Recreatieschap de Marrekrite levert een bijdrage aan het behalen van de beleidsdoelstellingen en algemene activiteiten van programma 6.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2018	204	172	3-3-2020

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per jaar per bewoner (in kg). Periode 2018: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	6	15	11	-4
601 Beheer openbare ruimte	1.900	1.900	1.920	20
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	191	191	207	16
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen	0	0	0	0
605 Afvalbeleid en afval inzameling	2.249	2.249	2.267	18
Totaal baten	4.345	4.354	4.405	50
Lasten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	-149	-145	-99	47
601 Beheer openbare ruimte	-4.435	-4.813	-4.038	775
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	-935	-976	-1.127	-150
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen	-42	-42	-51	-9
605 Afvalbeleid en afval inzameling	-1.699	-1.699	-1.717	-18
Totaal lasten	-7.260	-7.675	-7.031	644
Saldo baten en lasten	-2.915	-3.321	-2.627	694
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-884	-884	-884	0
Onttrekkingen	995	1.601	766	-835
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	110	716	-118	-835

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Resultaat	-2.805	-2.605	-2.745	-141

Toelichting op de verschillen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			50
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit			-4
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	-4	
601 Beheer openbare ruimte			20
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	20	
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen			16
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	16	
605 Afvalbeleid en afval inzameling			18
• Het saldo op het product afval bij de jaarrekening is extra onttrokken aan de Voorziening Afvalstoffen (€ 17.000 nadeel op baten en € 17.000 nadeel op lasten), waardoor een kostendekking van 100% wordt bereikt.	I	34	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	-16	
Lasten			644
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit			47
• In het kader van de uitgavenstop is er incidenteel minder uitgegeven aan duurzaamheid.	I	38	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	9	
601 Beheer openbare ruimte			775
• Wegen, straten en pleinen- groot onderhoud:	I	165	
- Na opdrachtverlening voor asfaltreparatie spoorwegovergang De Westeren kon vanwege Prorail geen spoorstremming gerealiseerd worden € 47.000.			
- De voorbereidingskosten van Ferlinge Stasjonsstrjitte vielen in 2019 € 42.000 lager uit.			
- Vanwege voortschrijdend inzicht is het onderhoud aan de Burdaarderstrjitwei in de loop van het jaar geannuleerd. Dit bedrag van € 76.000 zal in 2020 ingezet om andere knelpunten op te lossen			
Doordat de planning opschuift wordt er minder onttrokken uit de reserve wegen.			

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
<ul style="list-style-type: none"> De Gebiedsontwikkeling de Centrale As wordt in 2020 financieel met de Provincie afgewikkeld. Dit kost in 2020 nog € 380.750. Het dan nog resterende bedrag ad € 122.375 wordt besteed aan de realisatie van een fietspad langs de Zwemmer; projectnummer N 18a. Deze laatste gebiedsmaatregel zal te zijner tijd door de gemeente in eigen beheer worden uitgevoerd. De kosten worden gedekt uit de algemene reserve. Lagere uitgaven in 2019 betekent ook een lagere onttrekking aan de algemene reserve. Per saldo is dit budgettair neutraal. 	I	503
<ul style="list-style-type: none"> In de activastaat zijn activa opgenomen welke niet meer bestaan of niet meer in het bezit zijn van de gemeente Dantumadiel. Het gaat voornamelijk om de boekwaarde van een rotonde in de Westereen. De boekwaarden zijn afgeboekt in de jaarrekening 2019. 	I	-96
<ul style="list-style-type: none"> In het kader van de uitgaven stop zijn er incidenteel een aantal onderhoudswerkzaamheden niet uitgevoerd. Achteraf gezien betreft dit wel een aantal noodzakelijke werkzaamheden, waaronder de bermverharding en het klein onderhoud op wegen. <p>Voorgesteld wordt om het bedrag van € 44.000 via de bestemming van het resultaat over te hevelen naar 2020.</p>	I	44
<ul style="list-style-type: none"> Een deel van het groot onderhoud bruggen wordt gedekt door de algemene reserve. Aangezien dit bedrag niet volledig in 2019 is besteed, zullen zowel de uitgaven als de geraamde onttrekking worden doorgeschoven naar 2020. 	I	44
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	81
<ul style="list-style-type: none"> In het kader van de uitgavenstop is er in 2019 incidenteel minder geld uitgegeven op het gebied van groen, natuur en landschap. 	I	16
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000 	I	18
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen		-150
<ul style="list-style-type: none"> In 2019 heeft er een toets plaatsgevonden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Dat heeft geleid tot een afwaardering van De Swette. Zie ook de paragraaf Grondbeleid. 	I	-122
<ul style="list-style-type: none"> In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product. 	I	-75
<ul style="list-style-type: none"> Voor het onderhoud van de Schierstins en de 4 kerktorens zijn niet alle geplande werkzaamheden uitgevoerd. De dekking van deze lasten staan geraamd bij de algemene reserve. Voorgesteld wordt om de ramingen door te schuiven naar begrotingsjaar 2020. 	I	54
<ul style="list-style-type: none"> Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	-7

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen		-9
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	-9
605 Afvalbeleid en afval inzameling		-18
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	-18
Mutaties reserves		-835
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		-835
Totaal Resultaat		-141

Specificatie reserveringen

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Begroting	Jaar-rekening	Saldo
Toevoegingen			
Reserve lichtmasten			
• Jaarlijkse toevoeging	136	136	0
Reserve onderhoud gebouwen			
• Jaarlijkse toevoeging	99	99	0
Reserve Wegen			
• Jaarlijkse toevoeging	632	632	0
Reserve Kapitaallasten renovatie sportvelden			
• Jaarlijkse toevoeging	17	17	0
Totaal Toevoegingen	884	884	0
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• Gebiedsontwikkeling Centrale As: De werkelijke uitgaven zijn onttrokken aan de reserve.	-528	-25	-503
• Groot onderhoud brug Trekweg: De werkelijke uitgaven zijn onttrokken aan de reserve.	-60	-13	-47
• Resterende onderhoudswerkzaamheden aan historische gebouwen: Er zijn hiervoor geen uitgaven in 2019 geweest. Planning is dat de onderhoudswerkzaamheden in 2020 tot uitvoering komen.	-55	0	-55
• Vergroten biodiversiteit	-15	0	-15
• Onderhoud 4 kerktorens Schierstins	-8	0	-8
Reserve lichtmasten			
• Onttrekking	-90	-86	-4
Reserve onderhoud gebouwen			
• Sporthal De Boppeslag Damwâld	-15	-3	-12
• Grond en gebouwen	-5	-5	0
• De Schierstins	-15	-13	-2
• Sporthal De Sikkemahal De Westereen	-9	-9	0
• Kerktorens Damwâld en Rinsumageast	-20	-1	-19
• Kerktorens Driezum en Feanwâlden	-3	-2	-1
• Sporthal de Hoantserid Feanwâlden	-47	-28	-19
Reserve Wegen			

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Begroting	Jaar-rekening	Saldo
<ul style="list-style-type: none"> • Onttrekking reserve Wegen: Door de lagere uitgaven groot onderhoud wegen die gedekt worden door deze reserve is ook de onttrekking lager. Deze werkzaamheden worden in 2020 uitgevoerd. 	-604	-439	-165
Reserve Kapitaallasten algemeen			
<ul style="list-style-type: none"> • Onttrekking reserve kapitaallasten algemeen 	-130	-130	0
Reserve Kapitaallasten renovatie sportvelden			
<ul style="list-style-type: none"> • Onttrekking reserve kapitaallasten sportvelden 	-12	-12	0
Totaal onttrekkingen	-1.601	-766	-835
Totaal Reserveringen	-716	118	-835

Algemeene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels over?

Inleiding:

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- **Lokale heffingen**
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- **Algemene uitkeringen**
Gemeenten ontvangen geld van het Rijk om hun taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusie de decentralisatie uitkering sociaal domein.
- **Dividend**
Hier wordt de opbrengst (dividend) uit de deelneming in de BNG verantwoord.
- **Overige algemene dekkingsmiddelen**
Onder de overige algemene dekkingsmiddelen is het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten) verantwoord.

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Verbonden partijen programma ADM	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
NV Afvalsturing Friesland (Omrin)	De gemeente is aandeelhouder
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De gemeente is aandeelhouder

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2019	184,00	248,00	03-03-2020
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2019	673,00	669,00	03-03-2020
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2019	723,00	739,00	03-03-2020
Overhead	% van totale lasten	2019	12,52%	n.v.t.	31-12-2019

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen. Periode 2019: Bron: WSJG: 3 maart 2020	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Periode 2019: Bron: WSJG: 3 maart 2020	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Periode 2019: Bron: WSJG: 3 maart 2020	COELO
Overhead	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.	Eigen begroting

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
Lokale heffingen	2.742	2.752	2.807	55
Algemene uitkeringen	34.255	34.597	35.198	601
Dividend	31	35	39	4
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.103	1.106	1.084	-22
Totaal baten	38.130	38.490	39.128	638
Lasten				
Lokale heffingen	-79	-90	-81	8
Algemene uitkeringen	-28	0	0	0
Dividend	-1	-1	-1	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	-984	-457	-1.072	-614
Totaal lasten	-1.092	-548	-1.154	-606

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Saldo baten en lasten	37.038	37.942	37.974	32
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-307	-1.307	-1.313	-6
Onttrekkingen aan reserves	427	1.393	1.320	-73
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	120	86	7	-79
Resultaat	37.158	38.028	37.982	-46

Toelichting op de verschillen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		638
Lokale heffingen		55
<ul style="list-style-type: none"> Voor OZB niet-woningen is een hogere opbrengst gerealiseerd dan geraamd. Diverse verschillen kleiner dan € 25.000. 	I	42
	I	13
Algemene Uitkering		601
<ul style="list-style-type: none"> December circulaire 2019, Klimaatakkoord: Er is geld ontvangen voor de volgende onderdelen. € 202.100 voor een Transitievisie warmte. Ieder gemeente heeft dit bedrag ontvangen. De visie moet uiterlijk 2021 gereed zijn. € 10.000 voor klimaataanpak op wijkniveau, doeld om uitvoeringsplannen mee te maken. € 25.000 voor energieloketten, om bewoners en particuliere gebouweigenaren de komende periode goed te informeren met name door middel van energieloketten. Het geld kan pas worden besteed in 2020 en verder. Bij de bestemming van het rekeningsresultaat 2019 treft u een voorstel aan om deze middelen te reserveren voor genoemde doeleinden. 	I	237
<ul style="list-style-type: none"> December circulaire 2019, suppletie-uitkering Sociaal domein: De suppletie-uitkering moet ervoor zorgen dat de overheveling van de IntegratieUitkering Sociaal Domein (IUSD) naar de algemene uitkering in 2019 geen herverdeeffect (positief of negatief) voor gemeenten mag hebben. Het effect van het gebruik van actuelere statistieken en van de aanpassing van de definitie van de maatstaf jongeren (van <20 jaar naar <18 jaar) wordt via de suppletie-uitkering ongedaan gemaakt. Omdat de gegevens over het aantal jongeren < 20 jaar en <18 jaar (peiljaar 2020) naar verwachting pas in de van zomer 2020 gereed zijn, kan de suppletie-uitkering voor 2020 nu nog niet worden berekend. 	I	305
<ul style="list-style-type: none"> December circulaire 2019, overige verschillen. 	I	59

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Dividend			4
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	4	
Overige algemene dekkingsmiddelen			-22
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	-22	
Lasten			-606
Lokale heffingen			8
• Diverse verschillen kleiner dan 25.000.		8	
Overige algemene dekkingsmiddelen			-614
• Bij de bouw van de Brede School in de Westereen heeft de gemeente de BTW op de bouwkosten teruggevraagd via de ingediende suppletie aangiften over de jaren 2012-2014. Uit nader onderzoek met onze externe fiscalist is gebleken dat de eerder ingediende suppletie aangiften onjuist zijn omdat in de gedane suppleties is uitgegaan van een met btw-belaste verhuur van de bibliotheek en btw- belast gelegenheid geven tot sportbeoefening met betrekking tot het sport-gedeelte van het pand. Er blijkt wat betreft sport echter geen sprake geweest van btw-belast gelegenheid geven tot sportbeoefening. Ten aanzien van de suppletie aangifte 2012-2014 komt dit uit op een nadeel van € 130.000. Voor de jaren 2015-2016 was er nog geen suppletie aangifte gedaan voor de Brede School en deze aangifte komt uit op € 60.000 nadelig. Per saldo komt de totale BTW aangifte van de Brede School uit op € 190.000.	I	-190	
• In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product.	I	-307	
• Als oninbaar is ten laste van de voorziening dubieuze debiteuren afgeboekt een bedrag van € 35.000. De toename van de dubieuze vorderingen bedraagt € 37.000, zodat de voorziening met € 72.000 moest worden opgehoogd.		-72	
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.		-45	
Mutaties reserves			-79
Toevoegingen			-6
Onttrekkingen			-73
Totaal Resultaat			-46

Specificatie reserveringen

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000		
		Bedragen	Jaar-rekening	Saldo
Toevoegingen				
• Algemene reserve		1.164	1.171	-6
• Reserve grote infrastructurele projecten		2	2	0
• Reserve KMOP		64	64	0
• Reserve tariefsdifferentiatie		77	77	0

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000		
		Bedragen	Jaar-rekening	Saldo
Totaal Toevoegingen		1.307	1.313	-6
Onttrekkingen				
• Reserve bouwgondeexploitatie		213	213	0
• Reserve grote (infrastructurele) projecten		88	88	0
• Reserve Dorpsinitiatievenfonds		118	118	0
• Reserve BTW-risico		500	500	0
• Reserve KMOP		124	71	-53
• Reserve tariefdifferentiatie OZB		77	57	-20
• Reserve kapitaallasten		31	31	0
• Reserve frictiekosten		243	243	0
Totaal onttrekkingen		1.393	1.320	-73
Totaal Reserveringen		86	7	-79

Overhead

Waar gaat Overhead over?

Inleiding:

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. juridische zaken.
7. bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. facilitaire zaken en Huisvesting.
10. documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. managementondersteuning primair proces.

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
Overhead	851	7	23	16
Totaal baten	851	7	23	16
Lasten				
Overhead	-7.724	-7.583	-7.069	513
Totaal lasten	-7.724	-7.583	-7.069	513
Resultaat	-6.873	-7.576	-7.047	529

Toelichting op de verschillen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		16
Overhead		16
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	16
Lasten		513
Overhead		513

• In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de oorzaak van verschillen in de uitvoeringskosten per product.	I	476
• Er is minder groot onderhoud uitgevoerd aan het gemeentekantoor dan geraamd.	I	52
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	-15
Totaal resultaat		529

Heffing VPB

Waar gaat Heffing VPB over?

Heffing VPB

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet wordt voldaan aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een "collectief goed" (geen deelname economische verkeer), "normaal vermogensbeheer" of van "structureel verlieslatende activiteiten".

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. De afvalstromen met een opbrengst worden belast op basis van landelijke afspraken met een winstslag van 1% van de omzet, waarbij er geen kosten kunnen worden toegerekend. Alleen de afvalstromen waarbij de gemeente risicodragend is voor de verkoop van grondstoffen worden belast. Voor het grondbedrijf is over 2016 een openingsbalansberekening opgesteld. Deze openingsbalans en fiscale systematiek van winstberekening vormen de basis voor de jaren 2017 en verder.

Op basis van de realisatiecijfers 2018 is de verwachte vpb-last over 2019 te verwaarlozen. Uiteraard kunnen de daadwerkelijke uitkomsten in de toekomst verschillen door mutaties in de grondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0
Lasten				
Vennootschapsbelasting (VPB)	-1	-1	0	1
Totaal lasten	-1	-1	0	1
Resultaat	-1	-1	0	1

Toelichting op de verschillen (I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		
• Geen verschillen.		0
Lasten		1
Vennootschapsbelasting		1
• Diverse verschillen kleiner dan € 25.000.	I	1
Totaal resultaat		1

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?

Inleiding:

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2019

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0
Lasten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0

Rekeningresultaat

Omschrijving	Primitieve begroting (x € 1.000)	Begroting na wijziging (x € 1.000)	Werkelijk (x € 1.000)	Saldo (x € 1.000)
Programma's	-411	-5.977	-4.120	1.856
Dekkingsmiddelen, onvoorzien	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	-411	-5.977	-4.120	1.856
Mutaties in reserves	682	2.191	339	-1.852
Resultaat jaarrekening 2019 (nadelig)	271	-3.786	-3.781	5

De belangrijkste afwijkingen tussen de bijgestelde begroting (2^e tussentijdse rapportage) en de realisatie zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000) += meevaller -= tegenvaller
Programma 1	
• Voorziening wethouderspensioen	-514
Programma 2	
• Afboeking activa	-142
• Campus Damwâld	140
Programma 3	
• WMO	115
• BUIG	362
• Collectieve ziektekostenverzekering	127
• Overig inkomensondersteuning	121
• Participatie / NEF	-137
• Jeugdzorg	-515
• Peuterspeelzalen	66
Programma 4	
• Better Wetter	-123
Programma 5	
• Bouwgrondexploitatie	190
Programma 6	
• Afwaardering gronden	-122
• Afboeken activa	-96
• Resultaat uitgavenstop onderhoud/duurzaamheid	82
Algemene dekkingsmiddelen - Overhead	
• Algemene uitkering	601
• Correctie BTW Brede School De Westereen	-190
• Voorziening dubieuze debiteuren	-72
• Lokale heffingen	55
• Uitvoeringskosten	32
Totaal verschil ten opzichte van de gewijzigde begroting	5

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In artikel 5 van de op 29 januari 2019 vastgestelde verordening ex. art. 212 van de gemeentewet zijn onderstaande normen voor begrotingsrechtmatigheid vastgelegd:

De norm voor begrotingsrechtmatigheid ligt op het niveau van overschrijding van de lasten van de programma's. Indien er overschrijdingen zijn, moeten deze worden toegelicht door het college indien de overschrijding meer bedraagt dan € 100.000.

Norm voor begrotingsrechtmatigheid ten aanzien van de balansposten ligt op het niveau van de geautoriseerde bedragen. Voor het schuiven van budgetten tussen programma's is toestemming van de gemeenteraad vereist.

Het college mag binnen de programma's met budgetten schuiven, mits de lasten van producten niet dusdanig worden overschreden dat de realisatie van andere producten binnen hetzelfde programma onder druk komt te staan. Indien de lasten van een geautoriseerd budget of een investeringskrediet met meer dan € 100.000 is overschreden moet dit aan de raad zijn gerapporteerd. Aan de hand van voorgaande criteria kunnen de volgende conclusies op de begrotingsoverschrijdingen van de lasten uit de financiële analyse worden getrokken.

De verschillen in de uitvoeringsbegroting per programma zijn niet meegenomen in onderstaand overzicht omdat deze verschillen per saldo budgettair neutraal zijn.

Begrotingsafwijkingen (x € 1.000)	Onrechtmatig (telt <u>niet</u> mee voor het oordeel)	Onrechtmatig (telt mee voor het oordeel)
1: Ynwenner en Bestjoer		
Dotatie voorzieningen wachtgelden en pensioenen.	-514	
De berekening van de pensioenvoorziening wordt eind van het verslagjaar gemaakt door RAET en zijn derhalve niet eerder beschikbaar. De gemeenteraad is eind maart 2020 hierover geïnformeerd via een raadsbrief.		
2: Mienskip		
In de activastaat zijn activa opgenomen welke niet meer bestaan of niet meer in het bezit zijn van de gemeente Dantumadiel. Het gaat voornamelijk om de boekwaarde van De Tarissing in Rinsumageest. De boekwaarden zijn afgeboekt in de jaarrekening 2019.	-142	
Uit nader onderzoek is gebleken dat er activa uit oude jaren nog in de activastaat opgenomen waren. Deze constatering is na het verantwoordingsjaar geconstateerd en derhalve formeel onrechtmatig. Deze formele onrechtmatigheid telt niet mee in het oordeel. De gemeenteraad is eind maart 2020 hierover geïnformeerd via een raadsbrief.		
3. Soarch en Wolwêzen		
In de algemene uitkering wordt rekening gehouden met bepaalde maatstaven voor participatie. NEF hanteert hierbij de werkelijke aantallen. Hierdoor ontstaat een verschil in de berekening van de bijdrage aan NEF van € 137.000. Dit wordt komend jaar nader afgestemd.	-137	
Dit is een kostenoverschrijdingen van een open ein-		

Begrotingsafwijkingen (x € 1.000)	Onrechtmatig (telt <u>niet</u> mee voor het oordeel)	Onrechtmatig (telt mee voor het oordeel)
de regeling. Bij het opmaken van de jaarrekening bleek een niet eerder geconstateerde overschrijding.		
Bij de tweede tussenrapportage 2019 heeft een bijstelling van de begroting plaatsgevonden van € 270.000, betreft verwachte terugloop in kosten en aantal lopende voorzieningen persoonsgebonden budgetten en zorg in natura. Op basis van 80% van de beschikbare productieverantwoordingen van zorgaanbieders over 2019 is dit beeld te optimistische geweest.	-505	
Dit is een kostenoverschrijdingen van een open einde regeling. Bij het opmaken van de jaarrekening bleek een niet eerder geconstateerde overschrijding.		
4. Werk, Bedrijf en Rekreatie		
Bij project Better Wetter: is aan de uitgavenkant € 631.000 nog niet besteed. Per saldo zit dit onderwerp neutraal in de jaarrekening.	-631	
Kostenoverschrijdingen die gecompenseerd wordt door direct gerelateerde inkomsten.		
De bouwgrondexploitatie is in principe budgettair neutraal en wordt daarom niet in de begroting opgenomen.	-359	
Kostenoverschrijdingen die gecompenseerd wordt door direct gerelateerde inkomsten.		
Bij project Wetterwâlden-Bûtenfjild is aan de uitgavenkant € 538.000 nog niet besteed. Per saldo zit dit onderwerp neutraal in de jaarrekening.	-538	
Kostenoverschrijdingen die gecompenseerd wordt door direct gerelateerde inkomsten.		
5. Wonen en Omgeving		
De bouwgrondexploitatie is in principe budgettair neutraal en wordt daarom niet in de begroting opgenomen.	-715	
Kostenoverschrijdingen die gecompenseerd wordt door direct gerelateerde inkomsten.		
6. Iepenbiere Romte		
In de activastaat zijn activa opgenomen welke niet meer bestaan of niet meer in het bezit zijn van de gemeente Dantumadiel. Het gaat voornamelijk om de boekwaarde van een rotonde in de Westereen. De boekwaarden zijn afgeboekt in de jaarrekening 2019.	-96	
Uit nader onderzoek is gebleken dat er activa uit		

Begrotingsafwijkingen (x € 1.000)	Onrechtmatig (telt <u>niet</u> mee voor het oordeel)	Onrechtmatig (telt mee voor het oordeel)
<p>oude jaren nog in de activastaat opgenomen waren. Deze constatering is na het verantwoordingsjaar aan het licht gekomen en derhalve formeel onrechtmatig. Deze formele onrechtmatigheid telt niet mee in het oordeel. De gemeenteraad is eind maart 2020 hierover geïnformeerd via een raadsbrief.</p>		
<p>In 2019 heeft er een toets plaatsgevonden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaarde-toets. Dat heeft geleid tot een afwaardering van De Swette. Per saldo zit dit onderwerp neutraal in de jaarrekening.</p>	-122	
<p>Kostenoverschrijdingen die gecompenseerd wordt door direct gerelateerde inkomsten .</p>		
Algemene dekkingsmiddelen		
<p>Correctie BTW Brede school De Westereen 2012-2018. Dit betreft een naheffing van de BTW. Deze naheffing was niet eerder beschikbaar en is ontstaan bij het opmaken van de jaarrekening.</p>	-190	
<p>De gemeenteraad is eind maart 2020 hierover geïnformeerd via een raadsbrief..</p>		
Investeringskredieten		
<p>Door de uitgavenstop in 2019 zijn de investeringskredieten voor de ontsluitingsweg Centrale As gedurende het jaar overgeheveld naar 2020. Door een gewijzigde planning is de investering alsnog in 2019 uitgevoerd. De verschuiving van het krediet tussen de jaren is onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel omdat de Raad wel een krediet ter beschikking heeft gesteld.</p>	-326	

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Hierna een overzicht van:

- Beleid publiekrechtelijke heffingen;
- Opbrengsten van belastingen en rechten;
- Mate van kostendekking van de tarieven afvalstoffenheffing, rioolrecht en leges;
- Financiële effect van het kwijtscheldingsbeleid;
- Ontwikkeling van de lastendruk voor de burger;
- Verloop van aantal WOZ beschikkingen.

Beleid publiekrechtelijke heffingen

Onroerende zaakbelastingen

Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van een inflatiepercentage van 2,4%, conform de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HCPI) 2019 van het Centraal Plan Bureau, zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan van maart 2018. De tarieven van de onroerende zaakbelastingen voor het jaar 2019 zijn dan ook met dat percentage verhoogd.

Afvalstoffenheffing

Beleid is voor de afvalstoffenheffing een kostendekking aan te houden van 100%.

Rioolheffing

Beleid is om voor de rioolrechten een kostendekking aan te houden van 100%. Op grond van het door de raad vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) worden de tarieven van de rioolheffing jaarlijks, naast het toepassen van het inflatiepercentage, verhoogd met 3%. Voor het jaar 2019 geldt derhalve een tariefsverhoging van 5,4% (3% + 2,4%).

Leges

De voor het jaar 2019 te heffen leges zijn transparant in beeld gebracht. Het onderzoeksrapport en de kostenonderbouwing van de tarieven zijn als bijlagen opgenomen bij het belastingvoorstel gemeentelijke belasting 2019. In die kostenonderbouwing wordt ingegaan op de mate van kostendekking en de argumentatie daarvan.

Opbrengsten

De begroting geeft jaarlijks een overzicht van de opbrengsten van de lokale heffingen. In onderstaande tabel is per middel het begrote en ontvangen bedrag 2019 opgenomen.

Opbrengsten 2019 (x € 1.000)	Begroot	Werkelijk	Vershil
Onroerende zaakbelastingen woningen	1.991	2.006	15
Onroerende zaakbelastingen niet-woningen	727	769	42
Afvalstoffenheffing	1.837	1.835	- 2
Rioolheffing	1.741	1.740	- 1
Leges*	661	555	- 106
Totaal	6.957	6.905	- 52

* De achterblijvende opbrengst houdt voor een zeer belangrijk deel (ruim 80%) verband met de sterke afname van het aantal aanvragen voor de afgifte voor omgevingsvergunningen en wijzigingen van bestemmingsplannen, terug te voeren op onzekerheden rond het stikstof en PFAS beleid.

Kostendekking rechten

De geraamde opbrengsten van de afvalstoffenheffing, rioolheffing, en leges mogen niet uitgaan boven de geraamde lasten voor dat jaar. Voor het jaar 2019 gelden de volgende geraamde dekkingspercentages:

- rioolrechten 100%
- afvalstoffenheffing 100%
- leges 68%

Momenteel ontbreken voldoende actuele cijfers om de feitelijke dekkingspercentages te kunnen weergeven.

Kwijtschelding

Met het hanteren van een kwijtscheldingsregeling geeft de gemeente een deel van zijn burgers de mogelijkheid om voor een lagere belastingaanslag in aanmerking te komen. De ruimte om een eigen gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid te voeren is beperkt. Kwijtschelding wordt verleend op basis van de maximaal toegestane rijksnormen, zijnde 100% van de bijstandsnorm of 100% van de AOW-norm. Kwijtschelding kan worden verleend voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Voor het jaar 2019 bedroeg de raming € 217.600. Kwijtgescholden is € 223.000.

Eigenaar-bewoner

Het landelijke beeld van de woonlastenontwikkeling voor meer- en éénpersoonshuishoudens met een eigen woning is als volgt. De onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing bedragen in 2019 samen voor meerpersoonshuishoudens met een eigen woning gemiddeld € 740 euro. Dit is € 24,86 (3,5 procent) meer dan diezelfde heffingen de burger (meerpersoonshuishoudens) vorig jaar kostten. Voor éénpersoonshuishoudens bedroegen de gemiddelde woonlasten € 674. Specifiek voor Dantumadiel geldt dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in 2019 gemiddeld € 723 hebben bedragen en voor éénpersoonshuishoudens € 673.

Huurder

De landelijk gemiddelde woonlasten van meerpersoonshuishoudens met een huurwoning bedroegen in 2019 € 386. Voor een éénpersoonshuishoudens was dat € 290,00. Onder woonlasten worden de afvalstoffenheffing en de rioolrechten begrepen. Huurders van woningen betalen geen onroerende zaakbelastingen. Voor Dantumadiel bedroegen de gemiddelde woonlasten voor meerpersoonshuishoudens € 463 en voor éénpersoonshuishoudens € 414.

Verloop aantal WOZ beschikkingen en aanslagen onroerendezaakbelastingen 2019

In 2019 zijn 12.103 beschikkingen verzonden, 10.830 voor woningen en 1.273 voor niet-woningen. In het aantal beschikkingen voor woningen zijn 2.891 beschikkingen opgenomen, die zijn verzonden aan de gebruikers. Die beschikkingen zijn voor de lokale belastingen verder zonder betekenis, omdat gebruikers van woningen niet worden betrokken in de onroerendezaakbelastingen en daarvoor geen aanslagen ontvangen. De eigenaars van woningen wel. Voor hen gaat het om 7.932 beschikkingen.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Dantumadiel acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente in kaart te brengen is een risico-inventarisatie uitgevoerd in samenwerking met de betrokken medewerkers uit de organisatie. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van een workshop waarbij gebruik is gemaakt van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de gemeente in totaal 63 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht (tabel 1) worden echter alleen het aantal risico's gepresenteerd welke gezamenlijk voor 80% het noodzakelijke weerstandsvermogen bepalen.

Deze risico inventarisatie geeft een goed inzicht in de aanwezige risico's en stelt organisatie en bestuur in staat beter te sturen op de beheersing van risico's en te bepalen welk weerstandsvermogen nodig is om financiële schade voortkomend uit risico's te ondervangen. Het plan is om de komende jaren het inzicht in risico's en de sturing en beheersing van de risico's verder te ontwikkelen.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's

Risico nummer	Risico omschrijving	Gevolgen	Invloed
R116	Niet halen van taakstellende bezuinigingen in de meerjarenraming.	Financieel - Interen op de algemene reserve.	11.92%
R228	Door de herijking van het gemeentefonds zullen de plattelandsgemeenten waarschijnlijk minder geld van het rijk ontvangen.	Financieel - Herijking zal waarschijnlijk tot een lagere Algemene Uitkering leiden.	9.60%
R233	Terugbetalen BOSA subsidie obv voorlopige beschikking.	Financieel - Er is een voorlopige beschikking ontvangen van het rijk inzake de BOSA Subside. Er is een kans aanwezig dat hiervan een gedeelte terugbetaald moet worden.	6.74%
R166	Vanwege onderhoudssituatie afsluiten van- of onderhoud uitvoeren aan bruggen.	Financieel - Er is momenteel te weinig budget voor groot onderhoud van bruggen.	6.60%
R81	Groei aantal klanten WMO mede als gevolg van vergrijzing en overheidsbeleid.	Financieel - De kosten voor de WMO stijgen.	6.30%
R25	Toename van het aantal jeugdvoorzieningen door meer aanvragen dan verwacht.	Financieel - Er komt een overschrijding op de begrote budgetten. Deze overschrijding is afhankelijk van de zorgvraag en varieert per zwaarte van de zorgindicatie.	5.42%
R51	Er is minder uitstroom uit de participatiewet dan de beoogde 10%.	Financieel - Kosten voor de uitvoering van de participatiewet dalen niet terwijl daar wel rekening mee wordt gehouden.	4.24%
R187	Er is geen extra geld beschikbaar gesteld voor de re-integratietrajecten in 2020 e.v. Hiermee is de capaciteit verlaagd, waardoor wachtlijsten ontstaan. Dit heeft als gevolg dat er minder uitstroom gerealiseerd kan worden en uitkerin-	Financieel - Afbouw door werkleerbedrijf NEF van 100 trajecten jaarlijks naar 50. Ervaring (afgelopen 5 jaar) is 50% succes op re-integratietrajecten. Er stromen 50 personen per jaar minder	4.03%

	gen mogelijk langer verstrekt worden.	uit de uitkering x € 15.000 = schadelast jaarlijks van € 750.000 in de BUIG.	
R133	De kosten van de grondexploitaties vallen hoger uit dan begroot.	Financieel - Lopende grondexploitaties worden verliesgevend, dan wel minder winstgevend.	2.89%
R144	De grondverkoop vallen tegen of vinden later plaats dan gepland.	Financieel - Grondexploitaties worden verliesgevend, dan wel minder winstgevend.	2.41%
R156	De rechtszaak van SSC Leeuwarden tegen Splitvision m.b.t. het PDW wordt verloren.	Financieel - Wegens wanprestatie is tot dusverre 40% van de rekeningen betaald.	2.13%
R119	Onjuiste opgave van de werkkostenregeling in het kader van de aangifte loonbelasting.	Financieel - de belastingdienst kan een naheffingsaanslag en een boete opleggen	2.06%
R23	Indicaties voor jeugdzorg worden niet conform contractafspraken en administratieprotocol uitgevoerd door de zorgaanbieders.	Financieel - De zorgkosten zullen stijgen.	2.03%
R89	De aannemer van het project "Kansen in Kernen Feanwâlden" houdt zich niet aan het contract.	Financieel - €1.500.000	2.02%
R59	Businesscasussen uit de versnellingsagenda van de regiodeal vereisen medewerking van diverse partners. Bijdragen in brede zin (cofinanciering in geld of natura) van de partners zijn nog niet definitief. Daarnaast is er minder subsidie beschikbaar dan eerder aangenomen.	Financieel - Minder beoogd effect van voorgenomen beleid en frictie in samenwerking tussen het geheel van partners. Mogelijke dekkingstekorten binnen de business cases.	1.97%
R83	Oneigenlijk gebruik van gemeenschapsgeld door dubieuze zorgaanbieders (fraude).	Financieel - Gemeente betaalt voor zorg die niet volgens afspraak wordt geleverd.	1.80%
R104	Vervangingen van wegen zijn niet inzichtelijk in de beheerssystemen en niet in de begroting verwerkt.	Financieel - met planmatig onderhoud kan het areaal niet op orde worden gehouden en er is meer geld nodig voor groot onderhoud.	1.72%
R148	De vrijkomende schoollocaties in Damwâld worden lager dan de boekwaarden verkocht.	Financieel - Verkoop onder de geraamde verkoopwaarde leidt tot een financieel nadeel.	1.64%
R176	Extreem hoog ziekteverzuim van het gemeentelijke personeel.	Financieel - er moet meer personeel van derden worden ingehuurd.	1.53%
R91	De sneltreinstop bij project 'Kansen in Kernen' gaat niet door.	Financieel - €3.500.000	1.42%
R213	Het budgethouderschap, de sturing en de control op de bewaking van budgetten is niet optimaal.	Financieel - Overschrijding van budgetten.	1.41%

Begin 2020, vlak na afsluiting van het boekjaar 2019 is het COVID-19 (Corona) virus uitgebroken. De uitbraak heeft een enorme impact op de gemeente Dantumadiel. Voor de risico inschatting is het op dit moment nog niet mogelijk om de financiële impact hiervan te bepalen. Wij zullen de ontwikkelingen en risico's voortdurend blijven volgen en in de begroting 2021-2024 zullen wij hier extra aandacht aan geven.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag, wat neerkomt op € 14.899.280, ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Tabel 2 toont de resultaat van de risicosimulatie. Daarbij hanteren we een percentage van 90%. Dit betekent dat naar verwachting 90% van de risico's afgedekt kunnen worden met het aanhouden van het bijbehorende bedrag in de algemene reserve.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
5%	€ 875.457
10%	€ 1.021.972
15%	€ 1.129.893
20%	€ 1.226.012
25%	€ 1.314.881
30%	€ 1.400.225
35%	€ 1.487.464
40%	€ 1.574.367
45%	€ 1.661.080
50%	€ 1.751.398
55%	€ 1.849.695
60%	€ 1.950.509
65%	€ 2.054.260
70%	€ 2.166.287
75%	€ 2.292.788
80%	€ 2.435.239
85%	€ 2.600.408
90%	€ 2.818.069
95%	€ 3.151.478

Uit de tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2.818.069 (benodigde weerstandscapaciteit).

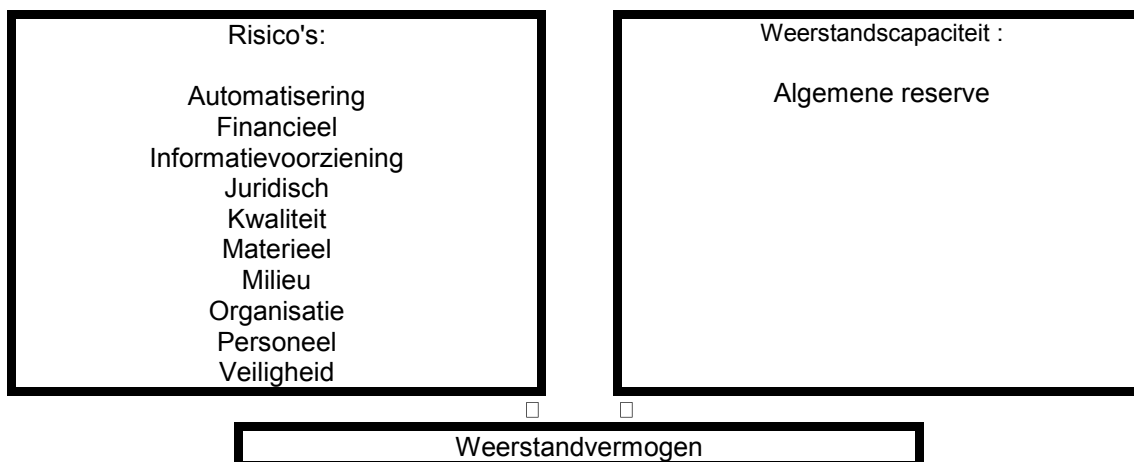
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Dantumadiel bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	Startcapaciteit
Algemene reserve	€ 1.347.666
Totale weerstandscapaciteit	€ 0

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 1.347.666}{€ 2.818.069} = 0.48$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van de organisatie valt in klasse F. Dit duidt op een ruim onvoldoende weerstandsvermogen. Bij het opstellen van het herstelplan bij de begroting, zijn door de gemeente Dantumadiel de eerste stappen gezet om tot een gezond weerstandsvermogen te komen.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeenten. Om dit te bereiken is de BBV op dit onderdeel aangepast en wordt deze paragraaf uitgebreid met de volgende kengetallen voor:

- Netto schuldquote;
- Solvabiliteitsratio;
- Grondexploitatie;
- Structurele exploitatieruimte;
- Belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. Per kengetal worden drie momenten vergeleken, namelijk:

Rekening T-1	Jaarrekening 2018
Begroting T	Begroting 2019
Rekening T	Jaarrekening 2019

Netto schuldquote / Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote laat de verhouding zien tussen de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- en exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

	Rekening 2019	Begroting 2019	Rekening 2019
Netto schuldquote (excl. doorgeleende gelden)	41%	52%	45%
Netto schuldquote	43%	54%	48%

De VNG adviseert om met de schuldquote binnen de 100% te blijven. Dantumadiel valt ruim binnen deze richtlijn.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio (= Eigen Vermogen / Totaal Vermogen) geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe weerbaarder de gemeente is.

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Solvabiliteit	22%	20%	13%

Harde normen voor de waarde die de solvabiliteit zou moeten hebben, zijn er niet. Zeker niet voor gemeenten. Veel van de activa van de gemeente zijn immers niet verhandelbaar. De daling is te verklaren door het negatieve rekeningresultaat, wat een negatief effect heeft op de solvabiliteit.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten uit de exploitatie. Omwille van de vergelijkbaarheid van jaar op jaar is voor alle jaren uitgegaan van grond waarden exclusief niet in exploitatie genomen gronden (zoals vanaf de jaarrekening 2016 voorgeschreven door het BBV).

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Grondexploitatie	5%	7%	4%

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar het saldo van de structurele baten en structurele lasten en dit saldo wordt afgezet tegen de totale baten.

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Structurele exploitatieruimte	-8%	1%	-6%

Een negatief percentage betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

De onroerende zaakbelasting is voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomst. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen door een belastingverhoging dan wel daarmee ruimte kan worden gemaakt voor nieuw beleid. De mate waarin belastingverhoging mogelijk is wordt afgemeten aan de mate waarin de belastingtarieven van de gemeente lager zijn dan het landelijk gemiddelde. Uitgaande van het OZB bedrag per woning die volgt uit de tariefvoorstellen bij deze begroting bedraagt de ratio:

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Belastingcapaciteit	94%	100%	93%

Het betekent dat de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in Dantumadiel iets lager is dan het landelijk gemiddelde.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Dantumadiel heeft ruim 8.700 hectare openbare ruimte in beheer. Er vinden veel activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn veel gemeentelijke kapitaalgoederen nodig, als wegen, riolering, kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op de manier waarop Dantumadiel omgaat met het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting en een integraal overzicht is belangrijk voor een goed inzicht in de financiële positie.

Voor alle categorieën kapitaalgoederen uitgezonderd vaarwegen en gemeentelijke gebouwen wordt gewerkt met door de raad vastgestelde onderhoudsplannen. Het betreft de onderhoudsplannen voor wegen / kunstwerken, openbare verlichting, riolering, sportvelden, onderwijshuisvesting en groenvoorzieningen.

Gebouwen

Algemeen

Het onderhoud aan de gebouwen is op basis van een meerjaren planmatig onderhoudsprogramma. Dit meerjaren planmatig onderhoudsprogramma is in de afgelopen jaren niet geactualiseerd waardoor het onderhoudsprogramma niet meer volledig aansluit met het huidige areaal. Er zal in 2020 een nieuw meerjaren planmatig onderhoudsprogramma opgesteld worden. Uitgangspunt is een systematische aanpak van het onderhoud mede gebaseerd op het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV, richtlijnen ministerie van BZK). Het meerjarig onderhoudsplan is de basis van de bestemmingsreserve voor onderhoud gebouwen. Bij beoordeling van de bouwkundige staat wordt gebruik gemaakt van de NEN2767 die is opgesteld door de Rijksgebouwendienst. Voor het gemeentehuis wordt uitgegaan van een het conditieniveau 2 (goede onderhoudsstaat). Alle overige gebouwen worden onderhouden op niveau 3 (redelijk). Overige gebouwen zijn: gebouwen van Gemeentewerk, brandweerkazerne, urnenmuren, hertenkampgebouwen, kerktorens, gebouwen van welzijn en cultuur, de sporthallen en één woning.

Verhardingen

Beleidskader verhardingen

In januari 2018 is het Beleidsplan Onderhoud Wegen herzien. De raad heeft toen besloten om het kwaliteitsniveau van Sober naar Basis te brengen. Het functiegericht Wegbeheer is nog steeds van kracht.

Het beleidsplan geeft inzicht in het te onderhouden areaal, de kwaliteit, de (benodigde) financiën en het uit te voeren onderhoud om daarmee te voldoen aan de vastgestelde technische kwaliteit. Het beleidsplan geeft inzicht in de benodigde financiën in de toekomst, evenals in de keuzes die de gemeente heeft gemaakt in het onderhoudsniveau van het wegenareaal. Op basis van het beleidsplan is de gemeente in staat het areaal kwalitatief op het technische minimum te brengen en de noodzakelijke financiële middelen voor de korte en lange termijn in kaart te brengen.

In 2019 is besloten om de stand van de reserve wegen te verlagen. Eveneens is de dotatie en de onttrekking aan deze reserve verlaagd. Het vastgestelde kwaliteitsniveau is echter niet bijgesteld. Hierdoor sluiten de beschikbare financiële middelen niet meer aan bij de onderhoudsplanning.

Areaal verhardingen

wegen in asfalt	687.845 m ²
wegen in bestrating	861.075 m ²
wegen in beton	30.015 m ²
onverhard	45.191 m ²

Onderhoud verhardingen

Een maal per 2 jaar wordt er een visuele weginspectie uitgevoerd ten behoeve van het vaststellen van het groot onderhoud. De inspectiegegevens worden ingebracht in een geautomatiseerde wegbeheersysteem. De onderhoudsstrategieën voor de wegverhardingen zijn gestoeld op de landelijk toegepaste methodiek (gedragsmodellen) van het CROW (kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur).

Binnen de uitvoering van het onderhoud is een tweedeling aangebracht tussen groot en klein onderhoud. Klein onderhoud wordt uitgevoerd door team Utfiering en groot onderhoud wordt uitbesteed aan aannemers. Het klein onderhoud aan verharding betreft het herstel van elementenverhardingen. Dit klein onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van eigen constatering, na meldingen van burgers / bedrijven of na opmerkingen die worden gemaakt tijdens het schouwen van de openbare ruimten.

In 2019 is er een inhaalslag geweest om van het niveau sober naar het niveau basis te gaan. Onder andere zijn de Broekloane en de Koailoane aangepakt.

Areaal openbare verlichting

masten	3.644	stuks
Armatuur	3.685	stuks

Onderhoud Openbare verlichting

Inspectie of schouw van de openbare verlichting vindt niet (meer) plaats. Storingen worden opgelost op basis van meldingen (piepsysteem). De vervangingen van masten en armaturen geschiedt op basis van leeftijd.

Openbaar groen

Beleidskader openbaar groen

In 2012 is het beleidsplan groenbeheer vastgesteld. Dit beleidsplan betreft het openbaar groen en het groen rondom sportcomplexen. In dit beleidsplan is het kwaliteitsniveau van het groen bepaald en wordt op basis van het te onderhouden areaal de onderhoudsinspanning geraamd. Deze raming wordt conform de besluitvorming opgenomen in de begroting. Definitie van kwaliteit heeft plaatsgevonden op basis van landelijk gebruikte beeldkwaliteit catalogus van het CROW. Daarbij heeft de raad vastgesteld het gehele areaal te onderhouden op kwaliteitsniveau B. Typering van dit niveau B is ten aanzien van beeldkwaliteit; voldoende/sober, functioneel en schoon. De technische kwaliteit kan worden getypeerd als; heel en veilig, functioneel en regelmatig onderhouden.

Het kwaliteitsplan is voor een periode van vier jaar vastgesteld (2012 tot 2016).

In 2010 is een kwaliteitsbeoordeling sportvelden Dantumadiel vastgesteld met de bedoeling om een zo objectief mogelijk beeld te krijgen van de kwaliteit van de grassportvelden. Dit is vervolgens verwerkt in een meerjarig onderhouds- / renovatieplan voor de sportvelden wat de basis is voor de onderhoudsreserve. In hetzelfde kader is een opstelling gemaakt van het benodigde aantal voetbalvelden per accommodatie, rekening houdend met de bespelingintensiteit. Het meerjarige onderhoudsplan geeft t/m 2019 inzicht in het uit te voeren groot- en dagelijks onderhoud.

Areaal openbaar groen

Bomen	6.032	stuks (waarvan 800 monumentaal)
Heester en vaste beplanting	46.488	m1
Bos, Bosplantsoen, Houtwallen en struweel	251.268	m2
Gazons en bermen	1.392.006	m2
Hagen	5.928	m2
Sportvelden	107.922	m2
Kunstgras	8.936	m2
Banken	119	stuks
Picknicksets	38	stuks
Afvalbakken	59	stuks

Ontwikkelingen op het gebied van openbaar groen

Het beheer van het groen is ondergebracht bij de gemeente Noardeast-Fryslan. Processen en werkwijzen t.b.v. beheer van groen worden in deze organisatie op elkaar afgestemd en verder geoptimaliseerd.

Sportvelden

Het dagelijks en groot onderhoud van sportvelden wordt uitgevoerd door openbare werken. Deze taken worden beleidsmatig ondersteund door de het team welzijn binnen de afdeling Dorpen en Wijken. Het onderhoud aan de sportvelden bestaat uit de volgende werkzaamheden: maaien sportvelden (in seizoen 2 keer per week – 40 maai beurten per jaar), vegen (= grasvelden ontdoen van gras en blad) (gemiddeld 5 keer per

jaar), rollen (4 keer per jaar), beluchten (= perforeren grasmat tot een diepte van 25 á 30 mm), beregenen (afhankelijk van de weersomstandigheden), slepen oefenhoeken, bemesten (2 keer per jaar), bosplantsoen dunnen / snoeien / versnipperen, doorspuiten drainage, jaarlijks groot onderhoud hoofdvelden, herstellen doelgebieden, herstellen belijning, bezanden, beluchten, doorzaaien, onkruidbestrijding, jaarlijks groot onderhoud trainingsvelden, frezen / profileren, inzaaien, onderhoud overige voorzieningen, hekken, veldafstrating, hekkeren, goals, ballenvangers, bestrating / betegeling, opknippen beplanting, mollenbestrijding, chemische onkruidbestrijding velden, watergangen. Bijkomende kosten voor onderhoudswerkzaamheden sportvelden betreffen aanschaf van zand voor bezanden (bij groot onderhoud), aanschaf van kunstmeststoffen, keuring van grondmonsters, advisering over maatregelen groot onderhoud, onderhoud van borden, composteren van groenafval, kosten grondwaterbelasting provincie.

Groen en speelvoorzieningen

Het dagelijks onderhoud van het openbaar groen wordt volgens onderhoudsschema's op vastgestelde onderhoudsniveau 's onderhouden. Het onderhoudsniveau wordt geborgd middels een doorlopende kwaliteitschouw van de openbare ruimte waardoor, waar nodig, tijdig kan worden bijgestuurd. Het groot onderhoud en de vervangingen worden uitgevoerd naar aanleiding van jaarlijkse inspecties. De speeltoestellen worden vier maal per jaar geïnspecteerd. Aan de hand van deze inspecties wordt onderhoud uitgevoerd en worden speeltoestellen en veiligheidsondergronden vervangen.

Kunstwerken (bruggen, tunnels en grondkeringen)

Beleidskader kunstwerken

In 2011 is het een onderhoudsplan voor kunstwerken vastgesteld. In dit plan wordt weergegeven op welk kwaliteitsniveau de kunstwerken moeten worden onderhouden. Op basis van inspectieresultaten en vereiste kwaliteit wordt in dit onderhoudsplan inzicht gegeven in de benodigde middelen voor het uitvoeren van zowel dagelijks als groot onderhoud. Dit plan kent een looptijd van vier jaar. De aanvankelijk voor 2015 geplande herziening moet nog plaatsvinden.

Areaal kunstwerken		
Aanlegsteigers	4	
Sluis	1	
Vaste bruggen	44	
Vlonder	1	
Tunnels	4	
Meerpalen	8	
Beschoeiingen	6.550	m1

Ontwikkelingen op het gebied van kunstwerken

In 2019 zijn alle bruggen geïnspecteerd. Uit deze inspectie bleek dat 4 bruggen in slechte staat zijn. Bij de perspectief zal er budget aangevraagd worden om deze 4 bruggen te vervangen.

Riool

Beleidskader rioleringen

Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering c.a. ligt vast in Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP). Dit plan is in 2014 vastgesteld. Dit is een zgn. verbreed rioleringsplan waarin ook alle taken op basis van de waterwet worden geïntegreerd. Het GRP heeft een looptijd van vier jaar en zal dus herzien moeten worden. Dit gebeurt in 2020

Belangrijk item binnen de gehele waterketen vormt momenteel efficiëntie verbetering. Dit mede ingegeven door landelijk beleid. Om efficiëntie verbetering te behalen wordt breed ingezet op intensivering van samenwerking. Binnen Dantumadiel komt dit op verschillende manieren tot uiting. Zo is het hiervoor genoemde GRP evenals het grondwaterbeleid gezamenlijk met de voormalige gemeente Dongeradeel opgesteld. Met de gemeente Noardeast-Fryslân wordt op een gestructureerde manier op verschillende manieren samen gewerkt. Verder wordt er Friesland breed samen gewerkt binnen het 'Fries bestuursakkoord waterketen'. In dit verband wordt ook nadrukkelijk samenwerking met het Wetterskip Fryslân verbeterd. Het GRP geeft aan op welke wijze het areaal aan rioleringen wordt beheerd. Kostendekking van dit beheer vindt plaats op basis van de rioolheffing. De bij het GRP behorende kostendekkingberekening vormt dan ook de basis voor deze rioolheffing.

Areaal riolering c.a.

Vrijverval riolering:	
Gemengd	97.089 m1
Gescheiden	20.940 m1
Verbeterd gescheiden	15.428 m1
Infiltratie leiding	1.125 m1
Mechanische riolering:	
Drukriolering	30.016 m1
Vacuümriolering	1.370 m1
Bergbezinkbassins	8 st.
Riooloverstorten:	
Gemengd	20 st.
Regenwater	8 st.
Verbeterd gescheiden	10 st.
Wadi's	3 st.
Rioolgemalen:	
Rioolgemalen	16 st.
Mini- / drukrioolgemalen	184 st.
Vacuümrioolgemaal	1 st.
Straat en trottoirkolken	9.700 st.

Onderhoud rioleringen

Alle werkzaamheden t.b.v. rioleringen worden uitgevoerd door openbare werken inclusief de hydraulische en de milieutechnische berekeningen. Dorpen en wijken verzorgt de beleidsmatige aspecten en bewaakt het hydraulisch en hygiënisch functioneren van de riolering.

Het dagelijks onderhoud bestaat uit een groot aantal werkzaamheden waaronder; ledigen van straat en trottoirkolken, reinigen en inspecteren van leidingen, vegen van goten, inspectie en onderhoud van pompen en gemalen, reparatie van kleinere lekkages, etc. Vrijkomend slib uit onderhoud werkzaamheden wordt afgevoerd naar de Omrin.

Groot onderhoud aan en vervangingen aan het rioleringssysteem wordt uitgevoerd op basis van inspecties. Inspectie gegevens worden bijgehouden in een geautomatiseerd systeem op basis waarvan jaarlijks het vervangingsprogramma wordt opgesteld.

Naast vervangingen worden ook optimalisaties doorgevoerd. Hierbij valt te denken aan het ombouwen van verbeterd gescheiden stelsels, hydraulische of milieukundige aanpassingen van het stelsel en het afkoppelen van regenwater.

Ontwikkelingen op het gebied van rioleringen

Wat is Klimaatbestendig?

Met de verwachte veranderende klimaat is onderzoek nodig wat dat voor de gemeente betekent, zowel voor de openbare ruimte als de particulier eigendommen. Hoe moet ondergronds en bovengronds de openbare ruimte worden ingericht, te denken valt aan meer waterberging, minder verhard oppervlak, aanpassen wegprofielen en meer groen.

Daar waar mogelijk moeten er analoge gemaalalarmeringen worden omgebouwd naar digitale gemaalalarmeringen, dit omdat analoge alarmering niet meer zal worden ondersteund en omdat nieuwe technieken sneller zijn en op termijn ook goedkoper.

Waterwegen

Beleidskader waterwegen

Onderhoud van waterwegen is te verdelen in watervoerendheid en bevaarbaarheid. Ten aanzien van watervoerendheid moeten alle gemeentelijke watergangen voldoen aan de keur van het waterschap. Hiertoe worden de sloten uitgemaaid. Incidenteel moet er worden gebaggerd.

Bevaarbare waterwegen worden in beginsel vastgelegd in het Provinciaal Verkeer en Vervoersplan (PVVP). Binnen Dantumadiel is alleen de Zwemmer aangewezen als vaarwater. Deze is echter in beheer en onder-

houd bij de provincie. Daarnaast heeft de gemeente vaarwegen in het Bûtenfjild. Deze zijn in 2017 overgedragen aan het wetterskip.

Areaal waterwegen

Hekkelen sloten éézijdig 86 km
Hekkelen sloten tweezijdig 13 km
Hekkelen door derden (VALD) 122 km
Vaarwegen Bûtenfjild

Onderhoud waterwegen

Voor het hekkelen van waterwegen (betreft voornamelijk bermsloten) wordt getracht zo veel mogelijk contracten af te sluiten met eigenaren van aanliggende percelen waarbij de eigenaren tegen een vergoeding het hekkelen voor de gemeente uitvoeren en het hekkelmateriaal op hun terrein ontvangen. De resterende hekkelwerkzaamheden worden op de markt gezet. Bij hekkelwerkzaamheden wordt het overgrote deel van het vrijkomende hekkelmateriaal afgevoerd naar een composteerinrichting. i.v.m. bereikbaarheid wordt nog een klein deel van het hekkelmateriaal verklepeld en vervolgens in de berm achtergelaten. Voor het verkrijgen van de gewenste bermvegetatie geniet afvoer van hekkelmateriaal echter de voorkeur (verschrallingsbeleid). Een aantal bermsloten is voorzien van walbeschoeiing. Reden is doorgaans ruimtegebrek of afslag van het talud als gevolg van stromend water en bodemopbouw. Indien technisch mogelijk verdient uit kostenoverwegingen een natuurlijk talud de voorkeur.

Overdracht stedelijk water

Wetterskip is waterbeheerder voor alle het stedelijk water (binnen de bebouwde kom). Gemeente voert wel dagelijks / jaarlijks onderhoud uit (hekkelen) aan hoofd- en secundaire watergangen voor het Wetterskip en krijgt de kostprijs hiervan vergoed. Baggeren van hoofd- en secundaire watergangen onder OSW is voor het Wetterskip. Voor vijvers binnen de bebouwde kommen ontvangt de gemeente jaarlijks een vast bedrag om jaarlijks te hekkelen / maaien (indien noodzakelijk) en om periodiek te baggeren. Gemeente heeft zelf geen middelen in de begroting opgenomen om te baggeren.

Ontwikkelingen op het gebied van waterwegen

In navolging van nationaal beleid is door de provincie beleid vastgesteld t.a.v. het vaarwegbeheer. Conform dit beleid is de gemeente geen vaarwegbeheerder meer maar komt deze taak voor alle vaarwegen te liggen bij de provincie en het Wetterskip. Daarbij verzorgt de provincie het beheer van de 'grotere' vaarwegen en het overige deel wordt door het Wetterskip beheerd. In 2014 is een overeenkomst opgesteld tussen gemeente, provincie en het Wetterskip over de overdracht van het vaarwegbeheer in het Bûtenfjild. Deze overdracht is in 2017 geëffectueerd.

Beeldkwaliteit

Drie maal per jaar wordt er een beeldkwaliteitschouw uitgevoerd volgens de CROW publicatie 223. Deze beeldkwaliteitsschouw heeft betrekking op groen en wegen. Bij deze schouw rondes worden er op willekeurig gekozen plaatsen geïnspecteerd waarbij wordt gekeken naar wat de beeldkwaliteit is ten opzicht van de vastgestelde kwaliteit. De vastgestelde kwaliteit is niveau B. Naast beeldkwaliteit worden er ook technische inspecties uitgevoerd. Het beeldkwaliteit zegt nog niets over de technische kwaliteit.

Het uitgangspunt van het beheren van de kapitaalgoederen is een cyclische aanpak mede gebaseerd op het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)

Hieronder de resultaten van de beeldkwaliteitschouw in 2019:

Conclusie 2019	
Dagelijks onderhoud	Voldoet aan kwaliteitsniveau B/C
	Betreft verhardingen (P-plaatsen, goten en obstakels)
Technisch onderhoud	Voldoet aan kwaliteitsniveau B/C

Uit de kwaliteitschouw blijkt dat we op een aantal aspecten boven het niveau zitten (bijvoorbeeld zwerfafval en veegvuil) en op een aantal aspecten ruim er onder bijvoorbeeld onkruidbestrijding op verharding van parkeerplaatsen, in goten en rond obstakels. Dit laatste is te verklaren doordat er te weinig budget is om de onkruid op verhardingen te bestrijden. Bij de 2de Turap is er melding gemaakt van budgetoverschrijding. De onkruidbestrijding op verharding van wegen en trottoirs was wel voldoende. Team Utfiering voert een groot

deel van de werkzaamheden uit die invloed hebben op de beeldkwaliteit. In 2018 is er begonnen met een inhaalslag met het planmatig groot snoeionderhoud bij bosplantsoenen en heesters. In 2020 zal met team Utfiering verder worden gekeken hoe uitvoeringsprocessen beter afgestemd kunnen worden op het vastgestelde integrale kwaliteitsbeeld.

Beleidsplannen

In de tabel hieronder een weergave van de stand van zaken aangaande de beheerplannen.

Onderdeel	Beheersplan	Datum vaststelling beheersplan gemeenteraad (indien van toepassing)	Beheersplan nog actueel?	Toelichting
Wegen	BeheersplanWegen	2016	Nee	Door de bezuiniging bij de begroting van 2020 is er geen kopeling meer met de benodigde middelen en de beschikbare middelen
Kunstwerken	Onderhoudsplan Kunstwerken	2011	Nee	Plan is ouder dan 5 jaar
Openbare verlichting	Onderhoudsplan O.V.	2011	Nee	Plan is ouder dan 5 jaar
Gebouwen	M.O.P. Gebouwen	onbekend > 15jaar	Nee	Plan is ouder dan 5 jaar
Waterwegen	Watergangen Dantumadiel	2011	Nee	Plan is ouder dan 5 jaar
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan	2013	Nee	Plan is ouder dan 5 jaar

Onderdeel	Achterstalling Onderhoud	Zo ja, hoogte van het bedrag?	Is er voor het achterstallig onderhoud eenreserve of voorziening getroffen?	Zo ja, hoogte van het bedrag?
Wegen	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Kunstwerken	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Openbare verlichting	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Gebouwen	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Waterwegen	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Riolering	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t

In 2018 is het beleidsplan wegen geactualiseerd. De raad heeft besloten om het kwaliteitsniveau van sober naar basis te brengen en de benodigde middelen op te nemen in de begroting. Echter bij de vaststelling van de begroting van 2020 heeft de raad besloten om de stand van de reserve wegen te verlagen en eveneens de dotatie en de onttrekking. Voor gebouwen, kunstwerken en straatverlichting is geen actueel onderhoudsplan. In 2020 wordt er nieuw vGRP aan de raad aangeboden. Tevens zal een geactualiseerd onderhoudsplan voor gebouwen, kunstwerken en straatverlichting aan de raad worden aangeboden. De consequenties van het verlagen van de reserve wegen zullen ook in beeld worden gebracht.

Paragraaf financiering

Inleiding

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden in de begroting in afzonderlijke paragrafen beleidsrichtlijnen vastgelegd over relevante beheersmatige aspecten. In de beheersverordening naar artikel 212 van de Gemeentewet geeft de raad het kader aan.

Algemeen

In het Treasurystatuut gemeente Dantumadiel, staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasury-beleid vermeld. De geplande uitvoering van het treasurybeleid is weergegeven in de paragraaf financiering.

Hoe ontwikkelt de rente zich?

Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is het verwachte verloop van de rente. Onze rentevisie wordt aan de hand van een aantal financiële instellingen opgesteld. In 2019 zijn de kortlopende rentes nagenoeg gelijk gebleven en de langlopende rentes verder gezakt.

Refirente of de herfinancieringsrente (de rente die banken aan de ECB moeten betalen wanneer zij geld bij de ECB opnemen) staat op een historisch laag niveau namelijk 0,00%. Indien banken geld stallen bij de ECB, dan moeten zij hiervoor zelfs een depositorente van 0,4% betalen. Het moeten betalen van depositorente aan de ECB zorgt ervoor, dat de Euribor, (de interbancaire rente) welke sterk gekoppeld is aan de Refirentem in 2019 een negatieve rente kende tot een looptijd van twaalf maanden.

De rente tarieven bedroegen eind december 2019 op jaarbasis;

- 1 maand Euribor -/- 0,452%
- lineaire lening 5 jaar gelijk -/- 0,07%
- lineaire lening 10 jaar gelijk 0,10%
- lineaire lening 25 jaar gelijk 0,70%

Door dat de ECB eind 2019 het ruime monetaire beleid heeft bijgesteld zijn de rentes eind 2019 licht opgelopen.

Hoe beheert de gemeente haar kas?

Al het betalingsverkeer heeft de gemeente gecentraliseerd bij drie banken. De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Rabobank en de ING bank. Hoofdbankier is de BNG, de Rabobank wordt vooral aangehouden als service naar de klanten en vanuit regionaal economische motieven en de ING bank is gekoppeld met de digitale balie. Het saldo op deze rekening wordt periodiek afgeroomd ten gunste van de BNG-rekening.

In de financieringsovereenkomst met de BNG, is bepaald dat de kredietfaciliteit in 2019 € 4.000.000 bedraagt, hiervoor wordt een bereidstellingsprovisie van 0,04% gerekend. De bijbehorende rente wordt op basis van 1 maands Euribor berekend. Bij een positief saldo zal geen rente worden betaald. Bij een negatief saldo zal wel rente worden uitbetaald, maar met een afslag van 0,15%

In de financieringsovereenkomst met de BNG is geen sprake van gehoudenheid. Dit houdt in, dat de gemeente Dantumadiel vrij is in haar keuze bij welke partij zij haar geld aantrekt.

Bij de Rabobank en de ING bank zijn geen kredietfaciliteiten aanwezig.

Uiteraard staat het de gemeente Dantumadiel vrij, om tot de kasgeldlimiet (8,5% van het begrotingstotaal) voor een bepaalde periode kort geld aan te trekken.

Hoe staat het met het schatkistbankieren?

Het schatkistbankieren voor decentrale overheden heeft een wettelijke basis in de wet FIDO en moet ervoor zorgen, dat er een lagere EMU-schuld van de collectieve sector ontstaat.

Omdat het Schatkistbankieren verplicht is gesteld, moeten decentrale overheden alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist onderbrengen.

Wel is er sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van deze drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijks begrotingstotaal (begrotingstotaal + totale lasten van de primaire begroting, excl. reserves), met een minimum van € 250.000 en een maximum van € 2.500.000.

Voor de gemeente Dantumadiel, heeft het schakistbankieren niet al te ver strekkende gevolgen, omdat de gemeente een zogenoemde leengemeente is en normaliter weinig "positief" staat op de Rekening Courant. Het Schatkistbankieren geldt alleen voor overtollige financiële middelen. Er is voor gemeenten geen leenfaciliteit aanwezig.

De rentevergoeding op de Rekening Courant bij de Schatkist is 0%. Indien er sprake is van een langdurig positief saldo, dan kan er gekozen worden voor een depositoconstructie, waarbij een bepaalde hoeveelheid geld voor een bepaalde periode wordt gestald, tegen een vooraf vastgesteld rentepercentage, echter gezien de lage rentestand, wordt pas bij een looptijd vanaf 5 jaar een depositorente vergoed.

Hoe staat het met het renterisicobeheer?

De gemeente loopt renterisico op het moment dat nieuwe leningen moeten worden aangetrokken (herfinanciering) of als een renteherziening van toepassing is. Om dit renterisico te beheersen wordt er in de wet FIDO een renterisiconorm bepaald. Voor gemeenten bedraagt de renterisiconorm maximaal 20% van het begrotingsbedrag bij aanvang van het begrotingsjaar.

Berekening renterisiconorm 2019

(bedragen x € 1.000)	€
Begrotingstotaal	56.961
Renterisico percentage	20%
Renterisiconorm	11.392

Toetsing renterisico aan norm 2019

(bedragen x € 1.000)	€
Renterisico	1.632
Renterisiconorm	11.392
Onderschrijding	-/ 9.760

Uit bovenstaande berekening blijkt, dat de gemeente Dantumadiel binnen de grenzen van de renterisiconorm blijft.

De totale langlopende schuld van de gemeente per 31 december 2019 bedraagt € 27.958.000.

De kasgeldlimiet (het bedrag waarvoor op basis van kortgeld financiering mag worden aangetrokken) bedraagt 8,5% van het gemeentelijke budget bij aanvang van het begrotingsjaar 2019 De kasgeldlimiet over het jaar 2019, (8,5% van € 56.961.000) bedroeg € 4.842.000. De kasgeldlimiet mag gedurende drie kwartalen overschreden worden. In 2019 is de kasgeldlimiet voor 14 achtereenvolgende weken overschreden geweest.

Wat is het kredietrisico op verstrekte geldleningen?

De gemeente staat borg voor een aantal geldleningen. Gezien het feit dat voor deze leningen het Waarborgfonds Sociale Woningbouw garant staat, kan het directe risico als minimaal worden beschouwd. Het indirecte risico is wel aanwezig, dit risico ontstaat wanneer een willekeurige landelijke woningcorporatie niet meer aan haar betalingsverplichting kan voldoen (denk hierbij aan Woningcorporatie Vestia) en het WSW garantievermogen daalt tot beneden 0,25%, van het totale geborgde vermogen. Mocht dit voorkomen dan zullen de gezamenlijke gemeenten, voor 50% van deze schuld (na uitputting van het garantievermogen en betaling

van de directe schadegemeentes), verplicht zijn deze overblijvende schuld, middels een renteloze lening te verstrekken. Het risico is dan in beginsel de rentederving op deze verstrekte lening.

Hoe gaan we om met de wet HOF?

In de wet Houdbare OverheidsFinanciën (wet HOF) worden de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland.

Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde. Deze is afgeleid van het plafond voor het EMU-saldo van de gezamenlijke gemeenten. De VNG adviseert gemeenten om niet te sturen op deze EMU-referentiewaarde. Dat verhindert een uitruil van plussen en minnen tussen gemeenten ten opzichte van de individuele EMU-referentiewaarde en leidt mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen door gemeenten. In plaats daarvan kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld.

Als gemeente Dantumadiel hebben wij aandacht voor de schuldpositie van onze gemeente via de jaarstukken en begroting en de daarin verplicht opgenomen paragraaf Financiering. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de gemeente Dantumadiel geen specifiek schuldenbeleid heeft.

Hoe verdelen we de rente?

De rentekosten worden verdeeld aan de taakvelden op basis van een omslagrente. Hierbij worden de totale rentekosten eerst gecorrigeerd met de doorgeleende geldleningen en de toerekening aan de grondexploitaties.

Het totaal toe te rekenen rente aan de taakvelden bedraagt € 869.390, wat neerkomt op 1,88%. Werkelijk wordt 2,2% aan rente toegerekend aan de taakvelden. Door de afronding ontstaat op het taakveld treasury renteresultaat van € 146.722

In de volgende tabel wordt de renteverdeling schematisch weergegeven.

externe rentelasten over de korte en de lange financiering	808.265
externe rentebaten:	
-geldleningen woningbouw	0
-hypothecaire geldleningen	0
-overige geldleningen	-33.627
Totaal door te rekenen externe rente	774.638
-aan grondexploitatie door te belasten rente	-76.677
-rente van projectfinanciering door te belasten aan taakvelden	0
<i>Saldo door te rekenen rente</i>	<i>-76.677</i>
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	697.961
<i>werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (=rente-omslag)</i>	<i>844.684</i>
Renteresultaat op het taakveld treasury	-146.722

EMU-saldo

In 2004 hebben Rijk en medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van medeoverheden maximaal -0,5% BBP mag bedragen. Deze beperking vloeit voort uit de Europese saldogrens van 0,3% BBP die geldt voor de volledige Nederlandse collectieve sector. Wanneer het saldo positief is, is er sprake van een vorderingenoverschot, als het saldo negatief is, spreekt men over een vorderingstekort. Er is voor 2019 sprake van een EMU-tekort. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

		Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
	Omschrijving	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5.678	-411	-3.859
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.537	1.685	2.231
3	Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieningen ten bate van de exploitatie	1.750	70	554
4	Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	3.323	1.260	738
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, geen betrekking hebbende op bouwgrondexploitatie en niet verantwoord op de exploitatie	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	1.242	0	0
7	Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	3.826	857	914
8	Baten bouwgrondexploitatie	3.773	2.201	1.105
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	186	0	210
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht	0	0	0
11	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-4.712	1.428	-1.831

Paragraaf bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente Dantumadiel heeft haar bedrijfsvoering sinds 1 januari 2019 uitbesteed aan de gemeente Noardeast-Fryslân, voorheen was het in handen van de GR DDFK. Gemeente Dantumadiel draagt bij in de kosten van deze bedrijfsvoering met een aandeel van 26,38% in de zogenaamde samenwerkingsbegroting. In deze paragraaf wordt een aantal ontwikkelingen geschetst rondom de bedrijfsvoering die voor gemeente Dantumadiel van belang zijn geweest.

Van deelnemer aan DDFK naar uitbesteding aan Noardeast-Fryslân

De herindeling van drie gemeenten tot Noardeast-Fryslân per 1 januari 2019 heeft een grote druk op de ambtelijke organisatie gelegd. Een voorbeeld hiervan is dat in 2019 maar liefst 6 jaarrekeningen opgeleverd moesten worden (Dongeradeel, Kollumerland c.a., Ferwerderadiel, Dantumadiel, DDFK samenwerkingsverband en Schiermonnikoog). Vanaf boekjaar 2019 zijn dat er slechts 3. Een ander voorbeeld zijn de tientallen harmonisaties van gemeentelijke regelingen: waar regelingen van de drie fusiegemeenten omgezet werden één nieuwe regeling voor Noardeast-Fryslân is de regeling voor Dantumadiel vaak ook geharmoniseerd, mede omdat dat efficiencyvoordelen oplevert.

Voor deze extra activiteiten is ook extra capaciteit ter beschikking gesteld. Deze externe collega's zijn in de loop van 2019 weer uitgestroomd. Ter illustratie:

	Aantal FTE totaal	extern %
Begin 2019	783	30%
Eind 2019	725	15%

Ondanks de extra capaciteit was de werkdruk als gevolg van de herindeling ook voor vaste medewerkers hoger dan normaal. Pas in de loop van het jaar begon deze werkdruk voor velen af te nemen. Dit is onder andere te zien aan een lichte daling van de ziekteverzuimcijfers, waarbij aangetekend moet worden dat niet alleen het afnemen van de werkdruk maar ook specifieke maatregelen om (langdurig) ziekteverzuim te verminderen hier invloed op hebben gehad.

	Ziekteverzuim %
Begin 2019	7.36%
Eind 2019	6.92%

De schaa sprong (van vier kleine ambtelijke organisaties naar één grote) heeft voor sommige medewerkers ook onduidelijkheid en onzekerheid met zich meegebracht. Van direct contact met burgers en wethouders in een kleine gemeente, naar een meer specialistische rol in de nieuwe organisatie.

Het programma Mei Wille Wurkje dat in 2019 is afgerond heeft er aan bijgedragen dat mensen daar beter voor toegerust zijn.

In de loop van het jaar bleek het college van Dantumadiel niet tevreden met de wijze waarop zij bediend werden door de ambtelijke organisatie van Noardeast-Fryslân. Dit is voor beide colleges aanleiding geweest om eind 2019 het afgesproken evaluatieproces over de samenwerking op te starten.

Financiële tegenvallers

In het eerste halfjaar van 2019 heeft Dantumadiel meerdere keren te maken gehad met financiële tegenvallers. De grootste tegenvaller was uiteraard de gestegen kosten voor het Sociaal Domein. Het college heeft hierop gereageerd door verschillende financiële maatregelen te nemen, zoals het instellen van een uitgavenstop. Ook heeft bureau Berenschot in de zomer een onderzoek uitgevoerd naar besparingsmogelijkheden; dit heeft geresulteerd in het Herstelplan.

Een andere tegenvaller speelde zich af in de samenwerkingsbegroting, dat zijn de uitvoeringskosten van de ambtelijke organisatie (personeel, huisvesting, machines, etc.). In maart tekende zich een geprognosticeerd tekort van 1 miljoen euro af. Door een groot aantal maatregelen zoals beperking van nieuwe inhuur, uitstel van vervanging bij ontstaan van vacatures en verbeteren van rapportages voor leidinggevenden is de organisatie er in geslaagd dit dreigende tekort te laten omslaan in een klein overschot op de samenwerkingsbegroting.

Naast de direct ondernomen actie op het dreigende tekort heeft er binnen Noardeast-Fryslân ook een benchmarkonderzoek plaatsgevonden. Bureau Berenschot heeft de uitvoeringskosten (o.b.v. begroting 2019) vergeleken met 13 soortgelijke gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsorganisaties. De uitkomst van

de benchmark was dat Noardeast-Fryslân per inwoner 2% hogere uitvoeringskosten heeft dan het gemiddelde van de referentiegemeenten. Deze benchmark is input geweest voor het verbeterplan dat in 2020 gerealiseerd gaat worden en waarmee een structurele besparing van 1 miljoen op de personele kosten gerealiseerd moet worden.

Resultaat samenwerking Dantumadiel - Noardeast-Fryslân

In de verschillenverklaring van elk programma komt wel een voor- of nadeel op de Uitvoeringsbegroting naar voren. Deze verschillen worden veroorzaakt door verschuivingen binnen de uitvoeringsbegroting. De werkelijke kosten worden toegerekend aan de taakvelden en hier zit een verschil in ten opzichte van de primitieve begroting 2020. Ondanks al deze verschillen sluit de samenwerking € 120.655 positief.

In onderstaande tabel is dit op onderwerp niveau weergegeven:

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Begroting	Werkelijk	Vershil
Personeel	-45.025	-44.941	84
Automatisering	-3.561	-3.610	-49
Facilitaire zaken	-690	-672	18
Commissie bezwaar en beroep	-42	-21	21
Tractie	-2.068	-2.101	-33
Overige dienstverlening	-198	-136	62
Huisvesting	-323	-306	17
Totalen voor mutaties reserves	-51.907	-51.787	120

Het aandeel in het positieve resultaat bedraagt voor Dantumadiel € 31.974.

Basis op orde

Het afgelopen jaar is niet alleen veel aandacht uitgegaan naar financiële beheersing. Ook het beheersen van processen en vergroten van kwaliteit hebben uitgebreid aandacht gehad. De accountant stelt dan ook in de interimcontrole over 2019 vast dat teams bewuster met aspecten van bedrijfsvoering, procesinrichting en controle omgaan. Concrete voorbeelden daarvan zijn dat in 2019 de personeelsdossiers inclusief externe inhuur geactualiseerd en volledig gemaakt zijn conform de eisen van onder andere de Belastingdienst. Ook het inhuurproces van externen is strakker ingericht waardoor we nu ook kunnen aantonen dat dit aan de aanbestedingsregels voldoet. Het proces van instroom-doorstroom- en uitstroom is in 2019 kwalitatief verbeterd waardoor er meer sturing mogelijk is op de rechtmatigheid.

Een belangrijk element om de basis op orde te krijgen is het zaakstelsel. In 2019 is –samen met Leeuwarden en Waadhoeke –de leverancier voor het zaakstelsel geselecteerd. Het zaakstelsel is cruciaal voor een gemeente om de ketens op orde te brengen want het zorgt dat alle teams die een bijdrage moeten leveren aan een verzoek van een burger of bedrijf tijdig hun bijdrage leveren. Het is ook de basis voor de informatieverstrekking door het klantcontactcentrum en voor de archivering van formele besluiten. Het huidige zaakstelsel is een noodoplossing, geboren na verschillende tegenvallers in het verleden. Het nieuwe zaakstelsel zal gebruikersvriendelijker zijn, efficiënter en op meer back-office applicaties aangesloten (o.a. Sociaal Domein). Daarmee wordt ook de mogelijkheid gecreëerd om kwalitatief betere digitale dienstverlening voor burgers en bedrijven van Dantumadiel te realiseren.

In het kader van het project Saken op Oarder is het overgrote deel van de achterstanden in archivering in 2019 weggewerkt; de verwachte einddatum van het project is maart 2020.

Als onderdeel van het eerder genoemde verbeterplan zijn belangrijke aandachtspunten qua bedrijfsvoering onder andere het contractmanagement, omdat de gemeente voor een groot deel van haar dienstverlening afhankelijk is van derden zoals het SSC Leeuwarden. Ook het verbeteren van procesketens en het inrichten van planning en control voor niet-financiële aspecten krijgt in 2020 veel aandacht. Datzelfde geldt voor beheer en beveiliging van onze systemen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

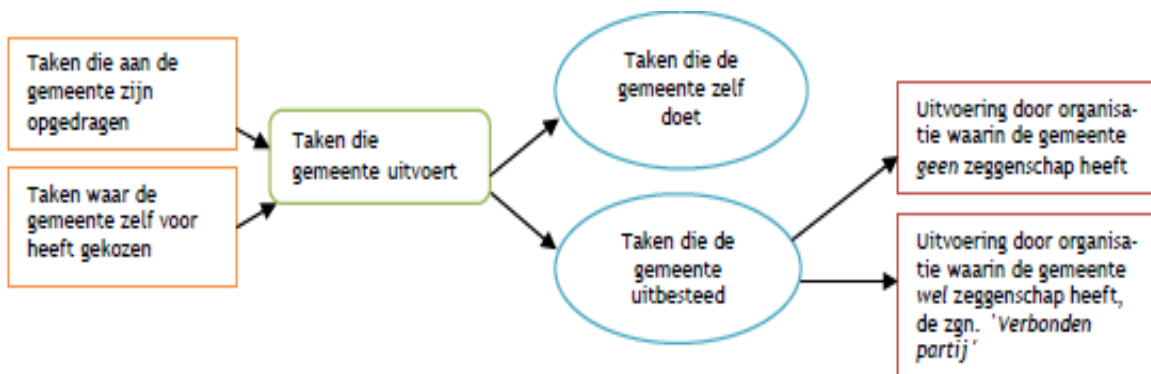
De meeste taken die worden uitgevoerd door de gemeente, zijn wettelijk opgedragen. Dit betreft bijvoorbeeld de inzameling van huishoudelijk afval en de taken die de gemeente op zich neemt als gevolg van de decentralisatie. Daarnaast bestaan er taken die door de gemeente op eigen initiatief worden uitgevoerd, zoals sport en de exploitatie van gronden. Bij de uitvoering van de verschillende taken maakt de gemeente zelf de keuze om deze zelf te doen, of om de taken te laten uitvoeren door andere partijen.

Bij het maken van de keuzes wordt onder andere gekeken naar de volgende aspecten:

- Kunnen er (bedrijfseconomische) schaalvoordelen worden behaald?
- Wordt bij de uitvoering/dienstverlening een betere kwaliteit/dienstverlening gerealiseerd?

Indien wordt gekozen voor de uitvoering van de taak door een verbonden partij, kunnen daarin twee keuzes worden gemaakt, namelijk:

- De activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente geen zeggenschap heeft;
- De activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente wel zeggenschap heeft.

Verbonden partij

Er is sprake van een verbonden partij als de gemeente in die organisatie een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Dit is vastgelegd in artikel 1 lid b van het Besluit begroting en verantwoording, waarin staat dat een verbonden partij een privaat- of publiekrechtelijke organisatie is waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Definitie bestuurlijk belang (artikel 1 lid d): zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Definitie financieel belang (artikel 1 lid c): een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Beleidskader

Uit de definitie van een verbonden partij in het Besluit begroting en verantwoording blijkt dat sprake móet zijn van een financieel belang én een bestuurlijk belang. Indien het alleen om een financieel belang of alleen om een bestuurlijk belang gaat, dan is er geen sprake van een verbonden partij.

Overige belangrijke bepalingen zijn:

- Artikel 5 BBV schrijft voor dat verbonden partijen niet geconsolideerd worden in de begroting en in de jaarstukken;
- Artikel 8 lid 3 BBV schrijft voor dat de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma, moet worden opgenomen in het betreffende programma;
- Artikel 9 lid 2 BBV meldt dat verbonden partijen verplicht moeten worden opgenomen in een aparte paragraaf verbonden partijen. Deze is daarmee onderdeel van de beleidsbegroting en het jaarverslag.

Soorten verbonden partijen

Er zijn twee soorten verbonden partijen, namelijk de publiekrechtelijke verbonden partij en de privaatrechtelijke verbonden partij.

- Publiekrechtelijke verbonden partij
Bij de publiekrechtelijke verbonden partij gaat het om een samenwerking tussen overheden. Een dergelijke partij is opgericht op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarin regelen de deelnemende overheden onderling de vertegenwoordiging en de financiële aansprakelijkheid van de deelnemers. In het geval een gemeenschappelijke regeling niet meer aan zijn verplichtingen voldoet, dan zijn deelnemende partijen gezamenlijk verantwoordelijk voor een negatief saldo dat ontstaat.
- Privaatrechtelijke verbonden partij
Van een privaatrechtelijke verbonden partij is sprake als er wordt samengewerkt tussen overheden onderling of tussen overheden en private partijen. De samenwerking is in dat geval geregeld op basis van het Burgerlijk Wetboek.
Bij privaatrechtelijke verbonden partijen wordt onderscheid gemaakt in:
  - Verenigingen;
    - Commanditaire vennootschappen en onderlinge waarborgmaatschappijen;
    - Naamloze vennootschappen;
    - Besloten vennootschappen of stichtingen.

Voorschriften conform BBV

In artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording staat welke informatie er bij de begroting en jaarrekening moet worden gepubliceerd. Het gaat dan om:

- De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen; zie programma's.
- De lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
  - Gemeenschappelijke regelingen;
  - Vennootschappen en coöperaties;
  - Stichtingen en verenigingen;
  - Overige verbonden partijen.

In de lijst zal per verbonden partij de volgende informatie worden opgenomen:

- De wijze waarop de gemeente een belang heeft;
- Het verwachte belang van de gemeente aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
- De verwachte omvang van het eigen en vreemd vermogen aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
- De verwachte omvang van het financieel resultaat;
- De eventuele risico's.

Verbonden partijen

Conform de regelgeving vanuit de commissie BBV artikel 15 BBV lid 1 b wordt bovenstaande informatie schematisch weergegeven, in een lijst van verbonden partijen.

De gemeente heeft de volgende verbonden partijen.

- Gemeenschappelijke regelingen
  - GR Noard East Fryslân
  - GR Veiligheidsregio Fryslân
  - GR Sociaal Domein Fryslân
  - GR Welstandszorg Hûs en Hiem
  - GR Fryske Utfieringstsjinst Milieu en Omjouwing (FUMO)
  - GR Leer en werkbedrijf Noard East Fryslân
  - GR Mobiliteitsburo Noard East Fryslân
  - GR Recreatieschap de Marrekrite
- Vennootschappen en coöperaties
  - NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland
  - Afvalsturing Friesland (Omrin)
  - Bank Nederlandse Gemeenten
- Stichtingen en verenigingen
  - Stichting Roobol
  - Vereniging van Nederlandse Gemeenten
  - Vereniging van Friese Gemeenten

- Overige verbonden partijen
  - Geen

- **Gemeenschappelijke regelingen**

<i>Verbonden partij</i>	Centrumregeling samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân		
<i>Juridische status</i>	Gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente.		
<i>Programma</i>	1 Ynwenner en Bestjoer		
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<p><u>Openbaar belang:</u> De regeling is getroffen ten behoeve van de dienstverlening van de gemeente Noardeast-Fryslân (centrum-gemeente) aan de gemeente Dantumadiel (gastgemeente) Staatscourant 63678 8-11-2018). Het college en de burgemeester van de gastgemeente laten door de centrumgemeente in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen zijn opgedragen of overgedragen en als zodanig zijn beschreven in het dienstverleningshandvest zoals bedoeld in artikel 7 centrumregeling.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De gemeente Noardeast-Fryslân is centrumgemeente, als bedoeld in artikel 8, vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, (art 3 centrumregeling). ◦ Het college en de burgemeester van de gastgemeente zullen bij afzonderlijk mandaatbesluit de bevoegdheden die samenhangen met de taken zoals vermeld in artikel 4 van de centrumregeling opdragen aan de overeenkomstige bestuursorganen (art 5 centrumregeling). • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ In het dienstverleningshandvest wordt de centrumregeling nader uitgewerkt, (art 7 centrumregeling). ◦ In ieder geval wordt geregeld: <ul style="list-style-type: none"> • De uitvoeringskaders; • De kwaliteitseisen van de taakuitvoering • De verdeelsleutel en de bijdrage van de gastgemeente in de uitvoeringskosten van de centrumgemeente. 		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2019	p.m.	121
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2019	p.m.	p.m.

<i>Verbonden partij</i>	Centrumregeling samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân		
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2019	p.m.	p.m.
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Voor het jaarrekeningsjaar 2019:121		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

<i>Verbonden partij</i>	Veiligheidsregio Fryslân
<i>Juridische status</i>	<i>Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam</i>
<i>Programma</i>	1 Ynwenner en Bestjoer 3 Soarch en Wolwêzen 5 Wenjen en Omjouwing
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<p><u>Openbaar belang:</u> De Veiligheidsregio Fryslân is een gemeenschappelijke regeling per 1-1-2014 van alle Friese gemeenten en verzorgt de wettelijke taken op het gebied van veiligheid en gezondheid voor de inwoners van de provincie Fryslân. Activiteiten betreffen o.a. publieke gezondheidszorg, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en het beheer van een gemeenschappelijke meldkamer, het zijn van een platform voor samenwerking voor geallieerde diensten en partners etc.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Het algemeen bestuur van de regio bestaat overeenkomstig art. 11, lid 1 van de wet, uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten; ◦ Het dagelijks bestuur bestaat uit: <ul style="list-style-type: none"> • a. de voorzitter van het algemeen bestuur • b. de voorzitter van de agenda-commissie Gezondheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid • c. de voorzitter van de agendacommissie Veiligheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Veiligheid • De agendacommissie is een bestuurscommissie volgens art 25 Wgr. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Voor de verdeling van de kosten wordt als verdeelsleutel gehanteerd het aantal inwoners van de gemeenten volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de regio te allen tijde over voldoende mid-

<i>Verbonden partij</i>	Veiligheidsregio Fryslân		
	delen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	1.507	1.587
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	3.042	5.266
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	55.525	58.560
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Jaarrekening 2018: x € 1.000: 1.874		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

<i>Verbonden partij</i>	Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018
<i>Juridische status</i>	<i>Gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente</i>
<i>Programma</i>	3 Soarch en Wolwêzen
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<p><u>Openbaar belang:</u> Alle Friese gemeenten zijn een centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018 aangegaan met als centrumgemeente de gemeente Leeuwarden (Staatscourant 2017 nr 61128, dd 24 okt 2017). Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De gemeente Leeuwarden is een centrumgemeente als bedoeld in art 8 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen. ◦ De centrumgemeente wordt mandaat, volmacht en machtiging verleend door de gastgemeenten om de taken op het terrein van het sociaal domein, waaronder o.a. WMO, Jeugdwet, Participatiewet, namens de gastgemeenten uit te voeren, conform de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De kosten voor de dienstverlening bestaan uit kosten voor instandhouding en kosten voor taakuitvoering. De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal van elke gemeente met peildatum 1 januari van jaar t-1. De kosten voor uitvoering van taken worden verdeeld onder gemeenten op basis van

<i>Verbonden partij</i>	Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018		
	<p>het percentuele aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van de Jeugdwet, zoals meest recentelijk vastgesteld door het Centraal Bureau voor Statistiek, op peildatum 1 januari van jaar t-1. Dit geldt voor zowel de uitvoering van taken in het kader van de verplichte wettelijke samenwerking als voor de vrijwillige samenwerking voor de Jeugdwet. De totale kosten worden nagecalculeerd en volledig doorberekend aan de deelnemende gemeenten.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ De jaarrekening 2018 is een voorlopige jaarrekening. 		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	90	68
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	0	0
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	0	0
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Jaarrekening 2018 x € 1000: -113		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

<i>Verbonden partij</i>	Welstandszorg Hûs en Hiem
<i>Juridische status</i>	<i>Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam</i>
<i>Programma</i>	5 Wenjen en Omjouwning
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<p><u>Openbaar belang:</u> Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet en adviesing over toepassing van de Monumentenwet.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemende gemeenten bedraagt. ◦ De raden wijzen hetzij hun voorzitter, hetzij een wethouder van hun gemeente als lid en als plaatsvervangend lid aan. ◦ Op grond van artikel 13 van de gemeenschappelijke regeling wordt het dagelijks bestuur benoemd uit het algemeen bestuur. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De gemeente is aansprakelijk voor de financiële tekorten bij Welstandszorg

<i>Verbonden partij</i>	Welstandszorg Hûs en Hiem		
	Hûs en Hiem. Bekostiging geschiedt via een jaarlijkse bijdrage op begrotingsbasis en rekeningbasis. Aandeel van de gemeente Dantumadiel: x € 1.000: 7		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	10	7
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	322	369
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	94	121
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Jaarrekening 2018 x € 1.000 : 47		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

<i>Verbonden partij</i>	Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)
<i>Juridische status</i>	<i>Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam</i>
<i>Programma</i>	5 Wenjen en Omjouwing
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<p><u>Openbaar belang:</u> De FUMO is bedoeld voor de uitvoering van taken en bevoegdheden ten behoeve van de deelnemers op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede taken en bevoegdheden op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.</p> <p>Het openbaar lichaam heeft de volgende taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • basistakenpakket: het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken die behoren tot het zogenoemde basistakenpakket, zoals opgenomen in Bijlage 1 van de gemeenschappelijke regeling FUMO 2017. • aanvullend takenpakket (facultatief): het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van niet tot het basistakenpakket behorende adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken op het terrein van het milieu- en omgevingsrecht, voor zover de betreffende deelnemer daartoe een besluit heeft genomen; • adviserende en voorbereidende taken tbv bezwaarprocedures, administratief beroepsprocedures en rechtsgedingen; • de advisering over en voorbereiding van besluiten op grond van de Wet openbaarheid van bestuur; • het adviseren over en ontwikkelen van strategische en operationele beleidskaders op

<i>Verbonden partij</i>	Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)		
	<p>het terrein van het milieu- en omgevingsrecht;</p> <ul style="list-style-type: none"> • het in stand houden van een Milieualarmnummer. <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Gedeputeerde staten wijzen uit hun midden twee leden aan van het algemeen bestuur. ◦ De deelnemers (de colleges van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân) wijzen elk uit hun midden één lid aan van het algemeen bestuur. ◦ Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, de voorzitter inbegrepen, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen, conform artikel 10 van de g.r. Fumo 2017. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De kosten van het basispakket wordt toegerekend op basis van het aantal inrichtingen maal een bedrag per type inrichting; ◦ De kosten van de overige taken worden toegerekend op basis van de totale inzet van personeel in uren maal een uurtarief. ◦ Conform artikel 30 g.r. Fumo 2017 		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	129	162
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	6	647
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	3.883	4.245
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Jaarrekening 2018: 448		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

<i>Verbonden partij</i>	Leer- werkbedrijf Noard East Fryslân
<i>Juridische status</i>	<i>Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam voor Dantumadiel en de gemeente Noard East Fryslân</i>
<i>Programma</i>	3 Soarch en Wolwêzen
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<u>Openbaar belang:</u> Het openbaar lichaam behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van gesubsidieerde arbeid en (arbeids)re-integratie van de doelgroepen die vallen onder de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (art 3 gem reg). De gemeen-

<p><i>Verbonden partij</i></p>	<p>Leer- werkbetrijf Noard East Fryslân</p> <p>schappelijke regeling is aangegaan door de gemeenten Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. . Deze vm gemeenten zijn opgegaan in de gemeente Noardeast-Fryslân.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente. De gemeenschappelijke regeling is door de colleges van burgemeester en wethouders aangegaan. ◦ Het dagelijks bestuur, door en uit het algemeen bestuur gekozen, is zodanig samengesteld dat elke deelnemende gemeente is vertegenwoordigd, waaronder begrepen de voorzitter en een eventueel lid/eventuele leden buiten de kring van het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 14, tweede lid van de Wgr. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Iedere deelnemende gemeente verbindt zich in beginsel om de volledige rijksmiddelen (inclusief eventueel bijzondere subsidiecomponenten), voor zover deze zijn bedoeld voor de realisatie van de in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling aan het openbaar lichaam opgedragen taken en de gemeentelijke bijdrage op basis van de begroting, op tijd en onverkort te voldoen aan het openbaar lichaam. ◦ De deelnemende gemeenten zullen echter steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen. 		
<p><i>Financieel belang</i></p>	<p>Jaar</p>	<p>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</p>	<p>Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)</p>
	<p>2018</p>	<p>6.429</p>	<p>6.848</p>
<p><i>Eigen vermogen</i></p>	<p>Jaar</p>	<p>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</p>	<p>Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)</p>
	<p>2018</p>	<p>2.202</p>	<p>3.903</p>
<p><i>Vreemd vermogen</i></p>	<p>Jaar</p>	<p>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</p>	<p>Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)</p>
	<p>2018</p>	<p>2.142</p>	<p>1.459</p>
<p><i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i></p>	<p>Jaarrekening 2018: 1.701</p>		
<p><i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i></p>	<p>-</p>		

<i>Verbonden partij</i>	Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân		
<i>Juridische status</i>	<i>Gemeenschappelijke regeling met bedrijfsvoeringsorganisatie</i>		
<i>Programma</i>	3 Soarch en Wolwêzen		
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<p><u>Openbaar belang:</u> De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a., en Tytstjerksteradiel in de regio Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden. Daarvoor hebben zij besloten de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân te treffen (Staatscourant 2017 nr. 16823 d.d. 22-3-2017).</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De deelnemende gemeenten en provincie nemen het in de begroting van het mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân voor hen geraamde bedrag voor hun gemeente respectievelijk provincie op in hun begroting. • Opheffing: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De regeling wordt opgeheven wanneer de colleges van twee derde van de deelnemers daartoe besluiten. ◦ Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van het bestuur van de deelnemende gemeenten en provincie tot het bijdragen in de financiële gevolgen van de beëindiging. 		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	318	647
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	0	0
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	735	734
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Jaarrekening 2018: 0		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

<i>Verbonden partij</i>	Marrekrite		
<i>Juridische status</i>	<i>Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam</i>		
<i>Programma</i>	4 Wurk, Bedriuw en Rekreasje 6 Iepenbiere Romte		
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<p><u>Openbaar belang:</u> De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de</p>		

<i>Verbonden partij</i>	Marrekrite		
	<p>colleges, met als doel een evenwichtige en ge-coördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.</p> <p>De Marrekrite heeft als taak ter behartiging van het openbaar belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het bevorderen van waterrecreatie • Het bevorderen van landrecreatie • Advisering en ontwikkeling (water- en landrecreatie) <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang <ul style="list-style-type: none"> ◦ Het colleges van Gedeputeerde staten en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten wijzen elk één lid en tenminste één plaatsvervangend lid aan van het algemeen bestuur. De aanwijzing vindt zo spoedig mogelijk plaats. ◦ Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en vijf andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen. • Financieel belang <ul style="list-style-type: none"> ◦ De geldmiddelen van De Marrekrite worden gevormd door de bijdragen van de colleges en subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten. ◦ Voor zover de kosten van De Marrekrite niet worden gedekt door subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten wordt hierin als volgt voorzien: gedeputeerde staten: 45%; colleges van burgemeester en wethouders gezamenlijk: 55%. ◦ Het algemeen bestuur stelt de verdeelsleutel vast, op grond waarvan de gezamenlijke bijdrage van de colleges over afzonderlijke gemeenten wordt omgeslagen. ◦ Voor de begroting 2018 zijn de vastgestelde parameters: <ul style="list-style-type: none"> • Domein water: 40% inwoners; 40 % watersportovernachtingen; 20% meters aanlegvoorziening. • Domein landrecreatie: 50% inwoners; 50% landovernachtingen. • Domein baggeren: aantal meters aanlegvoorzieningen. • Deze parameters zullen in 2022 worden herijkt. 		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	36	20

<i>Verbonden partij</i>	Marrekrite		
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	4.012	4.137
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	1.521	1.380
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	341		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

- **Vennootschappen en coöperaties**

<i>Verbonden partij</i>	NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland		
<i>Juridische status</i>	<i>Naamloze vennootschap</i>		
<i>Programma</i>	Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien		
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<p><u>Openbaar belang:</u> De aanleg, het beheer, het onderhoud, de instandhouding en de exploitatie van centrale antenne inrichtingen met bijbehorende kabelnetten in de gemeente.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: Stemrecht op grond van aandelen. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De gemeente Dantumadiel bezit 26,5% (2.650 x € 50) van de aandelen in NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland, maar is niet aansprakelijk voor de ontstane tekorten. Bij de jaarrekening 2016 is besloten geen dividend uit te keren. De gegevens over de aandelen is gebaseerd op de jaarrekening 2016 en zijn in 2018 niet gewijzigd. 		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	133	133
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	10.740	10.626
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	16.318	25.345
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Jaarrekening 2018 x € 1.000: 886		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

<i>Verbonden partij</i>	Afvalsturing Friesland (Omrin)		
<i>Juridische status</i>	<i>Naamloze vennootschap</i>		
<i>Programma</i>	Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien		
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<u>Openbaar belang:</u>		

Verbonden partij	Afvalsturing Friesland (Omrin)		
	<p>Uitvoeren van de wettelijke taak huishoudelijk en bedrijfsafval te verwerken op basis van contractafspraken met de gemeente. Doelstelling is dit op een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde manier te doen en preventie en hergebruik van afval actief te bevorderen.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: Stemrecht op basis van aandelen. De N.V. heeft 3.001 gewone aandelen A met een waarde van € 450 per stuk en 840 gewone aandelen B. Van de 3001 aandelen A zijn er 3.000 aandelen in bezit van de Friese gemeenten. Eén aandeel A is in handen van de GR OLAF en 840 aandelen B zijn in handen van gemeenten buiten Friesland. • Financieel belang: De gemeente Dantumadiel is op twee manieren betrokken bij Omrin, als aandeelhouder en als klant/leverancier van afval. Het aandeel staat op de balans met de historische aanschafwaarde van nul. 		
Financieel belang:	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	0	0
Eigen vermogen	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	48.680	50.585
Vreemd vermogen	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1000)
	2018	160.130	152.203
Omvang financieel resultaat jaarrekening	Jaarrekening 2018 x € 1.000: 2.026. Van het resultaat is € 95.000 als primair dividend uitgekeerd over de aandelen A en € 26.000 als primair dividend over de aandelen B. Het overige bedrag is aan de reserves A en B toegevoegd. Het dividend is in de cijfers nog onderdeel van het eigen vermogen.		
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)	-		

Verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Juridische status	<i>Naamloze vennootschap</i>
Programma	Algemeene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en onvoorzien
Openbaar en wijze van belang	<p><u>Openbaar belang:</u> Efficiënt betalingsverkeer van gemeenten.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: Stemrecht op basis van aandelen. • Financieel belang: Dantumadiel bezit per 31-12-2018 12.285 aandelen, die een belang van € 27.873. vertegenwoordigen (2,50 per aandeel).

Verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Financieel belang	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	28	28
Eigen vermogen	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	4.687	4.991
Vreemd vermogen	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	135.169	132.502
Omvang resultaat jaarrekening	Jaarrekening 2018 per € 1.000.000: 337		
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)	-		

- **Stichtingen en verenigingen**

Verbonden partij	Stichting ROOBOL
Juridische status	Stichting
Programma	2 Mienskip
Openbaar en wijze van belang	<p><u>Openbaar belang:</u> Verzorgen van het openbaar basisonderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het Primair Onderwijs in de gemeenten Noardeast-Fryslân, Dantumadiel en Achtkarspelen. In 2019 zijn de statuten aangepast in verband met de wettelijke mogelijkheid tot het realiseren van een samenwerkingschool voor het openbaar en bijzonder onderwijs.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: Deelnemers in de stichting zijn o.a.: de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân (voormalig Dongeradeel en voormalig Kollumerland c.a.) en zijn omschreven als gemeenteraad in de statuten. Deze gemeenten hebben een belangrijke toezichthoudende functie. <ul style="list-style-type: none"> ◦ Op grond van art 6 lid 8 van de statuten heeft het dagelijks bestuur de toestemming nodig van de gemeenteraden voor: het wijzigen van de statuten, het ontbinden van de stichting, het opheffen van de school. ◦ Daarnaast heeft de gemeenteraad de bevoegdheden: benoemen, schorsen en ontslaan van de leden van de raad van toezicht; de ontbinding van de stichting ingeval van handelen in strijd met de wet en/of ernstige taakverwaarlozing (artikel 24 statuten) • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Artikel 24 lid 3 statuten: Ingeval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of het functioneren van het bestuur in strijd met de Wpo is de gemeenteraad bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de openbare scholen en zonodig de stichting te ontbinden. ◦ In het reglement van de raad van toezicht wordt de relatie tussen raad en

<i>Verbonden partij</i>	Stichting ROOBOL		
	<p>gemeenteraad uitgewerkt onder goedkeuring van de gemeenteraad. (art 24 lid 4 statuten)</p> <ul style="list-style-type: none"> De raad van toezicht legt jaarlijks (binnen 6 mnd na het boekjaar) verantwoording af over de uitvoering van taken/ bevoegdheden in het jaarverslag van de stichting en stelt dit beschikbaar aan o.a.: de gemeenteraad. (art 12 lid 5 statuten) 		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	pm	pm
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	5.349	5.608
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	2.069	2.066
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Jaarrekening 2018 x € 1.000: 260		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	<p>De meerjarenramingen 2019 tm 2023 , die opgenomen is in de jaarrekening 2018 laten een (dalend, stijgend) negatief resultaat zien,x € 1.000: -248; -346; -147; -173, -213.</p> <p>Roobol wil anticiperen op het dalend aantal leerlingen door samenwerking te zoeken met andere onderwijsbesturen en daarmee samenwerkingsscholen, brede scholen en integrale kind centra aan te gaan. In de huisvestingsprojecten wordt hierop geanticipeerd. De werkelijke leerlingenaantallen 2018 laten een stijging zien tov 2017 (pag 21 jrk 18)</p>		

<i>Verbonden partij</i>	Vereniging van Friese Gemeenten (VFG)		
<i>Juridische status</i>	Vereniging		
<i>Programma</i>	1 Ynwenner en Bestjoer		
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<p><u>Openbaar belang:</u> De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 24.</p> <p>.</p> <p><u>Wijze van belang:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijk belang: lidmaatschap van de vereniging met stemrecht. Financieel belang: de leden betalen contributie. <p>De gemeente Dantumadiel, x € 1.000: 9:</p>		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2019	9	9
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	pm	pm

<i>Verbonden partij</i>	Vereniging van Friese Gemeenten (VFG)		
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	pm	pm
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Geen gegevens 2018		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

<i>Verbonden partij</i>	Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)		
<i>Juridische status</i>	Vereniging		
<i>Programma</i>	1 Ynwenner en Bestjoer		
<i>Openbaar en wijze van belang</i>	<u>Openbaar belang:</u> De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten. <u>Wijze van belang:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Lidmaatschap van de vereniging met stemrecht, conform de statuten. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De leden betalen contributie, conform de statuten. 		
<i>Financieel belang</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	51	86
<i>Eigen vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	65.530	61.975
<i>Vreemd vermogen</i>	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
	2018	76.374	78.875
<i>Omvang financieel resultaat jaarrekening</i>	Jaarrekening 2018 per € 1.000 : -879		
<i>Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar)</i>	-		

- **Overige verbonden partijen**
  - Geen

Paragraaf grondbeleid

In 2020 zet de groei op de woningmarkt verder door zodat de verkopen binnen het grondbedrijf volgens prognose blijven verlopen. Hiermee volgt de ontwikkeling in Dantumadiel de landelijke trend. Door het stabiel blijven van de verkopen lopen de exploitaties conform de verwachting.

Visie en doelstellingen en uitvoering grondbeleid

Aan- en verkopen van onroerende zaken is geen primaire taak voor gemeenten. Het gemeentelijk aan- en verkoopbeleid is wel een afgeleide van andere terreinen van overheidszorg, die om een ruimtelijke vertaling vragen. Hierbij kan worden gedacht aan de overheidszorg voor kwantitatief en kwalitatief voldoende woningen, het creëren van ruimte voor economische ontwikkelingen, infrastructuur, de zorg voor de ontwikkeling van natuur en landschap, voor de recreatie, etc.

Het is van belang om op een praktische wijze het aan- en verkopen van onroerende zaken vorm te geven. In 2014 is het meest recente Nota Grondbeleid in Dantumadiel vastgesteld. In deze nota wordt een beleidskader gegeven om te voorzien in een actief grondbeleid. Ook wordt een instrumentarium geboden waarbij voorwaarden worden gesteld aan grondexploitatie. Dit betekent dat de gemeente zowel toekomt aan een aanpak met elementen van actief als elementen van passief grondbeleid.

De doelstelling van Dantumadiel met betrekking tot het grondbeleid is dan ook: beheersing van het proces met betrekking tot verwerving, verkoop, bouwrijp maken en de uitgifte van gronden zodat een actief, transparant en slagvaardig grondbeleid ontstaat. Het betreft hier de algemene handelswijze. In bijzondere gevallen zal, deze mogelijkheden biedt dit nieuwe grondbeleid, separaat worden geadviseerd om eventueel voor een andere handelswijze te kiezen.

Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuwe Nota Grondbeleid, de verwachting is dat deze in 2020 voor vaststelling aan de raad wordt aangeboden.

Totaaloverzicht complexen

Begin 2019 waren er 6 complexen in exploitatie: Auke Jansstrjitte Broeksterwâld, Broekloane Walterswâld, De Bosk Feanwâlden, De Westereen East De Westereen, Oostersingel De Westereen en Jagerswei Broeksterwâld.

Complex	Afsluiting	BW 1/1/19	BW 31/12/19	Winstneming totaal	Verlies voorziening	Balans waarde
Auke Jansstrjitte, Broeksterwâld	31/12/2019	231.977	101.781	n.v.t.	-101.781	0
Broekloane, Wal- terswâld	31/12/2020	-221.086	-137.766	80.787	n.v.t.	-56.979
De Bosk, Feanwâlden	31/12/2024	741.943	563.424	75.514	n.v.t.	638.939
De Westereen East, De Wester- een	31/12/2021	352.284	162.437	90.574	n.v.t.	253.012
Oostersingel, De Westereen	31/12/2021	1.544.725	1.263.684	2.125	n.v.t.	1.265.809
Jagerswei, Broeksterwâld	31/12/2024	-18.995	118.205	n.v.t.	n.v.t.	118.205
Totaal		2.630.848	2.071.766	249.001	-101.781	2.218.986

De contante waarde van het verwachte resultaat van alle complexen tezamen bedraagt na actualisatie € 970.150 positief.

Onderbouwing verliesvoorzieningen

Auke Jansstrjitte, Broeksterwâld

Het complex Auke Jansstrjitte, Broeksterwâld heeft op 31 december 2019 een boekwaarde van € 101.781. De totale verliesvoorziening van dit complex bedroeg op 1 januari 2019 € 124.998, waardoor er (€ 124.998 - € 101.781) is € 23.217 van de voorziening vrijvalt. Daarnaast wordt er € 12.500 in een voorziening gestopt

voor de afronding van de laatste werkzaamheden en de overdracht van het complex naar de algemene Dienst.

Onderbouwing winstnemingen

Volgens het BBV moeten gemeenten tussentijds winst nemen bij grondexploitatiecomplexen volgens de poc-methode, de percentage of completion. Maatgevend is de realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie. In formule: % kostenrealisatie maal % opbrengstrealisatie is % poc.

Complex	% poc	Winstneming totaal	Winstneming 2017	Winstneming 2018	Winstneming 2019
Auke Jansstrjitte, Broeksterwâld	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Broekloane, Walterswâld	48%	80.787	8.441	25.344	47.002
De Bosk, Feanwâlden	29%	75.514	46.503	18.226	10.785
De Westereen East, De Westereen	18%	90.574	n.v.t.	43.472	47.102
Oostersingel, De Westereen	28%	2.125	n.v.t.	27.182	-25.057
Jagerswei, Broeksterwâld	0%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal		249.001	54.944	114.224	79.833

Bij het af te sluiten complex Auke Janstrjitte in Broeksterwâld is geen winst te verwachten. Bij de complex Jagerswei Broeksterwâld wordt geen winst genomen aangezien het poc percentage 0 is. Bij de rest van de complexen is het poc percentage toegepast en moet er in totaal voor € 249.001 winst worden genomen. Aangezien er in 2017 en 2018 reeds € 169.168 winst is genomen, komt er hiervan € 79.833 ten gunste van de jaarrekening 2019.

Risicoberekening en vorming reserves

Er is geen vaste bestemmingsreserve gevormd voor eventuele risico's binnen het grondbedrijf. Risico's worden jaarlijks bepaald, waarna er een bedrag gereserveerd wordt ten laste van de algemene reserve. Er wordt bijvoorbeeld weergegeven wat het risico is van kostenstijging, rentestijging en uitblijven van de verkopen. Ook kan het zijn dat er in een bepaald complex een specifiek risico toe wordt gevoegd. De risico's van de grondexploitatie worden beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Overige gronden

Overige gronden zijn veelal agrarische gronden die de gemeente in eigendom heeft. Dit zijn strategische dan wel overige gronden. De boekwaarde van deze gronden is lager dan de marktwaarde. De gronden worden allen verhuurd of verpacht. Daarnaast zijn hier in 2016 de voormalige NIEGG aan toegevoegd.

Beoordeling voormalige NIEGG

In 2019 heeft er een toets plaatsgevonden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan moet dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden. Er wordt een agrarische waarde van € 4,50 per m² aangehouden.

Het betreft hier de volgende 3 gebieden:

- De Prikkebosk, Damwâld (boekwaarde € 839.631, € 20,10 per m²) Overboeken naar warme gronden.
- De Swette, Feanwâlden (boekwaarde € 261089, € 8,47 per m²) Afwaarderen naar agrarische waarde
- Mearikkerpaad II, Walterswâld (boekwaarde -€ 1.111, -€ 0,10 per m²) Overboeken naar overige gronden.

De boekwaarde van Mearikkerpaad is lager dan de agrarische waarde. De waarde van De Swette Feanwâlden is hoger dan de agrarische waarde. In totaal wordt er een bedrag van € 122.385 afgeboekt, zodat de boekwaarde van De Swette op € 138.704 (€ 4,50 per m²) komt te staan.

De Prikkebosk Damwâld wordt overgeboekt naar de nieuwe categorie 'warme gronden'. Het complex voldoet aan de criteria om in deze categorie te worden opgenomen. Er vindt daardoor geen afboeking plaats.

Paragraaf subsidies

Inleiding

Conform bij motie door de raad op 28 juni 2011 is gevraagd is een paragraaf Subsidies vast onderdeel van de Jaarrekening van Dantumadiel. Deze paragraaf geeft een overzicht van de door de gemeente ontvangen subsidies. Het betreft een paragraaf die niet verplicht is gesteld vanuit het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) voor lokale overheden.

Waarover wordt gerapporteerd

De subsidies waarover in deze paragraaf wordt gerapporteerd zijn, mede aansluitend bij omschrijvingen in het bestuursrecht: tijdelijke bijdragen van de Rijksoverheid, de provinciale overheid of een non-commerciële organisatie aan onze gemeente ten behoeve van het starten en uitvoeren van een activiteit waarvan het economische belang niet direct voor de hand ligt en waarbij geen sprake is van het leveren van een dienst door de gemeente aan de subsidiegever. Het gaat dus niet om de reguliere vergoedingen en bijdragen die onze gemeente (zoals via de algemene uitkering uit het gemeentefonds) ontvangt van Rijk of Provincie.

In 2019 ontvangen subsidies

De in 2019 ontvangen subsidies van € 5.000 of meer zijn:

Programma	Omschrijving subsidie	Subsidiegever	Bedrag
02 Mienskip			
	Investeringsubsidie duurzame energie (ISDE) Campus Damwâld	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	4.800
	Totaal 02 Mienskip		4.800
03 Soarch en Wolwêzen			
	Subsidie Actieprogramma Maatschappelijke Diensttijd	ZonMW	262.350
	Totaal 03 Soarch en Wolwêzen		262.350
04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
	Krimpmiddelen Wetterwâlden-Bûtenfjild	Rijk via Gemeente Achtkarspelen	21.500
	Subsidie Gebiedsbudget Fryslân	Provincie Fryslân	12.000
	Bijdrage Project Better Wetter	Wetterskip Fryslan	24.500
	Totaal 04 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje		58.000
05 Wenjen en Omjouwing			
	ISV3 Subsidie Auke Jansstrjitte Broeksterwâld	Provincie Fryslân	33.055
	Totaal 05 Wenjen en Omjouwing		33.055
06 Iepenbiere Romte			
	Subsidie Duurzame Energieproductie + (SDE+) Moarrewei 24	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	3.365
	Subsidie manifest verkeersveiligheid Fryslan	Provincie Fryslân	3.812
	Subsidie Kansen In Kernen	Provincie Fryslân	482.000
	Bijdrage herstructurering Salomon Levystrijtte	Stichting Thús Wonen	98.000
	Bijdrage Nijewei Damwâld	Stichting Thús Wonen	30.000
	Totaal 06 Iepenbiere Romte		617.177
99 Overhead			
	Subsidie Duurzame Energieproductie + (SDE+) Hynstebloom 4	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	9.006
	Totaal 99 Overhead		9.006
Totaal			984.388

Jaarrekening Dantumadiel 2019

Ambysje op in finansjeel sûn fûndemint

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Onderstaande samenvatting van de grondslagen, waarop de financiële verslaggeving is gebaseerd, is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. Bij het opstellen van de jaarrekening is rekening gehouden met de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa, passiva, baten en lasten opgenomen tegen nominale waarden.

In het jaar 2016 heeft er een stelselwijziging plaatsgevonden als het gaat om de rubricering van wat tot 1 januari 2016 Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) genoemd werd. Deze gronden komen van de Voorraden en zijn nu ondergebracht bij de Materiële vaste activa. Tot 2019 kon tegen dit de oorspronkelijke boekwaarde, maar uiterlijk 2019 moeten ze in exploitatie worden genomen of worden afgewaardeerd. In 2019 heeft er een afwaardering plaatsgevonden.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar zijn in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als bate genomen op het moment, waarop het dividend betaalbaar gesteld is.

BALANS (activa)

Vaste activa

Conform artikel 9 van de financiële verordening worden activa met een investeringsbedrag < € 10.000 niet geactiveerd, maar eenmalig ten laste van de exploitatie gebracht. Hierop uitgezonderd zijn gronden en terreinen en tractiemiddelen. Deze worden altijd geactiveerd. Voor al het rollend materieel wordt rekening gehouden met een restwaarde van 5% van de aanschafwaarde

Investerings worden in principe lineair afgeschreven. Enkele oude activa werden tot en met 2018 annuïtair afgeschreven, maar door een wijziging van de rentesystematiek BBV moet de rente en dus de annuïteit jaarlijks opnieuw worden berekend. Het voordeel van de jaarlijks gelijkblijvende lasten vervalt daarmee en bovendien is het administratief heel omslachtig. Daarom zijn de betreffende activa omgezet naar lineair. De financiële effecten hiervan zijn al verwerkt in de begroting en de meerjarenraming van 2019.

Immateriële vaste activa

Onder immateriële vaste activa wordt verstaan:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De waardering is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met:

- eventuele investeringsbijdragen;
- eventuele beschikkingen over reserves;
- lineaire- of annuïtaire afschrijvingen volgens een stelsel, dat is afgestemd op de te verwachten toekomstige gebruiksduur. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal vijf jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijn van bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn maximaal gelijk aan de gebruiksduur van het actief waarvoor de bijdrage is verstrekt, waarbij de gebruiksduur maximaal maximaal gelijk is aan de afschrijvingstermijn voor een soortgelijk activum conform de bijlage behorende bij artikel 9 van de financiële verordening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden onderscheiden in activa met een maatschappelijk nut, economisch nut en economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Onder materiële vaste activa wordt verstaan:

- investeringen in gronden en terreinen;
- woonruimten;
- bedrijfsgebouwen;
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
- vervoermiddelen;
- machines, apparaten en installaties;
- overige materiële vaste activa.

De waardering is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met:

- eventuele investeringsbijdragen;
- eventuele beschikkingen over reserves (met uitzondering van activa met economisch nut);
- lineaire- of annuïtaire afschrijvingen volgens een stelsel, dat is afgestemd op de te verwachten gebruiksduur;
- een duurzame lagere waarde bij voornemen tot afstoten of bij leegstand.

Financiële vaste activa

Onder financiële vaste activa wordt verstaan:

- leningen aan woningbouwcorporaties;
- kapitaalverstekking / leningen aan deelnemingen;
- overige langlopende leningen.

De waardering van de leningen is gebaseerd op de verstrekking prijs, verminderd met de contractuele aflossingen en een eventuele afwaardering wegens oninbaarheid. De waardering van de deelnemingen vindt volgens de geldende verslaggeving voorschriften plaats op basis van de verkrijgingsprijs verminderd met een eventuele afwaardering vanwege een lagere marktwaarde.

Afschrijvingsbeleid

Conform artikel 9 van de financiële verordening vindt er een lineaire afschrijving plaats vanaf het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik is genomen. Alleen goed gemotiveerd kan worden gekozen voor een annuïtaire afschrijvingsmethodiek. De afschrijvingstermijnen genoemd in de bijlage behorende bij de financiële verordening zijn:

	Maximaal aantal jaren
Gebouwen (excl. onderwijs)	
• Gronden en terreinen	0
• Gebouwen	40
Gebouwen overig	
• Verbouwing	25
• Renovatie	max. levensduur actief, maar niet hoger dan 25
• Houten tijdelijke gebouwen	15
• Bliksemafleiders	10
• Energiebesparende maatregelen	15
Installaties en dergelijke	
• Lichtinstallaties	30
• Lichtdruk machines, archiefsystemen	10
• Telefooninstallaties en bekabeling data- en telecomnet	8
Inventaris en dergelijke	
• Bureaustoelen	10
• Bureau's kasten, balie etc.	15
• Keuken- en kantoorapparatuur	15
• Stemhokjes	5

Immateriële activa		
• Kosten geldleningen en saldo (dis)agio		max.looptijd lening
• Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief		5
Automatisering		
• Systemen (software)		8
• Apparatuur (hardware): servers, p.c.'s		7
• Stempcomputers		10
Belastingen/ruimtelijke ordening		
• Elektronische (basis)kaarten		10
Begraafplaatsen		
• Aanleg/uitbreiding		30
• Overige voorzieningen		25
Onderwijsvoorzieningen		
• Bouw onderwijsgebouwen		40
• Renovatie onderwijsgebouwen		max. levensduur actief, maar niet hoger dan 25
• 1 ^e inrichting		40
• Noodlokalen		15
• Materiële instandhouding		10
Sportvoorzieningen		
• Aanleg sportvelden en overige accommodaties		25
• Inrichting en apparatuur sportaccommodaties		20
• Gymnastiekmaterialen		15
Speel terreinen		
• Aanleg/inrichting		25
• Toestellen		15
Markten		
• Nutsvoorzieningen		15
• Overige voorzieningen		10
Materieel en voertuigen infra en beheer		
• Sneeuwplougen		15
• Natzoutmenginstallatie		20
• Overig materieel gladheidsbestrijding		10
• Maaimachines / schaftwagens		10
• Machines werkplaatsen		15
• Veegauto		10
• Huisvuilauto's / kolkenzuigers / vrachtauto's		15
• Hoogwerker		15
• Tractoren / aanhangwagens		10
• Bestelauto's		10
• Minicontainers		20
• Ondergrondse opslagcontainers / afvalmaterialen		20

Wegen, straten en pleinen

• Aanleg / reconstructie / herinrichting	25
• Straatverlichting – masten	40
• Straaverlichting – armenturen	25
• Straatverlichting – maste en armentuur een geheel	25
• Kunstwerken (bruggen, viaducten en dergelijke)	25
• Parkeerautomaten en -meters	10
• Straatmeubilair	15
• Verkeerslichten / belijningssmachines / geluidmeetapparatuur	10

Waterbeheer

• Aanleg vaarten / vijverpartijen	25
• Haven- en sluiswerken	25
• Beschoeiingen en overige voorzieningen	20

Parken, plantsoenen en tuinen

• Aanleg (inclusief beplanting)	25
---------------------------------	----

Riolering

• Aanleg en vervanging riolering	4
----------------------------------	---

Bovengenoemde opsomming is niet uitputtend. Voorts blijft het, conform de bijlage behorende bij artikel 9 van de financiële verordening, mogelijk om als de verwachte toekomstige gebruiksduur een andere levensduur noodzakelijk maakt, af te wijken van de genoemde afschrijvingstermijnen.

VLottende activa

Voorraden

Onder voorraden wordt verstaan:

- onderhanden werk (BIE);

Gronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, vermeerderd met de kosten van het bouwrijp maken en verminderd met de gerealiseerde verkoopopbrengsten. Winstneming vindt plaats conform de wettelijk voorgeschreven "Percentage of completion" methode. Verliesvoorzieningen worden in mindering gebracht op de balanswaarde per 31 december.

Vorderingen, overlopende activa en liquide middelen

Onder vorderingen wordt verstaan, vorderingen op:

- Rijks schatkist (schatkistbankieren)
- andere publiekrechtelijke lichamen;
- verstrekte kasgeldleningen;
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen;
- overige vorderingen.

De waardering is, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid, op de nominale waarde gebaseerd.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden kas- en banksaldi verstaan.

Overlopende activa

Onder overlopende activa vallen de vooruitbetaalde en de nog te ontvangen bedragen per balansdatum. Dit geldt ook voor de per de balansdatum nog te ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

BALANS (passiva)

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt gevormd door het totaal van de algemene reserves, bestemmingsreserves en het resultaat na bestemming. Bestemmingsreserves zijn reserves, waaraan door de gemeenteraad een bepaalde bestemming is gegeven. De waardering daarvan geschiedt tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten, die in een volgend jaar zullen worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalitatie;
- teveel ontvangen bedragen van derden, welke in het betreffende boekjaar niet nodig waren ter dekking van de afval- en rioleringskosten, maar kunnen dienen om tegenvallers in de hiervoor genoemde kosten in de toekomst te kunnen opvangen;
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. De waardering geschiedt tegen nominale waarde, c.q. het voorzienbare verlies met uitzondering van de voorzieningen welke gewaardeerd zijn tegen contante waarde en bij welke rekening dient te worden gehouden met een jaarlijkse kostenstijging.

Langlopende schulden

Onder langlopende schulden wordt verstaan:

- schulden wegens obligatieleningen;
- schulden wegens onderhandse leningen;
- schulden wegens door derden belegde reserves en waarborgsommen;
- alles met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde.

Vlottende passiva

Kortlopende schulden

Onder kortlopende schulden wordt verstaan:

- de schulden aan publiekrechtelijke lichamen;
- kasgeldleningen;
- banksaldi;
- overige rekening-courantsaldi;
- overige schulden;
- alles met een oorspronkelijke looptijd korter dan één jaar.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

Onder overlopende passiva vallen vooruit ontvangen baten, nog te betalen kosten en/of kapitaalinkomsten, die in het rekeningjaar zijn ontvangen en door middel van de balans worden doorgeschoven naar het volgende rekeningjaar, waarin zij worden verantwoord.

Met ingang van 2007 zijn onder de overlopende passiva ook opgenomen de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De waardering geschiedt tegen nominale waarde.

BEPALING BATEN EN LASTEN

Het gehanteerde stelsel van baten en lasten zorgt er mede voor dat die gelijknamige componenten ook in de jaarrekening worden opgenomen. Het maakt niet uit of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar leiden of

hebben geleid. Zij worden verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen worden verantwoord op het moment dat deze voorzienbaar zijn en bij winsten gebeurt dat nadat deze daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

Alle baten en lasten worden ingedeeld naar programma's, producten en categorieën.

- programma's zijn: door de gemeenteraad gekozen gegroepeerde indeling van gemeentelijke taken waarop door de gemeente wordt bestuurd en gestuurd. Daartoe zijn voor elk programma doelstellingen geformuleerd;
- producten zijn: zaken die de gemeente voortbrengt en die helpen de doelstellingen uit de programma's te verwezenlijken. Elk product valt onder één van de programma's;
- categorieën zijn: groepen, waarin de baten en de lasten naar soorten zijn ingedeeld.

De verdeling van de baten en lasten van kostenplaatsen geschiedt op basis van de bij de begroting vastgestelde verdeelsleutels. Werkelijke tijdverantwoording vindt alleen plaats daar, waar werkzaamheden worden verricht voor kapitaalwerken, grondexploitaties en werken voor derden. Voor het overige worden de uren verdeeld overeenkomstig de voor gecalculerde uren in de begroting van het betreffende dienstjaar.

Ten aanzien van schattingen wordt in deze jaarrekening per post een oordeel gevormd over de omvang van de schatting. Waar nodig zijn de grondslagen voor deze schattingen afzonderlijk opgenomen in de toelichting op de balans.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Sociaal domein

De lasten van de jeugdzorg worden mede bepaald aan de hand van opgaven van die worden ontvangen van externe partijen met betrekking tot de voortgang van behandeltrajecten. De wijze waarop deze opgaven tot stand komen zijn door de gemeente niet altijd controleerbaar. Bovendien is van de zijde van de aanbieder sprake van een inschatting en is sprake van een nieuwe financieringssysteem waarbij ervaringscijfers ontbreken. Inherent hieraan is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Algemene uitkeringen

In de algemene uitkeringen 2019 zijn meegenomen de nabetalingen en verrekeningen tot en met februari 2020.

Vennootschapsbelasting

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet wordt voldaan aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een "collectief goed" (geen deelname economische verkeer), "normaal vermogensbeheer" of van "structureel verlieslatende activiteiten".

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. De afvalstromen met een opbrengst worden belast op basis van landelijke afspraken met een winstopslag van 1% van de omzet, waarbij er geen kosten kunnen worden toegerekend. Alleen de afvalstromen waarbij de gemeente risicodragend is voor de verkoop van grondstoffen worden belast. Voor het grondbedrijf is over 2016 een openingsbalansberekening opgesteld. Deze openingsbalans en fiscale systematiek van winstberekening vormen de basis voor de jaren 2017 en verder.

Apparaatskosten en overhead

De apparaatskosten en overhead worden voor het overgrote deel bepaald door het aandeel (vast percentage) van de gemeente Dantumadiel in de apparaatskosten van de gemeente Noardeast-Fryslân. De kosten van leidinggevenden en enkel ondersteunende diensten, zoals financiën en personeelszaken, worden volledig toegerekend aan overhead. De overige apparaatskosten worden, enkele vaste toerekeningen uitgezonderd, in verhouding tot de begroting toegerekend aan de overige taakvelden. Op de overhead drukken verder de huisvestingskosten en kosten als voorlichting en communicatie, bezwaar en beroep en echtkundig en deskundig advies.

WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi)publieke sector. In de WNT worden bezoldigingen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen waarop de wet van toepassing is genormeerd en openbaar gemaakt. Het voor de gemeente Dantumadiel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000. De berekening van de bezoldiging is in overeenstemming met de wet en uitvoeringsregeling is opgenomen

Balans per 31 december

Activa

	2019	2018
Vaste activa		
1 Immateriële vaste activa		
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-	-
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-
c. bijdrage aan activa eigendom van derden	<u>1.242.675</u>	<u>1.300.693</u>
	1.242.675	1.300.693
2 Materiële vaste activa		
a. investeringen met een economisch nut	26.972.957	28.550.497
b. als a, ter bestrijding van kosten kan heffing worden geheven	5.205.744	5.439.124
c. investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	<u>2.137.986</u>	<u>1.762.130</u>
	34.316.687	35.751.751
3 Financiële vaste activa		
a. kapitaalverstreking aan:		
1. deelnemingen	-	-
2. gemeenschappelijke regelingen	-	-
3. overige verbonden partijen	100.000	100.000
b. leningen aan:		
1. openbare lichamen	-	-
2. woningbouwcorporaties	-	-
3. deelnemingen	-	-
4. overige verbonden partijen	-	-
c. overige langlopende geldleningen	1.248.034	1.214.432
d. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
e. uitzettingen in Rijk's schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
f. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	<u>27.873</u>	<u>27.873</u>
	1.375.907	1.342.306
Totaal vaste activa	36.935.269	38.394.749
Vlottende activa		
4 Voorraden		
a. grond- en hulpstoffen	-	-
b. onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.218.986	2.694.012
c. gereed product en handelsgoederen	-	-
d. vooruitbetalingen	<u>-</u>	<u>-</u>
	2.218.986	2.694.012

	2019	2018	
5 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar			
a. vorderingen op openbare lichamen	5.080.787	4.744.218	
b. verstrekte kasgeldleningen openbare lichamen	-	-	
c. overige verstrekte kasgeldleningen	-	-	
d. uitzettingen in Rijk's schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.659.098	-	
e. rekening-courant verhouding met het Rijk	-	-	
f. rekening-courant verhoudingen met niet financiële instellingen	166.703	180.594	
g. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-	
h. overige vorderingen	1.424.961	2.191.977	
i. overige uitzettingen	-	-	
	9.331.550	7.116.789	
6 Liquide middelen			
a. kassaldi	-	1.738	
b. bank- en giroaldi	17.717	35.337	
	17.717	37.074	
7 Overlopende activa			
a. nog te ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheidslichamen	434.668	256.615	
b. overige nog te ontvangen bedragen	522.434	508.518	
	957.102	765.133	
Totaal vlottende activa	12.525.355	10.613.008	
Totaal activa	49.460.624	49.007.758	

Passiva

2019

2018

Vaste passiva

8 Eigen vermogen

a. Reserves

1. algemene reserve

5.129.054

8.229.234

2. tariefseglisatiereserves

3. overige bestemmingsreserves

5.154.450

6.315.560

b. resultaat (na bestemming)

3.781.389-

3.922.192-

6.502.116

10.622.603

9 Voorzieningen

a. Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

3.392.743

3.048.212

b. Voorziening voor risico's

-

33.939

c. Onderhoudsvoorzieningen

3.321.503

3.307.181

d. Voorzieningen voor toekomstige
vervangingsinvesteringen

496.625

348.564

7.210.872

6.737.896

10 Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

a. obligatieleningen

b. onderhandse leningen van:

1. binnenlandse pensioenfondsen en
verzekeringsinstellingen

2.520.000

2.640.000

2. binnenlandse banken en overige
financiële instellingen

25.080.000

20.240.000

3. binnenlandse bedrijven

-

-

4. Openbare lichamen

349.048

455.875

5. overige binnenlandse sectoren

-

-

6. buitenlandse instellingen, fondsen,
banken, bedrijven en overige sectoren

-

-

c. door derden belegde gelden

-

0

d. waarborgsommen

21.025

21.025

27.970.073

23.356.900

Totaal vaste passiva

41.683.060

40.717.399

Vlottende passiva

11 Netto vlottende schulden

a. kasgeldleningen aangaan openbare lichamen

-

b. overige kasgeldleningen

-

c. bank- en girosaldi

564.883

882.549

d. overige schulden

4.060.540

4.804.723

4.625.423

5.687.272

	2019	2018
12 Overlopende passiva		
a. verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen	2.049.513	1.643.755
b. vooruit ontvangen bedragen EU, Rijk en Provincie ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	882.481	916.965
c. overige vooruit ontvangen bedragen	<u>220.147</u>	<u>42.366</u>
	3.152.141	2.603.086
Totaal vlottende passiva	7.777.564	8.290.358
Totaal passiva	49.460.624	49.007.758
Gegarandeerde geldleningen	39.313.225	23.115.209

Toelichting op de balans per 31 december 2019

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2019	Mutaties 2019	Boekwaarde 31-12-2019
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-	-	-
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-
c. bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.300.693	-58.018	1.242.675
	<u>1.300.693</u>	<u>-58.018</u>	<u>1.242.675</u>

Voor een verdere specificatie van de immateriële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

2. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2019	Mutaties 2019	Boekwaarde 31-12-2019
a. investeringen met een economisch nut	28.550.497	-1.577.540	26.972.957
b. investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.439.124	-233.380	5.205.744
c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.	1.762.130	375.855	2.137.986
	<u>35.751.751</u>	<u>-1.435.064</u>	<u>34.316.687</u>

Voor een verdere specificatie van de materiële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

De investeringen met een economisch nut bestaan uit:

	Boekwaarde 01-01-2019	Mutaties 2019	Boekwaarde 31-12-2019
➤ Gronden en terreinen	6.070.466	-154.458	5.916.009
➤ Bedrijfsgebouwen	22.147.799	-1.343.463	20.804.336
➤ Machines, apparaten en installaties	169.482	-6.218	163.264
➤ Overige materiële vaste activa	162.749	-73.401	89.348
	<u>28.550.497</u>	<u>-1.577.540</u>	<u>26.972.957</u>

Het verloop van de investeringen met een economisch nut is:

Gronden en terreinen

Boekwaarde per 1 januari 2019	6.070.466
Investering of desinvestering	30.832
Afschrijving	-62.905
Afwaardering wegens waardevermindering	-122.385
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>5.916.009</u>

Bedrijfsgebouwen

Boekwaarde per 1 januari 2019	22.147.799
Investering of desinvestering	56.976
Afschrijving	-1.400.439
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>20.804.336</u>

Machines, apparaten en installaties

Boekwaarde per 1 januari 2019	169.482
Investering of desinvestering	12.094
Afschrijving	-18.312
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>163.264</u>

Overige materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2019	162.749
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-73.401
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>89.348</u>

De investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven bestaan uit:

	Boekwaarde 01-01-2019	Mutaties 2019	Boekwaarde 31-12-2019
➤ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.383.054	-212.963	5.170.090
➤ Overige materiële vaste activa	56.070	-20.416	35.654
	<u>5.439.124</u>	<u>-233.380</u>	<u>5.205.744</u>

Het verloop van de investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven is:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Boekwaarde per 1 januari 2019	5.383.054
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-212.963
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>5.170.090</u>

Overige materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2019	56.070
Investing of desinvestering	-
Afschrijving	-20.416
Afwaardering wegens waardevermindering	
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>35.654</u>

De investeringen met een maatschappelijk nut bestaan uit:

	Boekwaarde 01-01-2019	Mutaties 2019	Boekwaarde 31-12-2019
➤ Gronden en terreinen	14.607	-1.461	13.146
➤ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.654.832	390.281	2.045.113
➤ Overige materiële vaste activa	92.692	-12.964	79.727
	<u>1.762.130</u>	<u>375.855</u>	<u>2.137.986</u>
Waarvan van:			
➤ Van voor 2017	1.738.929	369.281-	1.369.648
➤ Vanaf 2017 (verplichte activering)	23.202	745.137	768.339
	<u>1.762.130</u>	<u>375.856</u>	<u>2.137.987</u>

Het verloop van de investeringen met een maatschappelijk nut is:

Gronden en terreinen

Boekwaarde per 1 januari 2019	14.607
Investing of desinvestering	-
Afschrijving	-1.461
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>13.146</u>

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Boekwaarde per 1 januari 2019	1.654.832
Investing of desinvestering	637.895
Afschrijving	-247.614
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>2.045.113</u>

Overige materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2019	92.692
Investing of desinvestering	-
Afschrijving	-12.964
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>79.727</u>

3. Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2019	Mutaties 2019	Boekwaarde 31-12-2019
a. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen	100.000	-	100.000
b. leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen	-	-	-
c. overige langlopende leningen	1.214.432	33.601	1.248.034
d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;	-	-	-
e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-	-
f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.	27.873	-	27.873
	<u>1.342.306</u>	<u>33.601</u>	<u>1.375.907</u>

Voor een verdere specificatie van de financiële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

VLOTTENDE ACTIVA

4. Voorraden

In exploitatie genomen bouwgronden

	Boek- waarde 01-01-2019	Mutaties incl. winstneming 2019	Boek- waarde 31-12-2019	Verlies- voorziening 31-12-2019	Balans Waarde 31-12-2019
➤ De Westereen, East	395.756	142.745-	253.011	-	253.011
➤ De Westereen, Oostersingel	1.571.907	306.098-	1.265.809	-	1.265.809
➤ Feanwâlden, De Bosk	806.672	167.734-	638.939	-	638.939
➤ Walterswâld, Broekloane	187.301-	130.322	56.979-	-	-56.979
➤ Broeksterwâld, Auke Jansstrj. **	231.977	231.977-	-	-	-
➤ Broeksterwâld, Jagerswei	-	118.206	118.206	-	118.206
	<u>2.819.010</u>	<u>600.024-</u>	<u>2.218.986</u>	<u>-</u>	<u>2.218.986</u>

** complex is in 2019 afgesloten.

De Westereen, East

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	395.756
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-189.847
Winstneming 2019	47.102
	<u>-142.745</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	253.011
Geraamde nog te maken kosten	763.543
Geraamde opbrengsten	-1.428.204
Winstneming t/m 2019	-90.574
Geraamd eindresultaat 2019	<u>-502.224</u>
Winstneming 2019	47.102
Winstneming voorgaande jaren	43.472
Winstneming t/m 2019	<u>90.574</u>

De Westereen, Oostersingel

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	1.571.907
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-281.041
Winstneming 2019 (correctie voorgaande jaren)	-25.057
	<u>-306.098</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	1.265.809
Geraamde nog te maken kosten	328.102
Geraamde opbrengsten	-1.599.338
Winstneming t/m 2019	-2.125
Geraamd eindresultaat 2019	<u>-7.552</u>
Winstneming 2019	-25.057
Winstneming voorgaande jaren	27.182
Winstneming t/m 2019	<u>2.125</u>

Feanwâlden, De Bosk

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	806.672
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-178.519
Winstneming 2019 (correctie voorgaande jaren)	<u>10.785</u>
	-167.734
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	638.939
Geraamde nog te maken kosten	2.097.537
Geraamde opbrengsten	-2.921.660
Winstneming t/m 2019	<u>-75.514</u>
Geraamd eindresultaat 2019	<u><u>-260.698</u></u>
Winstneming 2019	10.785
Winstneming voorgaande jaren	<u>64.729</u>
Winstneming t/m 2019	<u><u>75.514</u></u>

Walterswâld, Broekloane

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	-187.301
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	83.320
Winstneming 2019 (correctie voorgaande jaren)	<u>47.002</u>
	130.322
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	-56.979
Geraamde nog te maken kosten	79.231
Geraamde opbrengsten	-108.441
Winstneming t/m 2019	<u>-80.787</u>
Geraamd eindresultaat 2019	<u><u>-166.976</u></u>
Winstneming 2019	47.002
Winstneming voorgaande jaren	<u>33.785</u>
Winstneming t/m 2019	<u><u>80.787</u></u>

Broeksterwâld, Auke Jansstrj. **

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	231.977
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	<u>-130.196</u>
Eindresultaat (verlies)	<u><u>101.781</u></u>
Verliesvoorziening 01-01-2019	124.998
Aanwending verliesvoorziening	-101.781
Vorming voorziening afronding afgesloten complex	<u>-12.500</u>
Vrijval verliesvoorziening 2019	<u><u>10.717</u></u>

** complex is in 2019 afgesloten.

Broeksterwâld, Jagerswei

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	118.206	
Winstneming 2019 (correctie voorgaande jaren)	<u>-</u>	118.206
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		<u>118.206</u>
Geraamde nog te maken kosten		291.365
Geraamde opbrengsten		-544.056
Winstneming t/m 2019		<u>-</u>
Geraamd eindresultaat 2019		<u><u>-134.485</u></u>
Winstneming 2019		-
Winstneming voorgaande jaren		<u>-</u>
Winstneming t/m 2019		<u><u>-</u></u>

Voor een verdere toelichting op de bouwgronden wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid

5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op en uitzettingen aan openbare lichamen

➤ Vorderingen op openbare lichamen	1.146.701	
➤ Belastingdienst	3.934.086	
➤ Uitzettingen in 's Rijks schatkist	<u>2.659.098</u>	7.739.886

Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

➤ Rekening courant SVN		166.703
------------------------	--	---------

Overige vorderingen

➤ Overige vorderingen	1.064.343	
➤ Voorziening dubieuze debiteuren	-184.473	
➤ Debiteuren Sociale zaken	947.409	
➤ Voorziening dubieuze debiteuren soza	<u>-402.318</u>	1.424.961
		<u><u>9.331.550</u></u>

Van de overige vorderingen en de debiteuren soza is een bedrag van ruim € 160.000 als oninbaar afgeboekt.

6. Liquide middelen

Banksaldi

➤ Bank Nederlandse Gemeenten (soza)	7.591	
➤ Rabobank	9.872	
➤ Simplid Card	255	
		<u><u>17.717</u></u>

7. Overlopende activa

a. Nog te ontvangen bedragen Nederlandse overheidslichamen	434.668	
b. Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	522.434	
		<u>957.102</u>

De specificatie van de nog te ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheidslichamen is

Belastingdienst (Brede School BTW/BCF)

Saldo per 1 januari 2019	226.030	
Toevoegingen	-54.291	
Ontvangen bedragen	-	
Saldo per 31 december 2019		171.739

Belastingdienst (BCF 2019)

Saldo per 1 januari 2019	-	
Toevoegingen	202.799	
Ontvangen bedragen	-	
Saldo per 31 december 2019		202.799

SVB (WMO)

Saldo per 1 januari 2019	-	
Toevoegingen	10.610	
Ontvangen bedragen	-	
Saldo per 31 december 2019		10.610

Ministerie Sociale Zaken (BBZ delaratie- en budgetdeel)

Saldo per 1 januari 2019	-	
Toevoegingen	49.519	
Ontvangen bedragen	-	
Saldo per 31 december 2019		49.519

Belastingdienst(dividendbelasting)

Saldo per 1 januari 2019	567	
Toevoegingen	-	
Ontvangen bedragen	-567	
Saldo per 31 december 2019		-

Provinsje Fryslân (herontwikkeling de Boustien)

Saldo per 1 januari 2019	30.018	
Toevoegingen	-	
Ontvangen bedragen	-30.018	
Saldo per 31 december 2019		-

Totaal nog te ontvangen bedragen overheidslichamen		<u>434.668</u>
--	--	----------------

PASSIVA

VASTE PASSIVA

8. Eigen vermogen

Algemene reserves

Algemene reserve (vrij besteedbaar)

Saldo per 1 januari 2019	8.229.234
Toevoegingen of onttrekkingen	822.012
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-3.922.192
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u>5.129.054</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Correctie sfeerverlichting Koemarkt 2018 (ondernemersfonds)	6.044	
➤ Onttrekking aan reserve Bouwgrondexploitatie	212.580	
➤ Opheffen bestemmingsreserves conform PPN	752.891	
➤ Vrijval voorziening Hús en Hiem	33.939	
➤ Toevoeging rente	165.409	
➤ Regiodeal NOF fase 1		144.495
➤ Project Better Wetter		120.000
➤ Onderhoud brug Trekweg		13.080
➤ Verduurzamen bestaande woningvoorraad		2.730
➤ Opwaardering gebied rondom Centrale As		25.000
➤ Implementatie nieuwe omgevingswet		43.546
	<u>1.170.863</u>	<u>348.851</u>

Bestemmingsreserves

Saldo per 1 januari 2019	6.315.560
Toevoegingen of onttrekkingen	-921.414
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-239.696
Saldo per 31 december 2019	<u>5.154.450</u>

Reserve bouwgrondexploitatie

Het saldo van de reserve bouwgrondexploitatie bestaat uit het totaalresultaat van de voor- en nadelige resultaten van de in de loop der jaren afgewikkelde (bouwgrond-) complexen en dient in de eerste plaats als buffer voor niet in te schatten risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie (bijvoorbeeld risico's in de exploitatie, fiscale risico's).

Saldo per 1 januari 2019	850.493
Toevoegingen of onttrekkingen	-212.580
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u>637.913</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Onttrekking conform IFLO-norm	<u> </u>	<u>212.580</u>
	<u> -</u>	<u>212.580</u>

Reserve grote (infrastructurele) werken

Deze reserve is ingesteld met het doel een financiële bijdrage ineens te leveren aan de realisering van dorps- c.q. gemeente overstijgende zogenoemde "multiplierprojecten". Met "multipliereffect" wordt bedoeld de verhouding tussen de extra investering in een bepaald project en de daaruit op termijn voortvloeiende versterking van het potentieel van de gemeente. Om de vrije besteedbaarheid van deze reserve te garanderen wordt jaarlijks de rente aan het saldo toegevoegd. De reserve is in het verleden gevoed door de surplus opbrengst van de verkoop van de aandelen Gasbedrijf en Bouwfonds Nederlandse Gemeenten te "parkeren" in deze bestemmingsreserve.

Saldo per 1 januari 2019	86.058
Toevoegingen of onttrekkingen	-86.058
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u> -</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Toevoeging rente	1.721	
➤ Opheffing bestemmingsreserve conform PPN		<u>87.779</u>
	<u> 1.721</u>	<u>87.779</u>

Reserve KIK

Uit de reserve grote projecten zouden de investeringen KIK zoveel mogelijk worden gedekt. Door wijziging in de BBV moeten de investeringen worden geactiveerd. De geraamde onttrekking aan de reserve Grote projecten is overgeboekt naar deze nieuwe reserve KIK, van waaruit jaarlijks een bijdrage wordt gedaan in de kapitaallasten.

Saldo per 1 januari 2019	1.382.205
Toevoegingen of onttrekkingen	-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u> 1.382.205</u>

Reserve Dorpsinitiatievenfonds

Het doel van het project Leefbaarheid is om de bewoners (meer) te betrekken bij de toekomstvisie van het eigen dorp. Ter ondersteuning van het leefbaarheidsproces heeft het betreffende dorpsbelang een bepaald budget tot haar beschikking wat onder andere kan worden gebruikt voor de aanschaf van kleinere zaken of bijvoorbeeld het inhuren van een deskundige voor het laten uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek van een plan.

Saldo per 1 januari 2019	128.607
Toevoegingen of onttrekkingen	-128.607
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u>-</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Onttrekking t.b.v. de exploitatie		10.494
➤ Opheffing bestemmingsreserve conform PPN		118.113
	<u>-</u>	<u>128.607</u>

Reserve openbare verlichting

Deze reserve is ingesteld voor het dekken van de lasten van de vervanging van lichtmasten en armaturen. Aan de reserve zullen de gemiddelde jaarlijkse vervangingslasten over een periode van 15 jaar worden toegevoegd. De werkelijke lasten, voor zover deze binnen de (bijgestelde) begroting blijven, komen ten laste van de bestemmingsreserve.

Saldo per 1 januari 2019	661.270
Toevoegingen of onttrekkingen	50.182
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u>711.452</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Bijdrage t.l.v. de exploitatie	135.881	
➤ Onttrekking t.b.v. kapitaallasten vervanging lichtmasten		85.699
	<u>135.881</u>	<u>85.699</u>

Reserve meerjaren onderhoudsplan gebouwen en installaties

Om inzicht te krijgen in de onderhoudstoestand van dit moment en de nabije toekomst is voor het onderhoud van gebouwen en installaties binnen de gebouwen een beheersplan opgesteld (MOP- meerjarig Onderhoudsplan) dat ertoe moet bijdragen dat het onderhoud blijvend op een aanvaardbaar niveau kan worden gewaarborgd. Deze reserve is ingesteld om de jaarlijks sterk fluctuerende onderhoudslasten te egaliseren. Werking: de gemiddelde onderhoudslasten, over een periode van 10 jaar, worden jaarlijks in de reserve gestort en de werkelijke onderhoudslasten worden (voor zover deze binnen de (bijgestelde) begroting blijven) jaarlijks aan de reserve onttrokken.

Voor het onderhoud onderwijshuisvesting is een afzonderlijke reserve gevormd en dat onderhoud valt niet onder de reserve gebouwen en installaties.

Saldo per 1 januari 2019	279.438
Toevoegingen of onttrekkingen	39.113
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u>318.551</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Bijdrage t.l.v. de exploitatie	172.482	
➤ Onttrekking t.b.v. de exploitatie		133.369
	<u>172.482</u>	<u>133.369</u>

Reserve beheer wegen

Om inzicht te krijgen in de onderhoudstoestand van dit moment en de nabije toekomst is voor het onderhoud van wegen en parkeervoorzieningen een beheersysteem ontwikkeld (RAWEB), dat ertoe moet bijdragen dat het onderhoud blijvend op een aanvaardbaar niveau kan worden gewaarborgd. De reserve beheer wegen is ingesteld om de jaarlijks sterk fluctuerende onderhoudslasten te egaliseren. Werking: de gemiddelde onderhoudslasten over een periode van 10 jaar worden jaarlijks in de voorziening gestort en de werkelijke onderhoudslasten worden jaarlijks aan de voorziening onttrokken. Om technische redenen is de voorziening per 1 januari 2005 overgeboekt naar deze bestemmingsreserve.

Saldo per 1 januari 2019	936.996
Toevoegingen of onttrekkingen	193.175
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u>1.130.171</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Bijdrage t.l.v. de exploitatie	632.501	
➤ Onttrekking t.b.v. de exploitatie		439.326
	<u>632.501</u>	<u>439.326</u>

Reserve tariefdifferentiatie OZB

Deze reserve is bedoeld voor uitgaven van het bedrijfsleven in brede zin. De uitgaven zullen in overleg met het bedrijfsleven worden gedaan. De bestemmingsreserve wordt in de regel jaarlijks gevoed met additionele OZB-opbrengsten voor niet-woningen.

Saldo per 1 januari 2019	268.496
Toevoegingen of onttrekkingen	19.560
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u>288.056</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Bijdrage t.l.v. de exploitatie	76.604	
➤ Correctie sfeerverlichting Koemarkt 2018		6.044
➤ Bijdrage relatie bedrijfsleven		10.000
➤ Ondernemersfonds		41.000
	<u>76.604</u>	<u>57.044</u>

Reserve kapitaallasten

Deze reserve is om administratieve redenen ingesteld en dient ter dekking van de kapitaallasten van investeringen die gedekt moeten worden uit reserves. Het gaat daarbij om investeringsuitgaven die niet in één keer ten laste van de reserves worden gebracht maar worden geactiveerd, waarvan een deel omdat het BBV dit voorschrijft.

Saldo per 1 januari 2019	752.081
Toevoegingen of onttrekkingen	-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	<u>-228.056</u>
Saldo per 31 december 2019	<u><u>524.025</u></u>

Reserve kapitaallasten renovatie sportvelden

Aan deze reserve zullen jaarlijks de geraamde gemiddelde jaarlijkse renovatiekosten van sportvelden over een periode van 20 jaar worden toegevoegd. Onttrokken zullen worden de werkelijke uitgaven aan deze renovaties. Voor de reserve kunnen nog nader te bepalen minimum en maximum niveaus worden vastgesteld.

Saldo per 1 januari 2019	33.366
Toevoegingen of onttrekkingen	17.000
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	<u>-11.640</u>
Saldo per 31 december 2019	<u><u>38.726</u></u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Bijdrage t.l.v. de exploitatie	<u>17.000</u>	<u>-</u>
	<u><u>17.000</u></u>	<u><u>-</u></u>

Reserve frictiekosten

Reserve ter dekking van de frictiekosten voortvloeiende uit de gemeentelijke samenwerking.

Saldo per 1 januari 2019	267.956
Toevoegingen of onttrekkingen	-267.956
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	<u>-</u>
Saldo per 31 december 2019	<u><u>-</u></u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Bijdrage t.b.v. exploitatie		220.958
➤ Opheffing bestemmingsreserve conform PPN		46.998
	<u>-</u>	<u><u>267.956</u></u>

Reserve BTW-kwestie gemeentelijke samenwerking

Om financiële risico's rond de btw-afdracht af te dekken heeft de raad op 11 juli 2017 middels een motie aangegeven hiervoor een reserve te willen vormen.

Saldo per 1 januari 2019	500.000
Toevoegingen of onttrekkingen	-500.000
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u>-</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Opheffing bestemmingsreserve conform PPN	<u>-</u>	<u>500.000</u>
	<u>-</u>	<u>500.000</u>

Reserve recreatieve voorzieningen

Doelstelling van de gemeente is het bevorderen van de instandhouding en stimulering van de toegankelijkheid en bereikbaarheid van recreatiegebieden en recreatieve voorzieningen en daarnaast het stimuleren van de vaarrecreatie en de ontwikkeling van dag- en verblijfsrecreatie, zoals bij het Eeltjemeer. Deze reserve wordt aangewend ter dekking van onrendabele investeringen op het onderhavige beleidsterrein.

Saldo per 1 januari 2019	168.593
Toevoegingen of onttrekkingen	-45.242
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2018	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2019	<u>123.351</u>

	Toevoegingen	Onttrekkingen
➤ Wetterwâlden	<u>-</u>	<u>45.242</u>
	<u>-</u>	<u>45.242</u>

Rekeningsresultaat

Rekeningsresultaat na bestemming	<u>-3.781.389</u>
----------------------------------	-------------------

9. Voorzieningen

Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

Saldo per 1 januari 2019	3.048.212
Toevoegingen	629.487
Vrijgevallen	-75.000
Aanwendungen	-209.956
Saldo per 31 december 2019	<u>3.392.743</u>

Voorziening Pensioenverplichtingen

Het doel van deze voorziening is te kunnen voldoen aan de financiële verplichtingen uit hoofde van pensioenen van oud-wethouders en (voormalig) personeel.

Saldo per 1 januari 2019	2.933.745
Toevoegingen	217.954
Vrijgevallen (zie voorziening Wachtgeldverplichtingen)	
Aanwendungen	-200.352
Saldo per 31 december 2019	<u>2.951.346</u>

Voorziening Wachtgeldverplichtingen

Het doel van deze voorziening is te kunnen voldoen aan de financiële verplichtingen uit hoofde van wachtgelden van oud-wethouders en (voormalig) personeel.

Saldo per 1 januari 2019	-
Toevoegingen	399.033
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2019	<u>399.033</u>

Voorziening Wachtgeldverplichtingen voormalige Stichting Werk

Bij de liquidatie van de stichting heeft de gemeente wachtgeldverplichtingen overgenomen.

Saldo per 1 januari 2019	39.468
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-9.604
Saldo per 31 december 2019	<u>29.864</u>

Voorziening afronding Centrumplan

Het Centrumplan is (deels) afgesloten. Voor de afrondende werkzaamheden is een voorziening gevormd.

Saldo per 1 januari 2019	75.000
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-75.000
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2019	<u>-</u>

Voorziening afronding Aukje Jansstrjitte

Het bouwgrondcomplex Auke Jansstrjitte is afgesloten. Voor de afrondende werkzaamheden is een voorziening gevormd.

Saldo per 1 januari 2019	-
Toevoegingen	12.500
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2019	<u>12.500</u>

Voorziening voor risico's

Voorziening Resultaat Hûs en Hiem 2013 t/m 2018

Voor de te verwachten verliezen over 2014 tot en met 2018 van de gemeenschappelijke regeling Hûs en Hiem is een voorziening gevormd.

Saldo per 1 januari 2019	33.939
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-33.939
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2019	<u>-</u>

Onderhoudsvoorzieningen

Saldo per 1 januari 2019	3.307.181
Toevoegingen	180.629
Vrijgevallen	-166.307
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2019	<u>3.321.503</u>

Voorziening Riolering

Conform nieuwe voorschriften van het BBV is de bestemmingsreserve GRP in 2014 opgeheven en het saldo van de reserve plus het positieve resultaat op de rioleringsproducten gestort in deze nieuwe voorziening Riolering. Uitgangspunt is dat positieve resultaten op de rioleringsproducten altijd zullen worden bijgestort in deze voorziening. De voorziening zal ingezet worden ten behoeve van het reduceren van de stijging van de rioleringsheffing.

Saldo per 1 januari 2019	2.938.065
Toevoegingen	180.629
Vrijgevallen	-32.158
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2019	<u>3.086.536</u>

Voorziening Afvalstoffen

Conform nieuwe voorschriften van het BBV is deze voorziening in 2014 gevormd met de storting van het positieve resultaat van dat jaar op de producten voor afvalstoffen. Uitgangspunt is dat positieve resultaten op deze producten altijd zullen worden bijgestort in de voorziening. Zo ook het positieve resultaat over 2019. Het saldo van de voorziening zal ingezet worden ten gunste van de afvalstoffenheffing.

Saldo per 1 januari 2019	360.852
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-134.149
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2019	<u>226.703</u>

Voorziening Baggeren

Van het Wetterskip wordt een jaarlijkse bijdrage ontvangen voor de overdracht van "stedelijk" vaarwater. Daar tegenover ontstaat een verplichting voor het onderhoud.

Saldo per 1 januari 2019	8.265
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2019	<u>8.265</u>

Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen

Voorziening Gemeentelijk Rioleringsplan

Bij het vaststellen van het verbreed GRP4 voor de periode van 2014-2017 is gekozen om te sparen voor toekomstige rioleringsinvesteringen. De voorziening wordt ingezet om de structurele kapitaallasten te beperken en zoveel mogelijk toe te werken naar een "ideaalcomplex".

Saldo per 1 januari 2019	348.564
Toevoegingen	172.474
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-24.412
Saldo per 31 december 2019	<u>496.625</u>

10. Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars

Saldo per 1 januari 2019	2.640.000
Aangetrokken	-
Afgelost	-120.000
Saldo per 31 december 2019	<u>2.520.000</u>

Rente 2019 806.019

Leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Saldo per 1 januari 2019	20.240.000
Aangetrokken	6.000.000
Afgelost	-1.160.000
Saldo per 31 december 2019	<u>25.080.000</u>

Rente 2019 41.780

In 2019 is een lening aangetrokken van € 6.000.000 met een looptijd van 25 jaar tegen een rentepercentage van 0,133%.

Leningen bij openbare lichamen

Saldo per 1 januari 2019	455.875
Aangetrokken	-
Afgelost	-106.828
Saldo per 31 december 2019	<u>349.048</u>

Rente 2019	7.695
------------	-------

Waarborgsommen

➤ Planschade	20.500
➤ Overige waarborgsommen	525
	<u>21.025</u>

VLOTTENDE PASSIVA

11. Netto-vlottende schulden

Bank- girosaldi

➤ Bank Nederlandse Gemeenten	564.883
------------------------------	---------

Overige schulden

➤ Crediteuren	3.613.320
➤ Omzetbelasting	29.832
➤ Sociale zaken	417.387
	<u>4.060.540</u>

12. Overlopende passiva

a. Verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen	2.049.513
b. Vooruit ontvangen bedragen EU, rijk en provincie ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	882.481
c. overige vooruit ontvangen bedragen	220.147
	<u>3.152.141</u>

Vooruit ontvangen bedragen EU, rijk en provincie ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

Dienst Landelijk Gebied (DLG)

Saldo per 1 januari 2019	1.033
Toevoegingen	-
Vrijgevallen bedragen	-
Saldo per 31 december 2019	<u>1.033</u>

ANNO-projecten (Better Wetter)

Saldo per 1 januari 2019	616.600
Toevoegingen	-
Vrijgevallen bedragen	-41.947
Saldo per 31 december 2019	<u>574.653</u>

Restauratiefonds

Saldo per 1 januari 2019	22.394	
Toevoegingen	7.463	
Vrijgevallen bedragen	-	
Saldo per 31 december 2019	<u> </u>	29.857

Wetterwâlden

Saldo per 1 januari 2019	276.938	
Toevoegingen	-	
Vrijgevallen bedragen	-	
Saldo per 31 december 2019	<u> </u>	276.938

882.481

Schatkistbankieren

De wet verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Onder verwijzing naar de toelichting die hierover ook is opgenomen in de paragraaf Financiering geeft de hiernavolgende tabel een toelichting op de calculatie van het drempelbedrag schatkistbankieren dat voor Dantumadiel in acht moet worden genomen terwijl tevens de ontwikkeling per kwartaal van de benutting van het drempelbedrag wordt aangegeven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)						
-1	Drempelbedrag					401
		Kwartaal				
		1	2	3	4	
-2	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks-schatkist aangehouden middelen	39	57	114	39	
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	362	345	287	362	
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-	
(1) Berekening drempelbedrag						
						Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar					53.498
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen					53.498
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat					-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag					401
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen						
		Kwartaal				
		1	2	3	4	
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	3.519	5.154	10.501	3.624	
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92	
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen	39	57	114	39	

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De volgende categorieën kunnen worden onderscheiden:

1. Afspraken die zijn gemaakt in het kader van langlopende investeringsprojecten, zoals gebiedsontwikkeling Centrale As, Kansen in Kernen, Better Wetter en Wetterwâlden-Bûtenfjild, Rioleringswerken en afspraken in het kader van ANNO (Agenda Netwerk Noord Oost). De jaarlijkse lasten van deze projecten zijn opgenomen in de meerjarenraming;
2. Meerjarige contracten met derden die vooral liggen op het gebied van de bedrijfsvoering (automatisering, kopieerapparatuur, schoonmaak etc.), onderhoud (voor zover hiervoor nog geen bestemmingsreserves zijn gevormd) en de afvalverwerking (Omrin), waarbij de meeste kosten van bedrijfsvoering lopen via de gemeenten Noardeast-Fryslân. De kosten zijn opgenomen in de meerjarenraming.
3. Verplichtingen ten opzichte van onze gemeenschappelijke regelingen zoals de de GR NEF en Veiligheidsregio. De hieraan gerelateerde lasten zijn gedekt in de meerjarenraming.
4. Garantieverplichtingen aan onder andere woningbouwcorporaties waarvoor geen dekking is opgenomen in de begroting en waarvan het risico wordt opgevangen via het weerstandsvermogen. Een bijzondere garantstelling is die voor een BNG-lening aan de in faillissement verkerende Stichting Vastgoed Pasana. In verband met deze garantstelling is onder voorbehoud een claim betaald aan de BNG. Die claim wordt betwist en daarvoor loopt een juridische procedure. Er is daarvoor geen vordering op onze balans opgenomen. Het is op dit moment namelijk niet mogelijk een betrouwbare inschatting te maken van de uitkomst van deze procedure. Ook een betrouwbare waardering van een vordering is daardoor niet mogelijk.

Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van het COVID-19 (Corona) heeft een enorme impact op ons allemaal en ook op de gemeente Dantumadiel. Het heeft weliswaar geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar zeker wel voor 2020 en mogelijk ook nog voor daarop volgende jaren. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We zullen de ontwikkelingen en risico's voortdurend blijven volgen en zullen alles doen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Overzicht van baten en lasten 2019

Omschrijving	Primitieve begroting 2019			Begroting 2019 na wijziging			Realisatie 2019		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1: Ynwenner en Bestjoer	322.703	-2.969.858	-2.647.155	313.298	-3.194.507	-2.881.209	257.324	-3.878.293	-3.620.969
2: Mienskip	128.331	-2.880.361	-2.752.030	128.331	-4.011.956	-3.883.625	123.381	-3.452.316	-3.328.935
3: Soarch en Wolwêzen	7.483.054	-28.079.812	-20.596.758	7.525.942	-31.902.963	-24.377.021	7.499.926	-31.439.728	-23.939.802
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	38.254	-658.493	-620.239	1.174.691	-2.114.792	-940.101	469.778	-1.399.753	-929.976
5: Wenjen en Omjouwing	570.676	-1.614.265	-1.043.589	585.510	-1.524.203	-938.693	1.450.522	-2.051.887	-601.365
6: Iepenbiere Romte	4.345.104	-7.259.886	-2.914.782	4.354.454	-7.675.484	-3.321.030	4.404.528	-7.031.472	-2.626.945
Subtotaal programma's	12.888.122	-43.462.674	-30.574.552	14.082.226	-50.423.906	-36.341.680	14.205.457	-49.253.449	-35.047.992
Algemene Dekkingsmiddelen	38.129.958	-1.092.034	37.037.924	38.489.538	-547.714	37.941.824	39.127.902	-1.153.786	37.974.115
Overhead	850.946	-7.724.044	-6.873.098	6.861	-7.582.638	-7.575.777	22.581	-7.069.192	-7.046.610
Heffing VPB	0	-1.279	-1.279	0	-1.279	-1.279	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmidde- len	38.980.904	-8.817.357	30.163.547	38.496.399	-8.131.631	30.364.768	39.150.483	-8.222.978	30.927.505
Totaal saldo baten en lasten	51.869.026	-52.280.031	-411.005	52.578.625	-58.555.537	-5.976.912	53.355.940	-57.476.427	-4.120.487
Toevoeging/onttrekking aan reserves	1.900.761	-1.218.287	682.474	4.391.908	-2.201.007	2.190.901	2.546.150	-2.207.052	339.098
Resultaat	53.769.787	-53.498.318	271.469	56.970.533	-60.756.544	-3.786.011	55.902.090	-59.683.479	-3.781.389

WNT-verantwoording 2019 Gemeente Dantumadiel

De WNT is van toepassing op Gemeente Dantumadiel. Het voor Gemeente Dantumadiel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000. Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.*

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	R.G. Dijksterhuis	T.D. de Jong
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,8889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.317	65.832
Beloningen betaalbaar op termijn	14.057	10.076
<i>Subtotaal</i>	<i>98.373</i>	<i>75.909</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	172.447
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging	98.373	75.909
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	R.G. Dijksterhuis	T.D. de Jong
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,93	0,8
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	74.450	58.780
Beloningen betaalbaar op termijn	11.894	8.532
<i>Subtotaal</i>	<i>86.344</i>	<i>67.312</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	173.880	150.885
Totale bezoldiging	86.344	67.312

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Er zijn in 2019 geen ontsluitkeringen aan functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bijlage 1 Overzicht incidentele baten en lasten

Dit overzicht geeft per programma de incidentele en structurele afwijkingen tussen de begroting en de rekening weer. Voor een toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar de toelichting op de verschillen per programma.

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Incidenteel				Structureel			
	Baten	Lasten	Reser- veringen	Totaal	Baten	Lasten	Reser- veringen	Totaal
Programma 1	-56	-684	-1	-741	-	-	-	-
Programma 2	-5	322	-791	-474	-	-	-	-
Programma 3	-26	1.038	-5	1.007	-	-	-	-
Programma 4	-705	715	-123	-113	-	-	-	-
Programma 5	790	-528	-19	243	-	-	-	-
Programma 6	50	644	-835	-141	-	-	-	-
Alg.dekkingsmiddelen	638	-606	-79	-47	-	-	-	-
Overhead	16	513	-	529	-	-	-	-
VPB	1	-	-	1	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	703	1.414	-1.853	264	-	-	-	-

Bijlage 2 Gewaarborgde geldleningen

Staat van gewaarborgde geldleningen (jaarrekening 2019)

Directe borgstelling													
Nummer	Naam geldnemer	Naam geldgever	Lening nummer	Oorspronkelijk lening bedrag	Rente %	Begin looptijd	Einde looptijd	Schuldrestant 1-1-2019	Aflossing 2019	Schuldrestant 31-12-2019	Deelname % gemeente	Deelname % anderen	Waarborg bedrag gemeente
DAN 3	St. Openbare Bibliotheek	BNG	40.80699.01	€ 111.375	5,00%	2004	2020	€ 13.103	€ 6.551	€ 6.552	100%		€ 6.552
DAN 4	Stichting Thús Wonen	BNG	40.91259.01	€ 2.324.645	4,34%	2006	2033	€ 1.605.310	€ 78.166	€ 1.527.143	100%		€ 1.527.143
DAN 5	Campus Damwâld	BNG	478974	€ 2.000.000	0,12%	2019	2020	€ 2.000.000	€ -	€ 2.000.000	100%		€ 2.000.000
DAN 6	Campus Damwâld	BNG	492562	€ 3.000.000		2019	2020	€ 3.000.000	€ -	€ 3.000.000	100%		€ 3.000.000
DAN 7	Campus Damwâld	BNG	40112099.01	€ 12.000.000	1,85%	2020	2060	€ -	€ -	€ -	100%		€ -
				€ 19.436.020				€ 6.618.413	€ 84.718	€ 6.533.695			€ 6.533.695

Borgstelling met WSW achtervang														
Nummer	Naam geldnemer	Leningnr. WSW	Naam geldgever	Lening nummer	Oorspronkelijk lening bedrag	Rente %	Begin looptijd	Einde looptijd	Schuldrestant 1-1-2019	Aflossing 2019	Schuldrestant 31-12-2019	Deelname % gemeente	Deelname % anderen	Waarborg bedrag gemeente *
DAN 10	Stichting Thús Wonen	47320	BNG	40.111071	€ 5.000.000	1,804%	2017	2042	€ 5.000.000	€ -	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DAN 11	Stichting Thús Wonen	37424	BNG	40.100066	€ 3.200.000	3,840%	2005	2020	€ 538.017	€ 263.941	€ 274.076	50%	50% WSW	€ 137.038
DAN 12	Stichting Thús Wonen	37606	BNG	40.101070	€ 1.500.000	3,930%	2005	2030	€ 898.124	€ 60.013	€ 838.112	50%	50% WSW	€ 419.056
DAN 13	Stichting Thús Wonen	37628	BNG	40.101071	€ 1.000.000	3,930%	2005	2020	€ 1.000.000	€ -	€ 1.000.000	50%	50% WSW	€ 500.000
DAN 14	Stichting Thús Wonen	38635	BNG	40.102260	€ 2.450.000	4,290%	2006	2021	€ 1.814.141	€ 68.837	€ 1.745.304	50%	50% WSW	€ 872.652
DAN 15	Stichting Thús Wonen	38979	NWB	1W0024943	€ 1.500.000	4,345%	2007	2037	€ 1.500.000	€ -	€ 1.500.000	50%	50% WSW	€ 750.000
DAN 16	Stichting Thús Wonen	39379	BNG	40.102946	€ 2.000.000	5,000%	2007	2022	€ 2.000.000	€ -	€ 2.000.000	50%	50% WSW	€ 1.000.000
DAN 17	Stichting Thús Wonen	39745	BNG	40.103197	€ 6.000.000	4,665%	2007	2022	€ 6.000.000	€ -	€ 6.000.000	50%	50% WSW	€ 3.000.000
DAN 18	Stichting Thús Wonen	39997	BNG	40.103522	€ 2.000.000	4,460%	2008	2028	€ 1.214.773	€ 99.041	€ 1.115.732	50%	50% WSW	€ 557.866
DAN 19	Stichting Thús Wonen	40251	BNG	40.103742	€ 3.300.000	5,035%	2008	2033	€ 2.433.098	€ 112.459	€ 2.320.640	50%	50% WSW	€ 1.160.320
DAN 20	Stichting Thús Wonen	45372	NWB	10028057	€ 5.000.000	3,660%	2013	2058	€ 5.000.000	€ -	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DAN 21	St. Woonzorg Nederland	14761	BNG	40.86545.01	€ 1.451.567	3,800%	1993	2030	€ 996.264	€ 67.068	€ 929.196	50%	50% WSW	€ 464.598
DAN 22	St. Woonzorg Nederland	37199	BNG	40.100616	€ 3.167.000	3,660%	2005	2025	€ 3.167.000	€ -	€ 3.167.000	50%	50% WSW	€ 1.583.500
DAN 23	St. Woonzorg Nederland	39413	NWB	1W0025175	€ 2.148.000	4,982%	2009	2038	€ 2.148.000	€ -	€ 2.148.000	50%	50% WSW	€ 1.074.000
DAN 24	St. Woonzorg Nederland	40418	NWB	1W0025785	€ 2.521.000	4,970%	2008	2038	€ 2.521.000	€ -	€ 2.521.000	50%	50% WSW	€ 1.260.500
DAN 25	Stichting Thús Wonen	47740	NWB	20029595RH	€ 5.000.000	-0,124%	2017	2027	€ 5.000.000	€ -	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DAN 26	Stichting Thús Wonen	47319	NWB	10029374	€ 5.000.000	2,050%	2017	2056	€ 5.000.000	€ -	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DAN 27	Stichting Thús Wonen	48518	MM Warburg & Co	48518	€ 5.000.000	1,390%	2019	2035	€ 5.000.000	€ -	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DAN 28	Stichting Thús Wonen	48519	MM Warburg & Co	48519	€ 5.000.000	1,550%	2019	2038	€ 5.000.000	€ -	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DAN 29	Stichting Thús Wonen	48800	BNG	40.112845	€ 5.000.000	0,770%	2019	2033	€ 5.000.000	€ -	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
DAN 30	Stichting Thús Wonen	48803	NWB	10030202	€ 5.000.000	0,672%	2019	2031	€ 5.000.000	€ -	€ 5.000.000	50%	50% WSW	€ 2.500.000
					€ 72.237.567				€ 66.230.418	€ 671.358	€ 65.559.060			€ 32.779.530

* Waarborg bedrag gemeente; Het waarborgfonds sociale woningbouw (WSW) neemt betalingsverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie de rente en aflossing op een door de WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Alleen als de WSW deze betalingsverplichting niet uit de overige buffers in de zekerheidsstructuur kan voldoen, moeten Rijk en gemeenten bijspringen. Op grond van hun rol als achtervanger moeten zij in dat geval renteloze leningen aan WSW verstrekken. Het Rijk verstrekt 50% aan renteloze lening. De zogenaamde "Schade gemeenten" verstrekken samen een kwart (25%) van de renteloze leningen en daarnaast verstrekken alle gemeenten die achtervanger zijn van de WSW (met inbegrip van de schadegemeenten) samen het resterende kwart (25%) van de renteloze leningen. Het genoemde risico van 50% bestaat dus maximaal uit de rentelasten van een in het kader van schade aangetrokken lening.

Er is geen aanspraak c.q. geen betalingen geweest i.v.m. de borgstellingen.

Bijlage 3 Verantwoording ten aanzien van SiSa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 6 maart 2020								
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaai						
		Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)						
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 06
			1 2015.081.00	€ 111.091	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 2015.081.00 dp2	€ 263.519	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 12
			1 2015.081.00	€ 4.212.170	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2 2015.081.00 dp2	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 103.669	€ 0	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Bedrag	Bedrag
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07		
			1					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 5.621.155	€ 152.942	€ 791.275	€ 1.178	€ 122.500	€ 208
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 22.731	€ 4.585	€ 0	€ 386.572	€ 3.625	Ja

Bijlage 4 Overzicht baten en lasten per programma per taakveld 2019

Prog.	Taakveld(en)	Baten x € 1.000	Lasten x € 1.000	
1: Ynwenner en Bestjoer	0.1 Bestuur		-1.906	
	0.2 Burgerzaken	219	-484	
	0.10 Mutaties reserves	26	-9	
	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	25	-1.262	
	1.2 Openbare orde en veiligheid	13	-226	
2: Mienskip	0.10 Mutaties reserves	78		
	4.1 Openbaar basisonderwijs		-68	
	4.2 Onderwijshuisvesting	118	-2.395	
	5.1 Sportbeleid en activering	6	-80	
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		-226	
	5.4 Musea		-88	
	5.6 Media		-570	
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		-27	
3: Soarch en Wolwêzen	0.10 Mutaties reserves		-1	
	2.2 Parkeren	3	-1	
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	132	-784	
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	81	-1.822	
	6.2 Wijkteams		-91	
	6.3 Inkomensregelingen	7.021	-8.630	
	6.4 Begeleide participatie		-6.162	
	6.5 Arbeidsparticipatie	1	-550	
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		-759	
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	262	-5.257	
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		-5.531	
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+		-99	
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-		-916	
7.1 Volksgezondheid		-837		
4: Wurk, Bedriuw en Rekreasje	0.10 Mutaties reserves	310		
	2.4 Economische havens en waterwegen	35	-280	
	3.1 Economische ontwikkeling	66	-423	
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	335	-360	
	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen		-6	
	3.4 Economische promotie	34	-331	
	5: Wenjen en Omjouwing	0.10 Mutaties reserves	46	
7.4 Milieubeheer		16	-555	
8.1 Ruimtelijke ordening		11	-102	
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)		1.105	-914	
8.3 Wonen en bouwen		319	-481	
6: Iepenbiere Romte		0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	103	-397
	0.10 Mutaties reserves	766	-884	
	2.1 Verkeer en Vervoer	136	-2.205	
	2.2 Parkeren		-3	
	5.2 Sportaccommodaties	89	-485	
	5.5 Cultureel erfgoed	5	-69	
	5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	1	-653	
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	10	-175	
	7.2 Riolering	1.787	-1.244	
	7.3 Afval	2.267	-1.717	
	7.4 Milieubeheer	7	-32	
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria		-51	
	Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien	0.4 Overhead	23	-7.069
		0.5 Treasury	994	-809

Prog.	Taakveld(en)	Baten x € 1.000	Lasten x € 1.000
	0.61 OZB woningen	2.030	-74
	0.62 OZB niet-woningen	769	
	0.64 Belastingen overig	8	-8
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	35.198	
	0.8 Overige baten en lasten	129	-263
	0.10 Mutaties reserves	1.320	-1.313
Totaal		55.902	-59.683

Bijlage 5 Overzicht investeringen

Overzicht investeringen 2019

Afgeronde investeringen

Omschrijving	01-01-2019 1-1-2019	Besteed 2019	afsluiting na afsluiting
7121001 NIEG - Jagersweg Broeksterwâld(K)	-	18.994,55	-18.994,55
7123001 MFA Feanwalden (5W2014)(K)	775.558,00	56.976,11	718.581,89
7124003 KIK De Falom(K)	1.577,00	1.576,63	0,37
7124004 KIK/Transferium Feanwalden (voorbereidingskosten)(K)	-	-	-
7124011 Centrumplan Feanwalden(K)	10.293,00	11.837,51	-1.544,51
7124012 Herinrichting terrein Tiedema Damwald(K)	90.814,00	162.981,78	-72.167,78
7124020 Openbare ruimte MFA Feanwâlden(K)	1.445,00	606,75	838,25
7126001 Energiebesparende maatregelen Moarrewei 24 Damwald(K)	10.043,00	12.094,19	-2.051,19
	889.730,00	265.067,52	624.662,48

Lopende investeringen

Omschrijving	01-01-2019 1-1-2019	Besteed 2019	Bedrag restant 31-12-2019
7124001 Verleggen fietspad Boppewei bij Sanjes(K)	60.585,00	70.935,63	-10.350,63
7124002 KIK Damwald(K)	139.854,00	109.514,70	30.339,30
7124005 KIK/Transferium Feanwalden (uitvoeringskosten)(K)	1.467.386,00	263.519,44	1.203.866,56
7124006 KIK Subsidie(K)	-	-482.000,00	482.000,00
7124007 Toeristische ontw/ontsl. Wetterwalden-Bûtenfjild(K)	794.438,00	-	794.438,00
7124008 Ontsluitingsweg oostzijde Centrale As(K)	1.500.000,00	326.001,68	1.173.998,32
7124009 Herinrichting dorpsplein De Brink Broeksterwald(K)	210.000,00	-	210.000,00
7124010 Landbouwrouten Rinsumageast(K)	-	3.565,00	-3.565,00
7124013 Riioolvervanging 2019(K)	1.024.605,00	-	1.024.605,00
7124014 Riioolvervanging 2020(K)	-	-	-
7124015 Riioolvervanging 2021(K)	-	-	-
7124016 Riioolvervanging 2022(K)	-	-	-
7124017 Herstructurering Sal. Levystrijte De Westereen(K)	294.513,00	147.478,20	147.034,80
7124018 Herinrichting Nijewei Damwâld(K)	73.105,00	7.364,17	65.740,83
7124019 Vervanging sfeerverlichting de Westereen(K)	40.000,00	26.350,71	13.649,29
7126002 Vervanging Koelinstallatie Gemeentehuis Damwâld(K)	-	-	-
	5.604.486,00	472.729,53	5.131.756,47

Bijlage 6 Overzicht staat van activa

Staat van activa 2019

ACTIVANR OMSCHRIJVING	Boekwaarde Vermeerderingen 01-01-2019	Verminderings	Afschrijvingen	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019	Toegerekende rente	Kapitaallasten
IVA Bijdragen aan activa in eigendom van derden								
749013 Bijdrage BVG Dokkum	39.349,75	-	-	6.558,25	-	32.791,50	865,68	7.423,93
749014 Dorpshuis Rinsumageest	961.622,14	-	-	30.050,64	-	931.571,50	21.155,64	51.206,28
749015 Renovatie Dorpshuis De Pipegael	299.720,81	-	-	21.408,62	-	278.312,19	6.593,88	28.002,50
	1.300.692,70	-	-	58.017,51	-	1.242.675,19	28.615,20	86.632,71
MVA-EN-Gronden en terreinen								
721003 Uitbreiding sportcomplex Driesum	10.530,12	-	-	5.265,06	-	5.265,06	231,72	5.496,78
721007 Overschakelen op ecologisch groen(2003)	5.292,65	-	-	1.323,12	-	3.969,53	116,40	1.439,52
721010 Aan- en verkoop van onroerende goederen	2.937.945,08	-	-	-	-	2.937.945,08	64.634,76	64.634,76
721017 Renovatie sportvelden De Wizen	18.041,08	-	-	1.503,46	-	16.537,62	396,96	1.900,42
721018 Renovatie sportvelden Driezum	19.621,00	-	-	1.401,48	-	18.219,52	431,64	1.833,12
721020 Renovatie trainingsveld Broekster Boys	33.674,75	-	-	3.367,44	-	30.307,31	740,88	4.108,32
721021 Renovatie Trainingsveld de Wizen	13.597,14	-	-	971,28	-	12.625,86	299,16	1.270,44
721022 Renovatie Hoofdveld Feanwizen	3.750,15	-	-	234,36	-	3.515,79	82,56	316,92
721024 Bijdrage kunstgrasvelden	216.666,68	-	-	8.333,28	-	208.333,40	4.766,64	13.099,92
721500 Gronden in erfpacht De Wingerd, Damwoude	160.638,20	-	-	-	-	160.638,20	3.534,00	3.534,00
721503 Grond ols Veenwouden 13221	41.626,91	-	-	-	-	41.626,91	915,84	915,84
721504 Grond containerlokaal obs Veenwouden 13221	6.020,12	-	-	-	-	6.020,12	132,48	132,48
721507 Grond chr.lagere school Broeksterwoude 23652	20.701,18	-	-	-	-	20.701,18	455,40	455,40
721508 Grondkosten verbouw c.l.s. Broeksterwoude 23653/23	31.275,24	-	-	-	-	31.275,24	688,08	688,08
721509 Grondkosten de bron ko 5960	22.149,15	-	-	-	-	22.149,15	487,32	487,32
721510 Nieuwbouw de bron (grond) 21687	77.086,87	-	-	-	-	77.086,87	1.695,96	1.695,96
721511 Grondkosten containerlokaal onderhoudswerkzaamheden	12.847,81	-	-	-	-	12.847,81	282,60	282,60
721512 Grondkosten cbs Rinsumageest	19.142,46	-	-	19.142,46	-	-	421,08	19.563,54
721513 Bouw c.k.s. Veenwouden 9742 grondkosten	17.244,78	-	-	17.244,78	-	-	379,44	17.624,22
721514 Bouw c.l.s. Veenwouden 28506/28507 grondkosten	55.502,55	-	-	-	-	55.502,55	1.221,00	1.221,00
721515 Uitbr. c.l.s. Veenwouden 28508 grondkosten	18.886,79	-	-	-	-	18.886,79	415,56	415,56
721516 Uitbr. de Paadwizer 100270 grondkosten	9.824,95	-	-	-	-	9.824,95	216,12	216,12
721517 Uitbr. en eerste inrichting de Paadwizer (grond)	31.204,20	-	-	-	-	31.204,20	686,52	686,52
721518 Bouw c.k.s. Wouterswoude grondkosten	22.046,91	-	-	-	-	22.046,91	485,04	485,04
721519 Uitbreiding de Wynroas grondkosten	43.616,90	-	-	-	-	43.616,90	959,52	959,52
721520 Uitbreiding de Wynroas grond	8.187,45	-	-	-	-	8.187,45	180,12	180,12
721521 C.N.S. Wouterswoude (grond)	14.041,45	-	-	-	-	14.041,45	308,88	308,88
721522 Bouwk.vorz. cns Wouterswoude 26839 grondkosten	7.415,02	-	-	-	-	7.415,02	163,08	163,08
721523 Uitbr.+verb. cns Wouterswoude grond	11.000,45	-	-	-	-	11.000,45	242,04	242,04
721525 Aankoop grond door vereniging chr.ulo Damwoude	8.667,20	-	-	-	-	8.667,20	190,68	190,68
721526 Gronden uitbreiding sportvelden Kleine Laan	12.864,78	-	-	3.216,24	-	9.648,54	283,08	3.499,32
721528 Grondkosten energiebesparende maatregelen	18.151,21	-	-	-	-	18.151,21	399,36	399,36
721543 Bouw gemeentehuis gebouw (grond)	147.335,63	-	-	-	-	147.335,63	3.241,44	3.241,44
721544 Afdeling uitvoering: grondkosten	166.060,86	-	-	-	-	166.060,86	3.653,28	3.653,28
721546 Huisvesting kleuteronderwijs (grond)	4.676,21	-	-	-	-	4.676,21	102,84	102,84
721547 Brede School: Grond	732.000,00	-	-	-	-	732.000,00	16.104,00	16.104,00
7017000 Centrumplan Feanwalden	10.517,92	11.837,51	-	901,62	-	21.453,81	231,36	1.132,98
7510100 NIEGG - Broeksterwâld, Jagersweg II	-18.994,55	18.994,55	-	-	-	-	-417,84	-417,84
7520400 NIEGG - Damwâld, Prikkebosk	839.631,03	-	-	-	-	839.631,03	18.471,84	18.471,84
7550200 OVERIGE GRONDEN- Toekomstig ind.terrein(Zwette II)	261.089,02	-	-	-	122.385,02	138.704,00	5.743,92	128.128,94
7580100 OVERIGE GRONDEN - Wâlterswâld, Meerakkerpad II	-1.111,05	-	-	-	-	-1.111,05	-24,48	-24,48
	6.070.466,30	30.832,06	-	62.904,58	-	5.916.008,76	133.550,28	318.839,88

Staat van activa 2019

ACTIVANR OMSCHRIJVING	Boekwaarde Vermeerderingen 01-01-2019	Verminderings	Afschrijvingen	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019	Toegerekende rente	Kapitaallasten
MVA-EN-Bedrijfsgebouwen								
7 Smeerkelder Garage Damwäld	-	-	-	-	-	-	-	-
723001 Bouw gemeentehuis gebouw (bouw)	2.632.588,98	-	-	119.663,16	-	2.512.925,82	57.916,92	177.580,08
723002 Aanpassingen gemeentehuis (2003/7)	108.751,54	-	-	4.531,32	-	104.220,22	2.392,56	6.923,88
723024 Aanpassing OBS Th. de Vriessk. (2003)	10.409,48	-	-	400,32	-	10.009,16	228,96	629,28
723026 Onderhoud BBS de Wel (2003)	10.995,81	-	-	439,80	-	10.556,01	241,92	681,72
723031 Onderwijskundige aanpassingen CNS	74.878,00	-	-	2.879,88	-	71.998,12	1.647,36	4.527,24
723032 Onderwijskundige aanpassingen BBS De Bron	95.134,50	-	-	3.659,04	-	91.475,46	2.092,92	5.751,96
723033 Onderwijskundige aanpassingen BBS De Frissel	115.168,00	-	-	4.429,56	-	110.738,44	2.533,68	6.963,24
723034 Onderwijskundige aanpassingen OBS Th.de Vries	64.459,83	-	-	2.578,44	-	61.881,39	1.418,16	3.996,60
723035 uitbreiding en 1e inrichting OBS Th.de Vries	167.074,10	-	-	6.425,88	-	160.648,22	3.675,60	10.101,48
723036 Onderhoud OBS Th.de Vries	6.950,00	-	-	992,88	-	5.957,12	152,88	1.145,76
723037 Aanpassing binnenzijde De Saad	16.630,00	-	-	639,60	-	15.990,40	365,88	1.005,48
723041 Aanpassing buitenzonwering mediatheek De Saad	235,00	-	-	235,00	-	-	5,16	240,16
723071 Nieuwbouw De Wingerd	6.008.472,91	-	-	172.983,96	-	5.835.488,95	132.186,36	305.170,32
723072 Aanpassing OBS Damwoude (2005)	76.170,40	-	-	2.538,96	-	73.631,44	1.675,80	4.214,76
723073 Renovatie/onderhoud OBS Veenwouden (2005)	39.102,21	-	-	1.348,32	-	37.753,89	860,28	2.208,60
723074 Nieuwbouw BBS De Tarissing (2010)	977.273,73	-	-	30.539,76	-	946.733,97	21.500,04	52.039,80
723075 Aanpassing BBS De Wynroas (2005)	77.016,51	-	-	2.852,52	-	74.163,99	1.694,40	4.546,92
723086 Brede school Broeksterwoude (2006)	322.875,95	-	-	11.531,28	-	311.344,67	7.103,28	18.634,56
723087 Aanpassing BBS de Fontein (2006)	113.631,64	-	-	3.551,04	-	110.080,60	2.499,84	6.050,88
723090 Investerings garage	99.457,13	-	-	11.050,80	-	88.406,33	2.188,08	13.238,88
723114 Opslagloods materieel Trion	55.894,27	-	-	1.803,00	-	54.091,27	1.229,64	3.032,64
723124 Aankoop horecapand 'De Kruisweg'	309.848,57	-	-	9.995,16	-	299.853,41	6.816,72	16.811,88
723125 Aan- en verbouw gemeentehuis	338.212,67	-	-	16.105,32	-	322.107,35	7.440,72	23.546,04
723126 Kindcentrum De Blokkendoos Damwäld	401.728,46	-	-	30.902,16	-	370.826,30	8.838,12	39.740,28
723127 Aanbouw Schierstins	108.731,41	-	-	7.248,78	-	101.482,63	2.392,08	9.640,86
723128 Renovatie 'De Kruisweg' (W15-2012)	416.609,30	-	-	27.773,88	-	388.835,42	9.165,36	36.939,24
723129 Voorbereiding bouw Brede Skoalle De Westereen	401.835,49	-	-	11.162,04	-	390.673,45	8.840,40	20.002,44
723131 Sloop Badhus bouw jongeren- en sportacc.(voorber.)	97.777,83	-	-	2.793,60	-	94.984,23	2.151,12	4.944,72
723141 Brede School: Gebouw	4.609.560,58	-	-	124.582,68	-	4.484.977,90	101.410,32	225.993,00
723142 Brede School: Jongerencentrum	64.249,13	-	-	1.736,52	-	62.512,61	1.413,48	3.150,00
723144 Brede School: Sport	270.555,56	-	-	7.312,32	-	263.243,24	5.952,12	13.264,44
723146 Aanschaf Zonnepanelen Gemeentehuis	131.128,17	-	-	5.701,20	-	125.426,97	2.884,80	8.586,00
723503 Brandweergarage Damwoude	201.072,17	-	-	9.574,92	-	191.497,25	4.423,56	13.998,48
723505 Aanpassing en ingrijpend onderh. Botkeschool 30W98	194.433,36	-	-	10.233,36	-	184.200,00	4.277,52	14.510,88
723510 Integratie-verbouw obs veenwouden 101310	23.150,24	-	-	1.929,24	-	21.221,00	509,28	2.438,52
723517 Renovatie/uitbreiding de nye warf (20 tlv openb.o	14.396,26	-	-	1.107,36	-	13.288,90	316,68	1.424,04
723519 Onderhoud OBS Driesum (2001)	6.578,36	-	-	6.578,36	-	-	144,72	6.723,08
723520 Aanpassing Th.de Vriesskoalle (2001)	1.388,99	-	-	63,12	-	1.325,87	30,60	93,72
723522 Aanpassing Dr. Botkeschool	1.054,61	-	-	150,65	-	903,96	23,16	173,81
723523 Onderhoud gootbeugels en dakgoten obs, Veenwouden	458,93	-	-	65,52	-	393,41	10,08	75,60
723525 Renovatie/uitbreiding de nye warf(80 tlv byz.o	116.478,38	-	-	8.959,92	-	107.518,46	2.562,48	11.522,40
723527 Bouwkkosten uitbr./verbouw 110176	35.837,31	-	-	2.986,44	-	32.850,87	788,40	3.774,84
723529 Onderhoud voegwerk en hekwerk bbs de wel	1.734,74	-	-	86,76	-	1.647,98	38,16	124,92
723530 Bouwkkosten de bron ko 5960	11.054,15	-	-	5.527,08	-	5.527,07	243,24	5.770,32
723534 Onderhoud voegwerk de bron (afschr.term. 40 jr.)	5.641,08	-	-	296,88	-	5.344,20	124,08	420,96
723535 Onderhoud dakbedekking de bron (afschr.term. 25 jr	418,30	-	-	104,56	-	313,74	9,24	113,80
723536 Aanpassing beglazing de bron	10.052,24	-	-	502,56	-	9.549,68	221,16	723,72
723537 Onderhoud dakebedekking de bron	2.867,54	-	-	716,88	-	2.150,66	63,12	780,00
723539 Algemene aanpassing de fontein 110134	72.927,97	-	-	5.609,88	-	67.318,09	1.604,40	7.214,28
723540 Uitbr. en verbouw de fontein 110135	138.131,18	-	-	9.866,52	-	128.264,66	3.038,88	12.905,40

Staat van activa 2019

ACTIVANR OMSCHRIJVING	Boekwaarde Vermeerderingen 01-01-2019	Verminderings	Afschrijvingen	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019	Toegerekende rente	Kapitaallasten
723541 Ingr. onderhoud de fontein	49.492,06	-	3.535,20	-	-	45.956,86	1.088,88	4.624,08
723544 Onderhoud dakbedekking de fontein	1.629,17	-	203,64	-	-	1.425,53	35,88	239,52
723545 Aanpassing de Fontein	1.770,40	-	84,36	-	-	1.686,04	39,00	123,36
723547 Veren nieuwbouw de Tarissing	91.748,97	-	91.748,97	-	-	-	2.018,52	93.767,49
723548 Aanpassing verlichting	92,29	-	92,29	-	-	-	2,04	94,33
723549 Onderhoud voegwerk bbs de Tarissing	293,07	-	293,07	-	-	-	6,48	299,55
723550 Onderhoud dakbedekking de Tarissing	634,66	-	634,66	-	-	-	13,92	648,58
723551 Uitbr. de Frissel met een lokaal	70.376,22	-	3.909,84	-	-	66.466,38	1.548,24	5.458,08
723552 Uitbreiding de Frissel (afschr. 60 jaar) wijzigen	76.940,09	-	4.049,52	-	-	72.890,57	1.692,72	5.742,24
723553 Bouw c.k.s. Veenwouden 9742	12.266,20	-	12.266,20	-	-	-	269,88	12.536,08
723555 Uitbr. c.l.s. Veenwouden 28508	8.505,29	-	2.126,28	-	-	6.379,01	187,08	2.313,36
723556 Uitbr. de Paadwizer 100270	53.641,44	-	4.876,44	-	-	48.765,00	1.180,08	6.056,52
723558 Uitbr. en eerste inrichting de Paadwizer (bouw)	130.565,71	-	8.160,36	-	-	122.405,35	2.872,44	11.032,80
723559 Bouw c.k.s. Wouterswoude	40.826,94	-	3.711,54	-	-	37.115,40	898,20	4.609,74
723560 Bouw c.l.s. de Wynroas uitbreiding de Wynroas	19.752,85	-	6.584,28	-	-	13.168,57	434,52	7.018,80
723561 Uitbreiding de Wynroas 59275	13.273,48	-	2.212,20	-	-	11.061,28	291,96	2.504,16
723562 Uitbreiding de Wynroas 41223/41224	87.678,19	-	6.262,68	-	-	81.415,51	1.928,88	8.191,56
723563 Uitbreiding de Wynroas	32.723,38	-	2.974,80	-	-	29.748,58	719,88	3.694,68
723565 Bouwk.voorz. cns Wouterswoude 26839	3.238,47	-	269,88	-	-	2.968,59	71,28	341,16
723566 Uitbr.+verb. cns Wouterswoude 100390	63.181,40	-	6.318,12	-	-	56.863,28	1.389,96	7.708,08
723568 Vervanging kozijnen cns Wouterswoude	26.528,89	-	1.326,48	-	-	25.202,41	583,68	1.910,16
723577 Onderhoud BBS De Bron (2001)	951,37	-	41,40	-	-	909,97	20,88	62,28
723578 Uitbreiding BBS De Tarissing (2001)	12.722,61	-	12.722,61	-	-	-	279,84	13.002,45
723579 Vervroegd onderh. de wel (afschr. miv 2002 - 30 ja	20.086,31	-	1.545,12	-	-	18.541,19	441,84	1.986,96
723580 Uitbreiding en aanpassing cns Wouterswoude	90.193,53	-	4.509,72	-	-	85.683,81	1.984,20	6.493,92
723581 Onderhoud dakbedekking cns Wouterswoude	1.066,12	-	152,28	-	-	913,84	23,40	175,68
723603 Bouw chr. mavo De Saad te Damwoude	514.461,95	-	64.307,76	-	-	450.154,19	11.318,16	75.625,92
723604 Uitbreiding en aanpassing De Saad	303.882,07	-	13.812,84	-	-	290.069,23	6.685,44	20.498,28
723605 Chr.MAVO De Saad Damwoude (9-2002)	42.960,68	-	4.773,36	-	-	38.187,32	945,12	5.718,48
723610 Sporthal Veenwouden: bouwkosten	2.121,17	-	1.060,56	-	-	1.060,61	46,68	1.107,24
723611 Uitbr. toestelberging sporthal Veenwouden	10.411,31	-	650,76	-	-	9.760,55	229,08	879,84
723625 Afdeling uitvoering: gebouw (40 jr.)	798.460,80	-	44.358,96	-	-	754.101,84	17.566,08	61.925,04
723627 Aanpassing kantoor techn. ondersteuning (7-2002)	2.537,10	-	110,28	-	-	2.426,82	55,80	166,08
723628 Opslagzolder werkruimte infra (7-2002)	4.756,92	-	206,88	-	-	4.550,04	104,64	311,52
733001 Realisatie MFC Veenwouden (afgesloten)	305.595,08	-	305.595,08	-	-	-	6.723,00	312.318,08
733003 MFA Feanwâlden (5W/2014)	24.442,11	56.976,11	81.418,22	-	-	-	537,72	81.955,94
7018001 Renovatie bovenzaal De Kruisweg Damwâld	166.908,08	-	8.784,60	-	-	158.123,48	3.672,00	12.456,60
	22.147.799,35	56.976,11	1.400.439,43			20.804.336,03	487.251,12	1.887.690,55
MVA-EN-Machines, apparaten en instal								
726039 Vervanging diverse inventarissen	3.999,60	-	1.333,20	-	-	2.666,40	87,96	1.421,16
726040 Vervanging meubilair	9.201,10	-	3.067,06	-	-	6.134,04	202,44	3.269,50
726045 Vervanging telefooncentrale (2007)	61.148,21	-	8.735,45	-	-	52.412,76	1.345,32	10.080,77
726058 Vervanging wegenlegger	5.112,00	-	5.112,00	-	-	-	112,44	5.224,44
726543 Afdeling uitvoering: vervanging acculader zwaar	64,48	-	64,48	-	-	-	1,44	65,92
7018013 Energiebesparende maatregelen Moarrewei 24 Damwâld	89.956,79	12.094,19	-	-	-	102.050,98	1.979,04	1.979,04
	169.482,18	12.094,19	18.312,19			163.264,18	3.728,64	22.040,83

Staat van activa 2019

ACTIVANR OMSCHRIJVING	Boekwaarde Vermeerderingen 01-01-2019	Verminderings	Afschrijvingen	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019	Toegerekende rente	Kapitaallasten
MVA-EN-Ov materiele vaste activa								
729033 Onderhoud voorz. lichamelijke opvoeding De Wel	341,33	-	13,68	-	-	327,65	7,56	21,24
729038 Uitbreiding kleedaccommodaties Br'Boys (2003)	11.299,91	-	1.130,04	-	-	10.169,87	248,64	1.378,68
729087 Bureaustoelen 2011	3.322,67	-	1.107,59	-	-	2.215,08	73,08	1.180,67
729091 Inventaris kantine sporthal De Boppeslag	6.828,49	-	6.828,49	-	-	-	150,24	6.978,73
729520 Bouwk. voorz. /aanv.meubilair	4.854,26	-	404,52	-	-	4.449,74	106,80	511,32
729522 Rijwielstaanders/betegeling schoolplein obs Veenwo	1.080,16	-	54,00	-	-	1.026,16	23,76	77,76
729523 Inrichting noodlokaal Th.de Vriesskoalle	2.300,10	-	383,40	-	-	1.916,70	50,64	434,04
729530 Uitbreiding de Frissel (meub) (afschr. 25 jaar)	868,44	-	217,08	-	-	651,36	19,08	236,16
729531 Eerste inrichting 7e groep de Wynroas	1.999,13	-	124,92	-	-	1.874,21	44,04	168,96
729533 Onderhoud hekwerk de Wynroas 33/99	471,70	-	23,64	-	-	448,06	10,32	33,96
729534 Inrichting noodlokaal c.b.s. te Wouterswoude	4.813,07	-	343,80	-	-	4.469,27	105,84	449,64
729537 Aanschaf meubilair cns Wouterswoude	1.007,36	-	251,88	-	-	755,48	22,20	274,08
729543 Toeslag meubilair	1.473,09	-	1.473,09	-	-	-	32,40	1.505,49
729561 Bouw gemeentehuis inventaris (15 jaar)	122.089,39	-	61.044,72	-	-	61.044,67	2.885,96	63.730,68
	162.749,10	-	73.400,85	-	-	89.348,25	3.580,56	76.981,41
MVA-EN-HEFF-Grond, Weg- en Waterbouw.								
724018 Aansl.niet op rioolaansl.perc.Br'woude (2005)	10.956,75	-	353,40	-	-	10.603,35	241,08	594,48
724020 Uitbreiding telemetriesysteem riolering (2006)	3.209,86	-	1.069,92	-	-	2.139,94	70,56	1.140,48
724021 Optimalisatie rioolstelsel Dantumadeel (2006)	33.039,05	-	2.753,28	-	-	30.285,77	726,84	3.480,12
724022 Uitvoering operationele programma's GRP (2006)	203.333,07	-	6.559,08	-	-	196.773,99	4.473,36	11.032,44
724024 Uitvoering operationele programma's GRP (2007)	117.428,36	-	3.788,04	-	-	113.640,32	2.583,48	6.371,52
724026 Extra maatregelen uit het GRP (2008)	1.158,46	-	37,32	-	-	1.121,14	25,44	62,76
724027 Uitvoering operationele programma's GRP (2008)	106.302,70	-	4.088,52	-	-	102.214,18	2.338,68	6.427,20
724030 Riolvervangingen 2008	82.324,39	-	2.572,68	-	-	79.751,71	1.811,16	4.383,84
724034 GRP-riolvervangingen (2009)	49.107,96	-	1.534,56	-	-	47.573,40	1.080,36	2.614,92
724038 Opstelplaatsen containers / draaiplek	11.805,56	-	1.475,66	-	-	10.329,90	259,68	1.735,34
734065 Vervanging rioleringen GRP2 (2004)	29.979,53	-	1.070,64	-	-	28.908,89	659,52	1.730,16
734068 Sturing grote rioolgemalen (2004)	350,77	-	175,39	-	-	175,38	7,68	183,07
734070 Aansluiten riolering buitengebied (2004)	177.932,21	-	5.931,12	-	-	172.001,09	3.914,52	9.845,64
734072 Randvoorzieningen Damwoude en Rinsumageest (GRP I)	86.269,84	-	3.081,12	-	-	83.188,72	1.897,92	4.979,04
734073 Riolering Buitengebied (GRP II) (9-2002)	472.366,55	-	15.745,56	-	-	456.620,99	10.392,12	26.137,68
734074 Investerings GRP t/m 2001 (9-2002)	94.717,66	-	3.946,56	-	-	90.771,10	2.083,80	6.030,36
734075 Investerings GRP 2002 (9-2002)	72.332,59	-	3.144,84	-	-	69.187,75	1.591,32	4.736,16
734077 Randvoorzieningen Veenwouden en Broeksterwoude	364.050,51	-	15.828,24	-	-	348.222,27	8.009,16	23.837,40
734080 Riolvervangingen Feintenslaan (2003)	78.798,85	-	2.251,44	-	-	76.547,41	1.733,52	3.984,96
734081 Riolaansluitingen buitengebied (2003)	369.458,09	-	15.394,08	-	-	354.064,01	8.128,08	23.522,16
734092 Aanleg wisselplek afzetcontainers etc.	4.828,90	-	321,96	-	-	4.506,94	106,20	428,16
734109 Grondwatermaatregelen/zorgplicht grondwater	7.354,44	-	2.451,48	-	-	4.902,96	161,76	2.613,24
734110 Riolvervanging (2012)	26.869,06	-	507,00	-	-	26.362,06	591,12	1.098,12
734111 Riolvervanging (2013)	16.226,06	-	1.622,64	-	-	14.603,42	357,00	1.979,64
734112 Herstel riolering (2012)	89.810,38	-	8.981,04	-	-	80.829,34	1.975,80	10.956,84
734113 Herstel riolering (2013)	43.154,20	-	6.164,88	-	-	36.989,32	949,44	7.114,32
734114 OAS Damw. (2012)	3.266,72	-	58,32	-	-	3.208,40	71,88	130,20
734115 Afkoppelen verhard oppervl. SWO (2013)	218.391,37	-	3.970,80	-	-	214.420,57	4.804,56	8.775,36
734118 Optimalisatie rioleringsstelsel (2012)	20.522,39	-	380,04	-	-	20.142,35	451,44	831,48
734119 Optimalisatie rioleringsstelsel (2013)	14.025,00	-	255,00	-	-	13.770,00	308,52	563,52
734125 Riolvervanging 2015	72.735,96	-	2.693,88	-	-	70.042,08	1.600,20	4.294,08
734127 Riolvervanging 2017	503.412,36	-	17.358,96	-	-	486.053,40	11.075,04	28.434,00
734565 Vervanging riolering Torenstraat Zwaagwesteinde	35.420,18	-	1.770,96	-	-	33.649,22	779,28	2.550,24
734569 Correctie overstortdrempels	2.422,48	-	89,76	-	-	2.332,72	53,28	143,04
734571 Gemeentelijk rioleringsplan	1.234.238,56	-	42.559,92	-	-	1.191.678,64	27.153,24	69.713,16
734573 Riolering Vd.Meistraat/Postmastraat (2001)	105.647,07	-	4.802,16	-	-	100.844,91	2.324,28	7.126,44
734574 Rioleringswerkzaamheden De Zwette (2001)	183.454,00	-	8.338,80	-	-	175.115,20	4.035,96	12.374,76

Staat van activa 2019

ACTIVANR OMSCHRIJVING	Boekwaarde Vermeerderingen		Verminderings	Afschrijvingen	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde		Toegerekende rente	Kapitaallasten
	01-01-2019	31-12-2019					31-12-2019	31-12-2019		
734575 Reparatie riolering Achterweg	51.309,12	-	-	2.332,20	-	-	48.976,92	1.128,84	3.461,04	
734576 Randvoorzieningen Veenwouden (GRP I)	13.545,30	-	-	615,72	-	-	12.929,58	297,96	913,68	
734577 Randvoorzieningen Zwaagwesteinde (GRP I)	371.497,25	-	-	16.886,28	-	-	354.610,97	8.172,96	25.059,24	
7018003 Riolveranging 2019	-	24.412,37	24.412,37	-	-	-	-	-	-	
	5.383.053,56	24.412,37	24.412,37	212.963,25	-	-	5.170.090,31	118.427,04	331.390,29	
MVA-EN-HEFF-Ov. materiele vaste activa										
729080 Aanschaf minicontainers 140 en 240 Ltr	5.750,24	-	-	1.916,76	-	-	3.833,48	126,48	2.043,24	
729082 13 ondergrondse containers	23.678,84	-	-	11.839,44	-	-	11.839,40	520,92	12.360,36	
729083 Ondergrondse containers glas en papier	19.279,76	-	-	4.819,92	-	-	14.459,84	424,20	5.244,12	
729084 Ondergrondse containers glas en papier	7.361,16	-	-	1.840,32	-	-	5.520,84	162,00	2.002,32	
	56.070,00	-	-	20.416,44	-	-	35.653,56	1.233,60	21.650,04	
MVA-MN-Gronden en terreinen										
731002 Herinrichting hertenkamp Damwoude(2003)	14.606,60	-	-	1.460,70	-	-	13.145,90	321,36	1.782,06	
	14.606,60	-	-	1.460,70	-	-	13.145,90	321,36	1.782,06	
MVA-MN-Grond, Weq- en Waterbouwk.										
1 Herinrichting Nijewei Damwâld	-	37.364,17	30.000,00	-	-	-	7.364,17	-	-	
2 Vervanging sfeerverlichting de Westereen	-	26.350,71	-	-	-	-	26.350,71	-	-	
4 Openbare ruimte MFA Feanwâlden	-	606,75	-	-	-	-	606,75	-	-	
734008 Verkeersveilig. omg.Th.de Vriesschl(2003)	4.692,90	-	-	469,32	-	-	4.223,58	103,20	572,52	
734016 Infrastructurele wens dorpsvisies	170.519,12	-	-	42.629,76	-	-	127.889,36	3.751,44	46.381,20	
734017 SDV-herstel alle Halepaden (9-2002)	25.818,49	-	-	2.347,20	-	-	23.471,29	568,08	2.915,28	
734025 Aanleg/herstel Halepaden (2003)	21.264,51	-	-	2.126,52	-	-	19.137,99	467,88	2.594,40	
734026 Ronde Bovenweg Zwaagwesteinde(2003)	93.798,83	-	-	93.798,83	-	-	-	2.063,52	95.862,35	
734086 Schoolverkeersveiligheidsplan	105.273,53	-	-	5.848,56	-	-	99.424,97	2.316,00	8.164,56	
734091 Overname lichtmasten (per 01-01-06)	242.947,94	-	-	20.245,68	-	-	222.702,26	5.344,80	25.590,48	
734094 Vervanging en sanering asbestmasten 2008	236.958,38	-	-	15.797,28	-	-	221.161,10	5.213,04	21.010,32	
734095 Verbeteren bermverhardingen	39.600,00	-	-	3.600,00	-	-	36.000,00	871,20	4.471,20	
734097 Aanpassing toegankelijkheid bushaltes (2009)	77.009,08	-	-	4.813,08	-	-	72.196,00	1.694,16	6.507,24	
734098 Aanpassing toegankelijkheid bushaltes (2010)	9.991,16	-	-	555,12	-	-	9.436,04	219,84	774,96	
734099 Openbare verlichting, armaturen 2012	91.334,70	-	-	7.025,76	-	-	84.308,94	2.009,40	9.035,16	
734101 Openbare verlichting, armaturen 2013	88.964,10	-	-	5.930,94	-	-	83.033,16	1.957,20	7.888,14	
734102 Openbare verlichting, masten 2013	24.268,86	-	-	693,36	-	-	23.575,50	533,88	1.227,24	
734103 Openbare verlichting, armaturen 2014	78.297,15	-	-	5.219,76	-	-	73.077,39	1.722,48	6.942,24	
734104 Openbare verlichting, masten 2014	77.811,51	-	-	2.161,44	-	-	75.650,07	1.711,80	3.873,24	
734105 Openbare verlichting, armaturen 2015	113.958,93	-	-	6.703,44	-	-	107.255,49	2.507,04	9.210,48	
734106 Openbare verlichting, masten 2015	14.450,69	-	-	390,60	-	-	14.060,09	317,88	708,48	
734107 Openbare verlichting, armaturen 2016	2.951,46	-	-	147,60	-	-	2.803,86	64,92	212,52	
734133 KIK Damwâld, De Falom en Feanwâlden	73.580,93	374.610,77	482.000,00	13.940,50	-	-	-47.748,80	1.618,80	15.559,30	
734526 Herstel Pottebakkersbrug	16.286,49	-	-	5.428,80	-	-	10.857,69	358,32	5.787,12	
734529 Verbetering wegkanten Trekweg en ged. Klaarkamster	6.818,73	-	-	1.704,72	-	-	5.114,01	150,00	1.854,72	

Staat van activa 2019

ACTIVANR OMSCHRIJVING	Boekwaarde 01-01-2019	Vermeerderingen	Verminderings	Afschrijvingen	Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019	Toegerekende rente	Kapitaallasten
734530 Bermverbetering Oosteinde	7.333,14	-	-	1.833,24	-	-	5.499,90	161,28	1.994,52
734537 Verbetering onderhoudsgevoelige bermen (2001)	2.269,03	-	-	1.134,49	-	-	1.134,54	49,92	1.184,41
734546 Verb. onderhoudsgevoelige bermen (2003)	2.456,72	-	-	491,36	-	-	1.965,36	54,00	545,36
734551 Walbeschoeiing achterw. Driesum ds. feitsmaw., Broeks	609,80	-	-	609,80	-	-	-	13,44	623,24
734560 Vervanging diverse walbeschoeiingen	2.552,53	-	-	1.276,27	-	-	1.276,26	56,16	1.332,43
734561 Vervanging diverse walbeschoeiingen (9-2002)	2.762,92	-	-	690,72	-	-	2.072,20	60,84	751,56
7017001 Herinrichting terrein Tiedemawei	4.185,80	162.981,78	-	-	-	-	167.167,58	92,04	92,04
7018008 Landbouwroute Rinsumageast	-	3.565,00	-	-	-	-	3.565,00	-	-
7018009 Verleggen fietspad Boppewei bij Sanjes	14.414,61	70.935,63	-	-	-	-	85.350,24	317,16	317,16
7018011 Ontsluitingsweg oostzijde Centrale As	-	326.001,68	-	-	-	-	326.001,68	-	-
7018014 Herstructurering Sal.Levystrjitte De Westereen	1.650,00	245.478,20	98.000,00	-	-	-	149.128,20	36,36	36,36
	1.654.832,04	1.247.894,69	610.000,00	247.614,15	-	-	2.045.112,58	36.406,08	284.020,23
<u>MVA-MN-Ov materiele vaste activa</u>									
739015 Vervanging grenspalen	8.911,01	-	-	2.227,79	-	-	6.683,22	196,08	2.423,87
739019 Uitwerking hondenpoepbeleid (2001) NIET IN HEFFING	751,86	-	-	375,96	-	-	375,90	16,56	392,52
739020 Aanpak hondenpoepprobl. (9-2002) NIET IN HEFFING	1.725,32	-	-	575,12	-	-	1.150,20	37,92	613,04
739025 Skatebaan	45.313,59	-	-	1.510,44	-	-	43.803,15	996,96	2.507,40
739508 Uitvoeren maatregelen landschapsonderhoud	34.643,58	-	-	6.928,68	-	-	27.714,90	762,12	7.690,80
739511 Herstel Priester-akker te Veenwouden	1.346,44	-	-	1.346,44	-	-	-	29,64	1.376,08
	92.691,80	-	-	12.964,43	-	-	79.727,37	2.039,28	15.003,71
<u>FVA Kapitaal aan overige verb partijen</u>									
743001 Storting werkkapitaal volkskredietbank	100.000,00	-	-	-	-	-	100.000,00	2.199,96	2.199,96
	100.000,00	-	-	-	-	-	100.000,00	2.199,96	2.199,96
<u>FVA Leningen langlopende overige</u>									
747010 SVN-startersleningen	1.214.432,15	254.783,53	-	-	221.182,10	-	1.248.033,58	26.717,52	26.717,52
	1.214.432,15	254.783,53	-	-	221.182,10	-	1.248.033,58	26.717,52	26.717,52
<u>FVA Uitz looptijd > 1 jr. ov</u>									
748501 Deelneming maatsch. kapitaal n.v. bank ned. gemeen	27.873,45	-	-	-	-	-	27.873,45	613,20	613,20
	27.873,45	-	-	-	-	-	27.873,45	613,20	613,20
	38.394.749,23	1.626.992,95	634.412,37	2.108.493,53	221.182,10	122.385,02	36.935.269,16	844.683,84	3.075.562,39

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Dantumadiel,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders inzake de aanbieding van de jaarstukken voor het dienstjaar 2019;

gelet op artikel 257 van de Gemeentewet;

gelezen het advies van de financiële commissie als bedoeld in artikel 40 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad;

besluit:

1. De jaarstukken 2019 vast te stellen;
2. Het negatieve resultaat van € 3.781.389 als volgt te bestemmen:
  - a. De in het voorstel onder resultaatbestemming genoemde budgetten met een totaalbedrag van € 296.100 in 2020 beschikbaar te stellen ten laste van het rekeningresultaat;
  - b. De reserve bouwgrondexploitatie op te heffen en het saldo van € 637.913 vrij te laten vallen ten gunste van het rekeningsresultaat;
  - c. Het resterende bedrag van € 3.439.56 ten laste te brengen van de Algemene reserve;
3. De in het voorstel genoemde budgetten uit 2019 voor activiteiten die nog niet (geheel) ten uitvoer zijn gekomen met als dekking de Algemene reserve voor een totaal bedrag van € 1.547.000 over te hevelen naar 2020.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Dantumadiel, gehouden op 7 juli 2020.

Griffier:

voorzitter